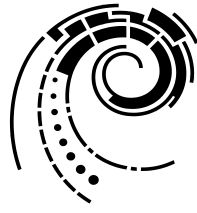

Nieuwegein

**Programmabegroting
2020-2023**

Inhoudsopgave

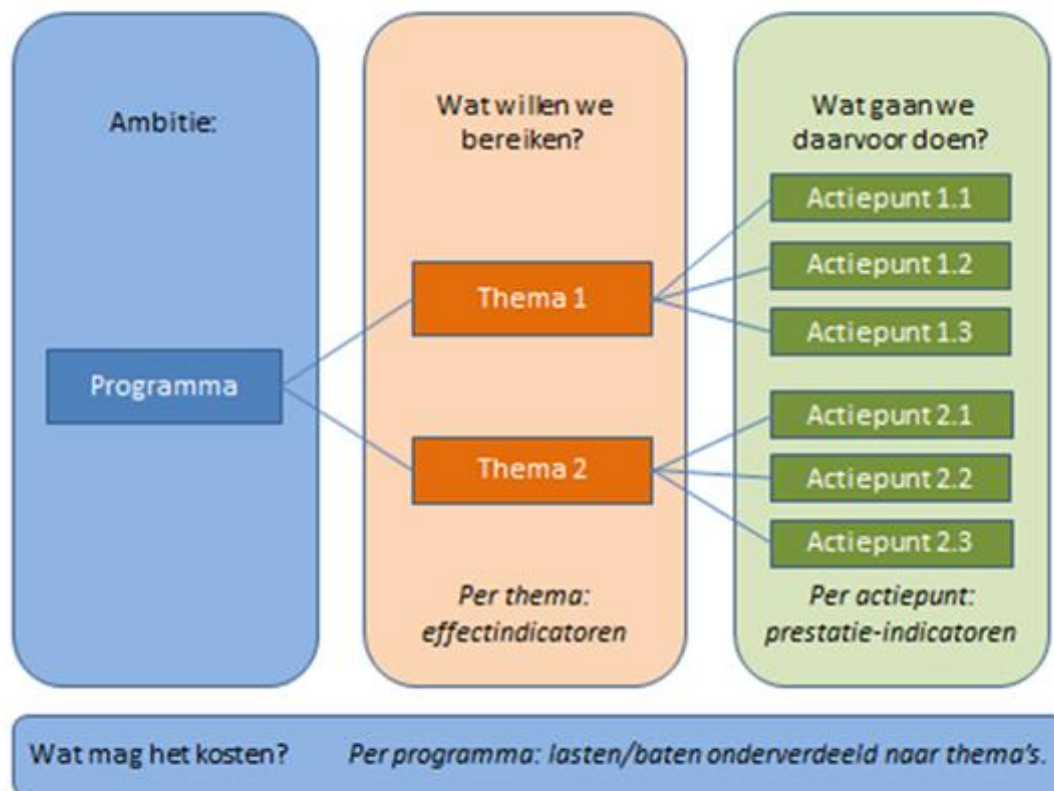
Inhoudsopgave	2
1. Algemeen	3
1.1. Leeswijzer	3
1.2. Bestuurlijk perspectief.....	5
1.3. Financieel perspectief.....	8
2. Programmaplan.....	12
2.1. Programma Bestuur en Dienstverlening.....	12
2.2. Programma Wonen en Economie	22
2.3. Programma Leefomgeving en Veiligheid	36
2.4. Programma Vrije tijd.....	52
2.5. Programma Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	61
2.6. Programma Bedrijfsvoering.....	82
2.7. Programma Algemene dekkingsmiddelen.....	92
3. Paragrafen.....	97
3.1. Lokale heffingen	97
3.2. Financiering	103
3.3. Weerstandsvermogen, risicobeheersing & kengetallen.....	107
3.4. Onderhoud kapitaalgoederen	112
3.5. Verbonden partijen	118
3.6. Grondbeleid	135
3.7. Parkeerexploitatie.....	138
4. Financiële begroting.....	140
4.1. Overzicht van baten en lasten	140
4.2. Overzicht reservemutaties	142
4.3. Overzicht mutaties voorzieningen	144
4.4. Overzicht incidentele baten en lasten	145
4.5. Geprognosticeerde balans.....	148
4.6. Begrotingscijfers per taakveld	149
4.7. Overzicht Investerings	151
5. Overige gegevens.....	155
5.1. Kerngegevens	155
5.2. Landelijke basisset indicatoren	156
5.3. Lijst van gebruikte afkortingen.....	158
5.4. Indicatoren/kengetallen programma's	160
5.5. Vertragingen en temporiserings	176

1. Algemeen

1.1. Leeswijzer

Opzet programma's

Voor u ligt de programmabegroting 2020 van de gemeente Nieuwegein. Deze begroting heeft de gebruikelijke opzet, met een indeling per programma die er schematisch als volgt uitziet:

Voor wat betreft de cijfers wordt per programma een vergelijking gemaakt met die van de begroting 2019. De belangrijkste mutaties worden daarbij verklaard. Kleinere mutaties worden niet toegelicht.

Indicatoren

Om te kunnen meten in hoeverre de in de begroting opgenomen doelen en activiteiten zijn gehaald, zijn in de begroting indicatoren opgenomen. Wij onderscheiden daarbij twee soorten indicatoren:

Effectindicatoren

Effectindicatoren meten de gevolgen van de gerealiseerde doelstellingen. Zij gaan met name over de vraag "Wat willen we bereiken?". Bijhorende vragen zijn "Wat is het resultaat van het gevoerde beleid?" en "Zijn de gerealiseerde effecten overeenkomstig de streefdoelen?".

Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicatoren hebben betrekking op de vraag "Wat gaan we daarvoor doen?". De indicator richt zich op het resultaat van ingezette activiteiten en meet in welke mate de doelstelling van het productieproces wordt bereikt. Hierbij is het wel van belang dat de prestatie door de gemeente beïnvloed kan worden.

De realisatie van de indicatoren over 2018 en de waarden van de nulmeting uit 2015 zijn gebruikt om de streefwaarden voor de begroting 2020 te bepalen.

In de Kadernota 2020 is het voorstel gedaan om de planning & controlcyclus aan te passen en de producten verder door te ontwikkelen. Als eerste stap in deze doorontwikkeling hebben we in deze begroting gekozen voor een andere presentatievorm van de indicatoren. In de beleidsprogramma's staan slechts indicatoren die een directe relatie hebben met de beschreven ambities. De overige indicatoren zijn, samen met de kerngegevens en verplichte BBV indicatoren, opgenomen in bijlage 5. Voor de cyclus van 2021 starten wij een proces waarin we de doorontwikkeling van de P&C-cyclus verder vormgeven, onderdeel hiervan is ook de inhoudelijke evaluatie van de huidige indicatoren.

Toelichting

Onder het kopje 'Wat mag het kosten' is een uitsplitsing naar producten (voorheen taakvelden) opgenomen, waarin de ontwikkeling van de baten en lasten van de begroting 2019 naar de begroting 2020 wordt toegelicht. Hiermee wordt de zelfstandige leesbaarheid van de programma's vergroot. Er ontstaat meer inzicht in de verschillende activiteiten en werkzaamheden die onder een programma plaatsvinden en welk budget hier mee gemoeid is. Deze uitsplitsing is puur informatief. Vaststelling van de programmabegroting 2020 door de gemeenteraad vindt plaats op programmaniveau.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de maatregelen die worden voorgesteld ter verbetering van het begrotingssaldo nog niet in de cijfers bij de programma's zijn verwerkt. Dit zal na vaststelling van de begroting door de raad op 7 november middels de eerste begrotingswijziging gedaan worden.

Omdat alle kosten voor bedrijfsvoering op het programma Bedrijfsvoering zijn verantwoord en er geen doorbelasting naar de andere programma's plaatsvindt, ontstaat in sommige gevallen de vreemde situatie dat baten op een product de lasten ver lijken te overschrijden. Dit komt onder andere voor bij de onderdelen Riolering, Afval en Begraafplaatsen. Voor die onderdelen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen voor een uitgebreide toelichting.

De bedragen in de tabellen zijn afgerond. Door de afrondingen in de tabellen kan het voorkomen dat totaalstellingen niet volledig aansluiten.

1.2. Bestuurlijk perspectief

Het bestuurlijk perspectief zoals we in de Kadernota 2020 hebben beschreven, werken we in deze begroting verder uit. In de komende begrotingsperiode richten we ons op het voortzetten en verder uitbouwen van een aantal reeds gestarte projecten. Tegelijkertijd bereiden we ons voor op de periode tot 2040. We willen in deze collegeperiode keuzes maken, die ertoe leiden dat Nieuwegein ook op de lange termijn leefbaar blijft en steeds een beetje mooier wordt. Dit doen we niet alleen. Wij werken samen in de regio en wij betrekken inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij wat wij ontwikkelen en uitvoeren.

1. Doorbouwen en uitbouwen

De afgelopen jaren heeft de gemeente fors geïnvesteerd in de stad, onder andere doordat we meer investeren in het beheer om achterstanden in de openbare ruimte in te lopen. Daar zetten we nog eens extra op in via het programma Betere Buurten, waarin we samen met inwoners de inrichting van de openbare ruimte beter laten aansluiten op de huidige wensen en behoeften. We gaan verder met de vernieuwing van de onderwijs- en sportaccommodaties. Op deze wijze willen wij Nieuwegein de groene, duurzame en veilige stad laten zijn, waar huidige en volgende generaties graag in goede gezondheid wonen, werken en ondernemen, zoals ook in onze Toekomstvisie 2025 is verwoord.

De komende periode blijven we investeren in de stad. Wij gaan door met het programma Betere Buurten. Inmiddels hebben wij ervaring opgedaan in 5 buurten, waardoor het programma steeds meer vaste routines en patronen kent. In 2020 starten wij met de 6e buurt, Kerkveld en omgeving.

De ontwikkelingen in City krijgen in 2020 steeds meer vorm. De werkzaamheden voor de realisatie van het stationsgebied starten en op de hoek van Herenstraat en Noordstedeweg wordt gestart met de realisatie van koopwoningen.

In het kader van de veilige stad, voeren we verschillende maatregelen uit, waaronder de aanpak van ondermijning. Dit vraagt om brede aandacht, want ondermijning kan de gehele organisatie raken. Bewustwording van de verschijnselen staat hierbij centraal.

In het Sociaal Domein borgen we in de derde fase van de transformatieagenda de drie hoofdlijnen, op basis van de lessen die we de afgelopen jaren hebben geleerd. We stimuleren het integraal werken vanuit een brede toegang, preventie (veerkracht versterken en herstellen) en (vroeg) signalering (van problemen). Dit doen we door samenwerking met en tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en professionals te bevorderen. De verwachting is dat de komende periode de effecten nog meer zichtbaar worden. Daarbij ligt ook de uitdaging om de prestaties en beschikbare middelen met elkaar in balans te krijgen.

Ook in onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners willen we al in gang gezette acties voortzetten. Zo gaan we verder met het programma Dienstverlening, waarmee we onze (digitale) dienstverlening steeds meer verbeteren.

Tegelijkertijd bestaat er ook onzekerheid over een aantal ontwikkelingen. Zo leidt het verbod op het gebruik van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en de afvoer van PFAS-houdende grond

ertoe dat er onzekerheid bestaat over de mate waarin we daadwerkelijk uitvoering kunnen geven aan onze ruimtelijke plannen en grondwerkzaamheden in de komende periode.

2. Nieuwegein 2040

Om ook voor de toekomst een leefbare stad te blijven, investeren we de komende periode in duurzaamheid. Met het in het najaar 2019 vastgestelde duurzaamheidsprofiel, is een verbinding gelegd tussen de verschillende beleidsdocumenten op het gebied van duurzaamheid (o.a. energietransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit, maatschappelijk verantwoord inkopen en huishoudelijk afval). Hiermee geven we integraal invulling aan onze duurzaamheidsopgave. In de beleidsbegroting zien we het thema duurzaamheid dan ook in de verschillende beleidsprogramma's terugkomen.

Veel van de toekomstige opgaven vragen om samenwerking in de regio. De afgelopen periode zijn we intensiever gaan samenwerken in de regio bij ruimtelijke en gezondheidsvraagstukken, met als belangrijkste overkoepelend doel om het gezond stedelijk leven in deze regio te versterken. We schuiven daarin als samenwerkende regio met 16 gemeenten steeds verder op van doelverkenning naar doelrealiserend: van een Ruimtelijk Economische Koers (2017) naar een Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma (REP). Het REP moet antwoord geven op de vraag hoe de regio zich de komende 20 jaar gaat ontwikkelen en welke keuzes hierin worden gemaakt. Het gaat hierbij om keuzes over de opgave om 104.000 woningen, 86.600 arbeidsplaatsen, minimaal 550 hectare recreatie, 50 petajoule duurzame energie te realiseren. En daarnaast een passend mobiliteitssysteem, dat voorziet in zowel de regionale bereikbaarheid als de landelijke doorstroming op het spoor- en wegennet.

Tegelijkertijd ligt er een financiële uitdaging voor de komende periode. De toekomstige opgaven leiden, samen met het noodzakelijke onderhoud van voorzieningen in de stad, tot druk op onze begroting. Dit vraagt om een nadere analyse: hoe dragen we zorg voor een duurzaam financieel evenwicht? Dat is niet alleen een financieel vraagstuk, maar ook een inhoudelijk vraagstuk omdat het altijd samenhangt met inhoudelijke ambities. Hiervoor doen we een voorstel in de Kadernota 2021.

3. Samen maken we het verschil

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in samenwerking met inwoners. We passen bij alle grote projecten in meer of mindere mate inwonersparticipatie toe. We gaan verder op de weg co-creatie; samen met de samenleving, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Ook inwonersinitiatieven ondersteunen we, daar waar we een rol hebben, op gepaste wijze. Participatie en co-creatie willen we vormgeven aan de hand van de methodiek van 'meervoudig sturen'. Dit betekent dat we in onze samenwerking met de stad bewuster en nog meer dan voorheen aan de voorkant slimme keuzes maken over de wijze waarop we inwoners betrekken bij plannen. Op deze wijze willen we samen met de stad invulling geven aan de inhoudelijke opgaven voor de korte en lange(re) termijn.

Tot slot

In de Kadernota 2020 is het voorstel gedaan om de planning & controlcyclus aan te passen en de producten verder door te ontwikkelen. Als eerste stap in deze doorontwikkeling hebben we in deze begroting gekozen voor een andere presentatievorm van de indicatoren. In de beleidsprogramma's

staan slechts indicatoren die een directe relatie hebben met de beschreven ambities. De overige indicatoren zijn, samen met de kerngegevens en verplichte BBV indicatoren, opgenomen in paragraaf 5.4. Voor de cyclus van 2021 starten wij een proces waarin we de doorontwikkeling van de P&C-cyclus verder vormgeven. Onderdeel hiervan is ook de inhoudelijke evaluatie van de huidige indicatoren.

1.3. Financieel perspectief

Inleiding

Het opmaken van een gemeentebegroting is de afgelopen jaren een steeds grotere uitdaging gebleken. Met name de toegenomen onzekerheid over de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds speelt gemeenten, en ook ons in Nieuwegein, parten. Daar waar het kabinet Rutte III gemeenten in maart 2018 nog verblijdde met een meerjarige fors hogere algemene uitkering is deze voor een aanzienlijk deel nu alweer verdampt. Deze onvoorspelbaarheid vraagt om behoedzaamheid in de ramingen om te voorkomen dat de schommelingen in de algemene uitkering (te) snel tot beleidsmaatregelen leiden.

Tevens is het de uitdaging financieel een koers uit te zetten die ons ook voor de langere termijn in staat stelt te blijven investeren in de stad, zodat kwaliteit behouden blijft en waar nodig verder wordt verbeterd. Temeer daar ook andere autonome ontwikkelingen de afgelopen maanden invloed hebben gehad op het begrotingsaldo voor de meerjarenbegroting 2020 - 2023. Invloed in zowel negatieve als ook positieve zin. Daarmee was het lastig om tot een sluitende begroting 2020 te komen. En gegeven de schommelingen die ook in het meerjarenperspectief zichtbaar zijn geworden, heeft dit ons doen besluiten geen extra bezuinigingsvoorstellen te doen om het eenmalige tekort voor 2020 volledig weg te werken.

Ontwikkelingen na de Kadernota en meicirculaire

Het verwerken van de Kadernota 2020 en alle mutaties daarna, leidt tot het volgende begrotingsbeeld. In dit beeld is rekening gehouden met het vervallen van het "hek" om het Sociaal Domein vanaf het jaar 2022. Vanaf dat begrotingsjaar worden de baten en lasten binnen het Sociaal Domein integraal afgewogen binnen de totale begroting. Om dat praktisch mogelijk en ook zichtbaar te maken is de beginstand van de meerjarenbegroting 2020 voor de jaren na 2021 in onderstaande tabel voor de effecten uit het Sociaal Domein gecorrigeerd.

Tabel: begrotingsbeeld 2020 - 2023:	2020	2021	2022	2023
Stand kadernota en meicirculaire	-€ 1.121.000	€ 519.000	€ 1.396.000	€ 1.021.000
Effect correctie Sociaal Domein na loslaten "hek"			-€ 2.692.000	-€ 2.608.000
Beginstand meerjarenbegroting 2020	-€ 1.121.000	€ 519.000	-€ 1.296.000	-€ 1.587.000
Technische mutaties na meicirculaire:				
Nieuwe cao en correctie indexering	-€ 1.640.000	-€ 2.797.000	-€ 3.190.000	-€ 3.190.000
Ontwikkeling algemene uitkering (septembercirc.)	€ 781.000	€ 1.757.000	€ 2.464.000	€ 2.933.000
Hogere inkomsten	€ 192.000	€ 196.000	€ 200.000	€ 203.000
Toerekenen personeelslasten aan investeringen	€ 821.000	€ 1.016.000	€ 966.000	€ 1.076.000
Toedelen accres aan "hek" Sociaal Domein	-€ 871.000	-€ 2.076.000		
Actualisatie meerjaren investeringsprogramma	€ 207.000	€ 168.000	€ 28.000	
Overige mutaties	€ 21.000	€ 547.000	€ 512.000	€ 535.000
Saldo begroting na verwerking technische mutaties	-€ 1.610.000	-€ 670.000	-€ 316.000	-€ 30.000
Maatregelen om begrotingstekort terug te dringen:				
Temporiseren coalitie-akkoord en Kadernota 2020	€ 349.000			
Groei van de stad	€ 121.000	€ 121.000	€ 121.000	€ 121.000
Effect lagere rentestanden op de begroting	€ 221.000	€ 321.000	€ 321.000	€ 321.000
Overloop en vertraging investeringsprojecten		€ 250.000		
Saldo begroting na aanvullende maatregelen	-€ 919.000	€ 22.000	€ 126.000	€ 412.000

Het jaar 2020 sluit, na aanvullende maatregelen, met een tekort van € 919.000. In de jaren daarna is er sprake van een positief begrotingsresultaat. Indachtig hetgeen wij in bovenstaande inleiding hebben aangegeven, stellen wij u voor het begrotingstekort 2020 uit de algemene reserve te dekken. Naast het feit dat deze reserve daar, in het licht van de benodigde weerstandscapaciteit (zie paragraaf weerstandsvermogen), voldoende ruimte voor biedt, willen wij voorkomen dat we nu te grote en ingrijpende maatregelen nemen die op een later moment niet nodig blijken. Dit argument wordt versterkt door het voornemen om in de Kadernota 2021 een voorstel te doen voor een duurzaam financieel evenwicht (mede gericht op de termijn na deze begrotingsperiode). Als dan blijkt dat meer ingrijpende maatregelen nodig zijn, zullen wij die aan u voorleggen; maatregelen gericht op een financieel duurzame situatie die u en ons in staat stelt te blijven werken aan een krachtig Nieuwegein.

Toelichting

De volgende autonome ontwikkelingen hebben zich sinds het vaststellen van de Kadernota 2020 en het uitkomen van de meicirculaire 2019 voorgedaan.

Nieuwe CAO en correctie indexering

Vlak voor de zomer maakten VNG en de vakbonden bekend dat er overeenkomst is over een nieuwe CAO voor gemeenten voor de jaren 2019 en 2020. De loonsverhoging die daarin is overeengekomen is hoger dan de stijging waar in de meerjarenbegroting vorig jaar rekening mee was gehouden. Daar komt bij dat de lasten voor werkgevers al hoger waren als gevolg van maatregelen in de pensioenpremies ter verbetering van de koopkracht. Ook hebben we geconstateerd dat, mede door de hoger uitgevallen loonstijging, de correctie die op de uitkomsten van de meicirculaire was berekend in verband met (verwacht) lagere indexering, te hoog is geweest. Samen leidt dit tot een aanzienlijke en nadelige correctie van het begrotingsresultaat.

Ontwikkeling algemene uitkering (septembercirculaire)

Daar staat tegenover dat inmiddels de uitkomsten van de septembercirculaire 2019, verschenen op Prinsjesdag, bekend zijn en daarmee ook integraal kunnen worden meegenomen in deze begroting. De septembercirculaire laat een verhoging van de algemene uitkering voor de jaren 2020 tot en met 2023 zien. Dit bevestigt het beeld dat wij in de inleiding hebben geschetst. In 2023 is de basisontwikkeling van de algemene uitkering meegenomen, omdat dit de nieuwe jaarschijf in het meerjarenperspectief betreft.

Hogere inkomsten

Door de hogere loonstijging is het uitgangspunt voor indexering van de gemeentelijke inkomsten naar boven bijgesteld. De indexering komt nu op 3,25%. Dit percentage hebben we doorgerekend en levert een voordeel van € 192.000 op in 2020, oplopend naar € 203.000 in 2023.

Toerekenen personeelslasten aan investeringen

Nieuw dit jaar is de verwerking van de verplichting, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), om personeelslasten die gemaakt worden ten behoeve van investeringen op de betreffende investering te verantwoorden en daar ook op af te schrijven. Dat levert enerzijds een fors voordeel op. Anderzijds staat hier wel een verhoging van kapitaallasten tegenover die jarenlang doorloopt.

Toedelen accres aan "hek" Sociaal Domein

De kosten binnen het Sociaal Domein lopen op. Berichten daarover uit het land hebben al langere tijd de kranten gekleurd en nu zien we ook in Nieuwegein een duidelijke trend naar boven. Omdat een deel van die kosten betrekking heeft op indexering hebben wij, indachtig het "hek" om het Sociaal Domein, een deel van het accres op de algemene uitkering beschikbaar gesteld aan de programma's die betrekking hebben op het Sociaal Domein tot en met het begrotingsjaar 2021. Daarmee houden we de huidige werkwijze voor het Sociaal Domein in stand voor de jaren 2020 en 2021. Dit stopt conform afspraak na 2021. Op dat moment is naar huidige inzichten de reserve voor het Sociaal Domein uitgeput. Dat betekent dat vanaf dat moment financiële ontwikkelingen in het Sociaal Domein integraal binnen de begroting van de gemeente afgewogen moeten worden. In de meicirculaire zijn extra middelen voor o.a. de jeugdzorg toegekend voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Deze middelen hebben wij alleen voor die jaren in de begroting verwerkt en niet structureel geraamd. Dit zou immers de onzekerheden met betrekking tot de inkomsten vanuit het Rijk verder vergroten.

Actualisatie meerjareninvesteringsprogramma

Tot slot is het meerjareninvesteringsprogramma geactualiseerd. De effecten daarvan, inclusief de hogere kapitaallasten als gevolg van het toerekenen van personeelslasten, zijn verwerkt.

Overige mutaties

Bovenstaande autonome ontwikkelingen leiden ertoe dat de opgave om te komen tot een sluitende begroting na de besluitvorming over de Kadernota 2020 in eerste instantie alleen maar groter is geworden. Vergeleken met de laatste informatie die met uw raad is gedeeld is het begrotingssaldo voor het jaar 2020 met ruim € 500.000 verslechterd.

Maatregelen om het begrotingstekort terug te dringen

In het verlengde van uw amendement bij de Kadernota in de raad van 4 juli jongstleden zijn wij op zoek gegaan naar mogelijkheden om het begrotingstekort terug te dringen.

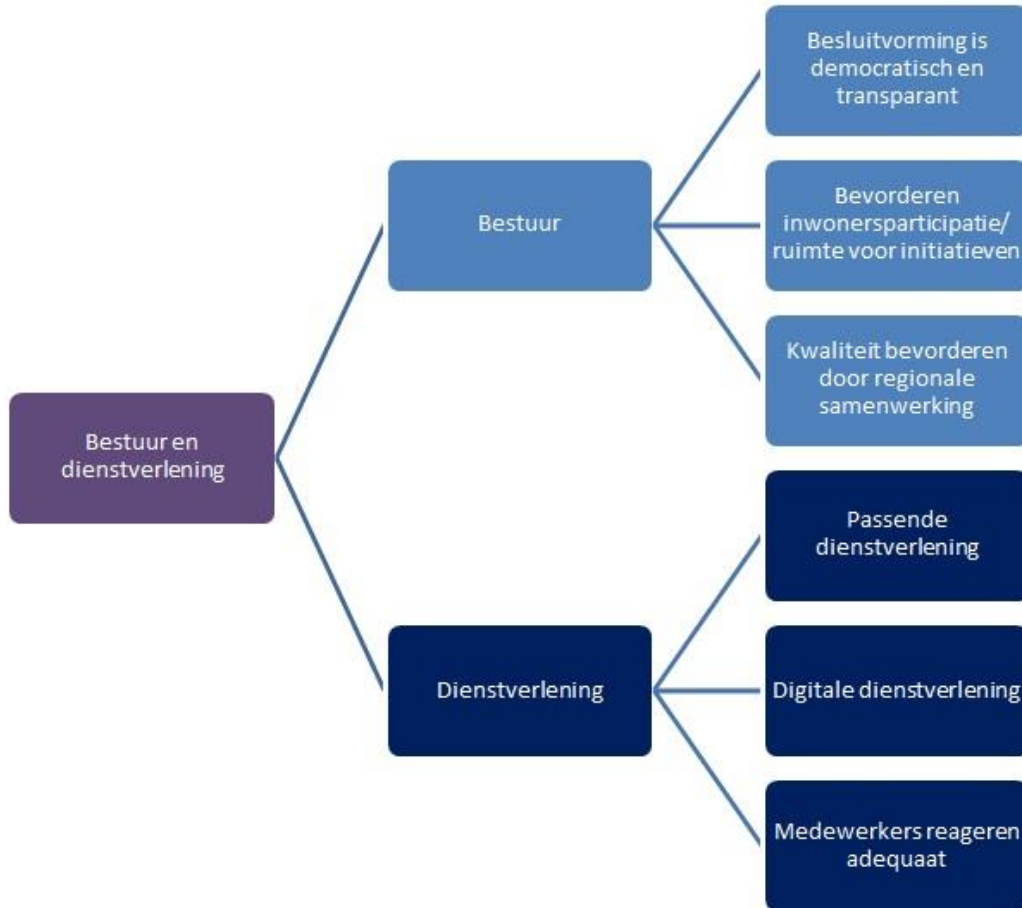
- We hebben het totale investeringsprogramma 2019 doorgelopen op eventuele vertragingen en doorloop naar 2020. De resultaten daarvan zijn in de primitieve begrotingscijfers verwerkt.
- Ook hebben we de voornemens uit het Coalitieakkoord en de Kadernota 2020 kritisch onder de loep genomen. Voor een bedrag van € 349.000 in 2020 zien wij mogelijkheden om voornemens te temporiseren. Voor een overzicht van de vertragingen in de investeringen 2019 en temporisering op de voornemens uit het Coalitieakkoord en de Kadernota 2020 verwijzen wij u naar [hoofdstuk 5.5](#).
- Verder hebben we gekeken naar de groei van de stad die zich momenteel voordoet als gevolg van woningbouw. Een voorzichtige vertaling van de groei in aantallen woningen en daarmee inwoners naar de algemene uitkering levert een bedrag van €121.000 op.
- Ook zijn de mogelijke gevolgen van de blijvend lage rente onderzocht. Met het oog op de voorgenomen investeringen, de ontwikkelingen in de grondexploitaties en aflopende geldleningen is onze liquiditeitsprognose geactualiseerd. Daaruit blijkt dat we de komende jaren weer meer moeten gaan lenen, maar dat dit wel tegen een veel lager percentage kan. Het effect daarvan bedraagt voor 2020 € 278.000. Dit voordeel boeken we structureel in. Voor 2021 komt daar naar huidige inzichten nog een bedrag van € 100.000 bij. Of in latere jaren er nog meer voordelen te behalen zijn hangt mede van de rentestand af. In voorbereiding op de Kadernota 2021 zullen we onze treasury in zijn geheel doorlichten en de structurele effecten voor het meerjarenperspectief meenemen.

- Tot slot stellen wij vast dat voor enkele grote investeringsprojecten de investeringen wel in 2020 starten, maar waarschijnlijk niet ook al in 2020 tot een afronding komen. Het gaat hierbij om investeringen in de Doorslag, rondom het voormalige schippersinternaat en in het Atrium. Dit zal leiden tot vrijvallende kapitaallasten in 2021. Dit wordt op voorhand in de ramingen voor 2021 meegenomen voor een bedrag van € 250.000. Bij de herijking van het meerjareninvesteringsprogramma voor de Kadernota 2021 wordt dit structureel gezien en zonodig verwerkt.

Bovenstaande cijfers zijn in de nu volgende programma's opgenomen. Uitzondering daarop vormen de maatregelen om het begrotingstekort terug te dringen. Na besluitvorming door uw raad, zullen deze via de eerste begrotingswijziging worden verwerkt. Op basis van de voorliggende cijfers is er sprake van een sluitend meerjarenperspectief. Een perspectief waarmee verder gewerkt kan worden aan de ambities voor Nieuwegein. Maar ook een perspectief dat ons noopt kritisch naar onze begroting en diezelfde ambities te blijven kijken.

2. Programmaplan

2.1. Programma Bestuur en Dienstverlening

Ambitie

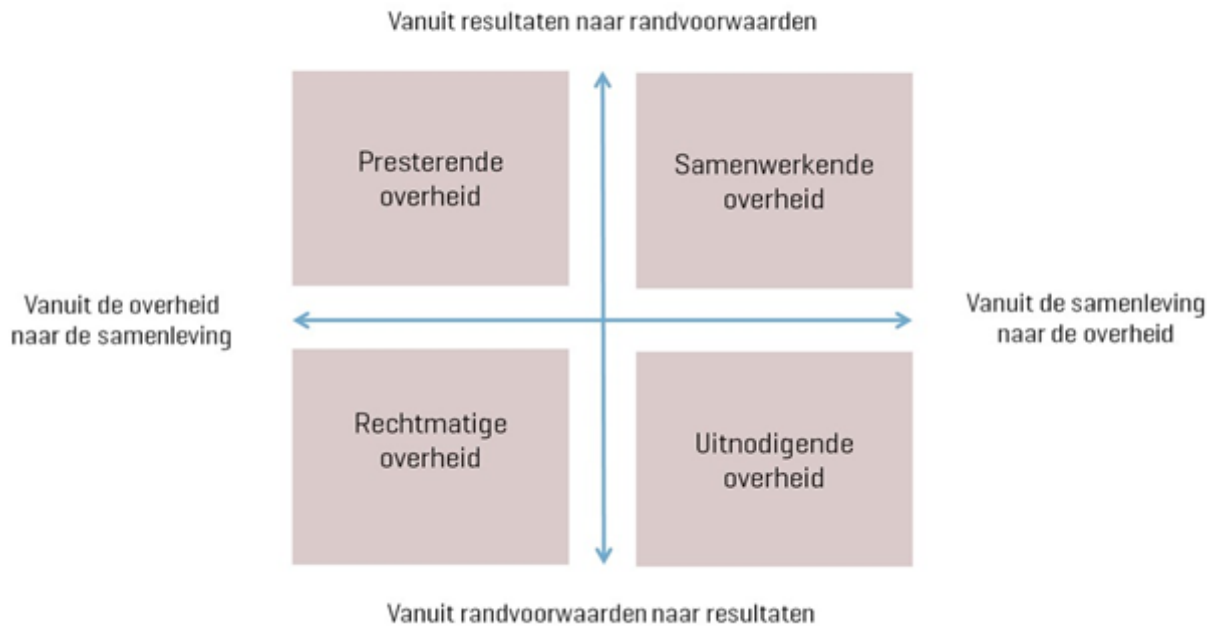
Nieuwegein is een stad die transparant bestuurd wordt, waar inwoners worden ondersteund en maximaal de ruimte hebben om te participeren en initiatieven de ruimte krijgen. De basis hiervoor is een goede samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De (opvolger van de) nota samen met de stad is hierbij het uitgangspunt.

We willen moderne laagdrempelige dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet en ondersteunen waar nodig. We willen een professionele, veerkrachtige en toekomstbestendige gemeentelijke organisatie.

Thema Bestuur

Wat willen we bereiken?

We gaan voort op de weg van samen met de samenleving, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie en co-creatie. Met de methodiek van 'meervoudig sturen' (methode van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, NSOB) is onderscheid te maken in de verschillende rollen van de gemeente, zoals in onderstaande figuur weergegeven:

De uitkomsten van de evaluatie 'Vertrouwen in de Kracht van de Stad' alsmede de ervaringen die zijn opgedaan bij de strategische verkenningen van de raad, vormen onderdeel van de verdere uitwerking.

We betrekken inwoners bij plannen en maken bewuster en nog meer dan voorheen, gezamenlijk aan de voorkant slimme keuzes over interactie met de stad. Hiermee kunnen we onze samenwerking met inwoners, ondernemers en partners nog beter organiseren en worden we voorspelbaarder als overheid. Het stelt ons in staat om samen met de stad invulling te geven aan de inhoudelijke opgaven voor de korte en lange(re) termijn.

De toekomstige ontwikkelopgaven op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en energie vragen om samenwerking in de regio. Er is een tekort aan ruim 100.000 woningen in de periode 2016 – 2040 en er is behoefte aan groene recreatie in de regio. We constateren dat we aanlopen tegen de grenzen van bereikbaarheid in de regio en onderzoeken de mogelijkheden van een zogenaamde schaa sprong voor mobiliteit. Groei van het aantal inwoners betekent daarnaast dat er ook behoefte zal zijn aan meer banen in de regio. Ook worden we geconfronteerd met het energievraagstuk met als opgaven: 'van het gas af', opwekken groene energie en klimaatadaptatie. In het integraal Ruimtelijk Programma (REP), waar in U10-verband aan wordt gewerkt, maken we als regio integrale keuzes voor deze thema's. We willen een actieve bijdrage leveren aan deze opgaven in de regio. Als gemeente alleen kunnen we niet alle opgaven die op ons afkomen invullen. Wij willen ons daarom actief inzetten op de samenwerking in de regio van de U10, waarbinnen specifiek de Lekstroom gemeenten onze thuisbasis zijn, en tegelijkertijd de kans benutten om Nieuwegein krachtiger te maken vanuit de kansen die hieruit ontstaan. In deze samenwerking willen we een verbindende rol spelen tussen 'stad en landelijk gebied'.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel 1: Democratische en transparante besluitvorming

Met betrekking tot de raad:

- De raad biedt de informatie over de besluiten die de raad gaat nemen en heeft genomen inzichtelijk en toegankelijk aan voor de stad
- De raad gaat met de stad in gesprek over belangrijke onderwerpen en ontwikkelingen
- De raad kiest voor een proces en een vergadervorm die aansluiten bij het onderwerp
- De raad kiest voor communicatievormen die aansluiten bij de behoefte van de stad

Met betrekking tot het college:

- We schrijven een goed leesbare begroting en heldere bestuurlijke rapportages. We zorgen voor een publieksversie van onze kadernota, programmabegroting en jaarrekening.
- Wij bereiden plannen en besluiten zo veel mogelijk voor in samenspraak met inwoners. We communiceren deze transparant en tijdig. Dit doen we zoveel mogelijk aan de hand van het meervoudig sturings(NSOB-)model.
- We maken de besluitenlijst van het college zo vaak mogelijk binnen drie dagen bekend en zorgen ervoor dat deze makkelijk is te vinden op de website.

In het kader van het interbestuurlijk toezicht is de raad primair verantwoordelijk voor het toezicht op het college omtrent medebewindstaken. Het verticale toezicht wordt door het rijk, dan wel provincie gedaan. Hierbij streven wij steeds naar een positief oordeel. Bijvoorbeeld als het gaat om onze financiële positie (repressief toezicht) en de uitvoering van de Archiefwet.

Doel 2: Inwonersparticipatie en initiatieven

Gezamenlijk met de raad en de stad maken we aan de voorkant slimme keuzen over interactie met de stad en bepalen welke rol we aannemen rondom een maatschappelijke opgave, conform het NSOB-model. In 2020 werken we aan de opvolger van de nota samen met de stad en vertrouwen op de kracht van de stad.

Doel 3: Samenwerking

Samen met de raad bepalen we positie voor Nieuwegein in U-10 verband. Besluitvorming over de keuzes voor Nieuwegein vindt plaats in de gemeenteraad. Via U10 beraden en lokale middelen wordt de raad periodiek geïnformeerd over het proces en inhoudelijke onderzoeksrichtingen. De samenwerking in de diverse gemeenschappelijke regelingen en binnen de U10 vindt u concreet terug bij de andere programma-onderdelen. Zie hiervoor het onderdeel "Wat doen we samen met verbonden partijen?" in alle programma's.

Op basis van het besluit dat eind 2019 genomen wordt over het mondiaal beleid gaan wij daar in 2020 mee aan de slag. Zo besteden we in het nieuwe mondiale beleid aandacht aan de bestaande relaties die er vanuit Nieuwegein zijn met Rundu en willen we in Europees verband de mogelijkheden verkennen voor een samenwerking in het kader van mondiale vraagstukken en bewustwording. We zoeken telkens zoveel mogelijk verbinding met de stad en stimuleren initiatieven vanuit de stad.

Thema Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Het Programma Dienstverlening loopt tot en met 2021 en werkt vanuit het dienstverleningsconcept van de gemeente waarbij we een nabije overheid willen zijn die haar dienstverlening zo veel mogelijk inricht volgens de wensen van onze klant. Dat doen we via alle kanalen, fysiek via de balie, digitaal via de website, persoonlijk via de telefoon, schriftelijk via de post. De gemeente Nieuwegein wil bij het verstrekken van haar (digitale) producten en diensten zo veel mogelijk rekening houden met klanten die te maken hebben met laaggeletterdheid, slechtziendheid of die iets minder thuis zijn in ons digitale tijdperk (digitale inclusie). Daarom gaan we regelmatig met onze klanten in gesprek om te kijken waar nog eventuele verbeterlagen mogelijk zijn. We kennen onze klanten/doelgroepen en gaan waar kan en nodig persoonlijk met ze in gesprek. Uitgangspunt blijft: digitaal waar mogelijk en met een persoonlijk gesprek waar nodig.

Wat gaan we daar voor doen?

Voor 2020 heeft het Programma Dienstverlening zich de onderstaande acties per spoor gesteld:

Spoor 1 - Verbeteren bereikbaarheid.	
1.1 Kwaliteitshandvest & Servicenormen actualiseren.	In 2020 actualiseren we ons kwaliteitshandvest en servicenormen en dragen dat breed uit zodat alle medewerkers, inwoners, ondernemers en organisaties weten wat zij van ons mogen verwachten.
1.2 Telefonische dienstverlening en bereikbaarheid verbeteren.	Wij meten onze telefonische bereikbaarheid en sturen hier op. Ook meten we de kwaliteit van het klantcontactcentrum.
1.3 Doorontwikkeling website	In 2020 gaan we door met het aanpassen van onze (digitale) diensten, producten en informatie op onze toptakenwebsite. De website biedt wat inwoners en ondernemers nodig hebben. Hiervoor is bij de kadernota een extra bedrag gevraagd om dit structureel goed in beheer te krijgen en te houden. <i>Zie ook spoor 3: passende dienstverlening, ken je klant.</i>
1.4 Kanaalstrategie	Wij houden alle kanalen open, onderzoeken waar behoefte aan is en hoe we daar goed bij aan kunnen sluiten.
1.5 Klachtenproces	Een goede dienstverlening staat hoog in het vaandel bij de gemeente Nieuwegein en daar waar nodig herstel van vertrouwen. De ombudsfunctionaris is er voor alle inwoners en ondernemers van Nieuwegein die klachten hebben over de organisatie. Hij is onpartijdig en onafhankelijk en kan bemiddelen in situaties waarin inwoners er met de betrokken ambtenaar niet uitkomen. In 2020 wordt hier weer over gerapporteerd.
1.6 Veilige uitoefening publieke taak	Bestuur en organisatie moeten in alle veiligheid hun publieke taak kunnen uitoefenen. Wij waken er voor dat medewerkers hierbij worden ondersteund. Daarnaast

	<p>sturen we op veiligheid van persoonsgegevens en worden hiervoor in 2020 voorzieningen getroffen. De fysieke veiligheid van het gebouw wordt ook in het Atrium project betrokken.</p>
1.7 Doorontwikkeling burgerzaken	<p>Er spelen diverse ontwikkelingen op het terrein van burgerzaken waar invulling aan gegeven moet worden. Enerzijds is er sprake van afname van werkzaamheden door de paspoortdip (als gevolg van een verlenging van de paspoorttermijn naar 10 jaar in 2014) en door sluiting van de geboortekliniek in het St. Antonius. Anderzijds is er sprake van een toename van werkzaamheden door onder andere een stijging van het aantal naturalisaties, groei van de stad en de toenemende kwaliteitseisen die worden gesteld aan de basisregistratie personen (mede in licht van voorkomen van adres- en identiteitsfraude en misbruik, en ondermijning).</p> <p>Dit vraagt om herschikking van taken én om uitbreiding van capaciteit. In combinatie met een ontwikkeltraject willen we komen tot een team burgerzaken dat kwalitatief en kwantitatief is toegerust voor de taken in de toekomst. Bij de Kadernota is daarom voorgesteld om hiervoor extra middelen aan de begroting toe te voegen.</p>

Spoor 2 - Doorontwikkeling digitale dienstverlening	
2.1 Elektronische Diensten (E-Diensten)	Wij blijven onze producten & diensten verbeteren & uitbreiden.
2.1.1 Melding openbare ruimte (MOR)	In 2020 hebben we een gebruikersvriendelijk en goed werkend meldingssysteem.
2.1.2 Digitale aangifte overlijden	In 2020 hebben we de digitale aangifte overlijden werkend en veilig ingericht.
2.1.3 Digitale aanvraag huwelijk & geregistreerd partnerschap	In 2020 kunnen bruidsparen digitaal hun gehele huwelijk regelen.
2.2 Digitale Formulieren	<p>In 2020 werken alle digitale formulieren op Mobile Devices.</p> <p>In 2020 zijn de nodige digitale formulieren geschikt gemaakt voor EIDAS zodat klanten uit het buitenland veilig kunnen inloggen en producten & diensten kunnen aanvragen.</p> <p>In 2020 maken we digitale formulieren beter leesbaar voor ouderen, minder digi-vaardigen en laaggeletterden.</p>

Spoor 3 - Passende dienstverlening (ken je klant)	
3.1 Klantreizen	Wij blijven in gesprek met onze klanten, luisteren en leren daarvan en passen onze dienstverlening daarop aan.

3.2 Professionalisering Webcare & online dienstverlening	De inwoner en ondernemer communiceert met ons via social media, onze website is daarbij het meest bezochte medium. We willen dat gebruikers dit als gemakkelijk, toegankelijk en klantvriendelijk ervaren. Om de basis op orde te krijgen is een professionalisering van Webcare en online dienstverlening noodzakelijk. Hierdoor kan de komende twee jaar gewerkt worden aan de verbetering van de online dienstverlening dusdanig dat de <i>basis op orde</i> komt. Bij de kadernota is voorgesteld om hiervoor extra middelen aan de begroting toe te voegen. <i>Zie ook onder 1.3</i>
3.3 Social media	In 2020 willen we de mogelijkheden van het kanaal social media beter benutten en doorontwikkelen naar een volwaardig communicatiemiddel met bijbehorend protocol. Inwoners en ondernemers communiceren steeds meer digitaal en gebruiken steeds meer social media kanalen om in contact te komen met de gemeente. De behoefte bestaat om snel antwoord te krijgen door een informelere benadering. De inhoud van social media uitingen stemmen we goed af op de doelgroep en kiezen daarbij het meest geschikte kanaal. Om dit goed te doen is het noodzakelijk om effecten van berichten te meten, wat er op social media over de gemeente wordt gezegd en de sfeer waarin dat gezegd wordt. <i>Zie ook onder 3.2</i>
3.4 Monitoring aanvraag producten	Analyse uitvoeren op gedrag en reactie van onze inwoners en ondernemers in de digitale omgeving zodat we onze dienstverlening meer op maat kunnen aanbieden. We streven ernaar dat bezoekers alle onderwerpen die zij zoeken op de website(s) kunnen vinden. Dat hoeven echter niet alle onderwerpen en producten te zijn waar we ons als gemeente mee bezig houden. Bezoekersstatistieken en gebruikte zoektermen geven daarin uitkomst. Om dit te analyseren hebben we de Statistiekenmodule aangeschaft. Deze zal in 2020 conform Privacy-normen AVG worden toegepast. Daarnaast maken we gebruik van 'Waar staat je gemeente' en de 'Monitor doelgerichte Digitalisering (MDD)' van de VNG.

Spoor 4. Dienstverlening en de organisatieontwikkeling

Dienstverlening is één van de hefboomen voor het werken vanuit de bedoeling.

Dienstverlening is van de hele organisatie en vindt overal en op elk moment plaats. Vanuit het programma organiseren we gezamenlijk aandacht hiervoor.

Atrium: Het Stadshuis: levendige plek voor alle Nieuwegeiners

Het Stadshuis verandert in een levendige plek waarin inwoners terecht kunnen met vragen over meedoen, leven en wonen in Nieuwegein. Een gezellige plek waar gastvrijheid en gemak voorop staat, waar men graag komt en waar altijd iets te doen is. Een Stadshuis dat mensen, kennis en organisaties verbindt.

De gemeente, bibliotheek De Tweede Verdieping, Werk en Inkomen Lekstroom, het Vrijwilligershuis, MOvector en de GGD werken samen aan dit project op basis van behoeften en wensen van Nieuwegeiners.

Begin 2020 is de behandeling van het uitgewerkte voorstel voor de vernieuwing van het Atrium. Bij positieve besluitvorming worden de plannen verder uitgewerkt zowel qua dienstverlening als de verbouwing en wordt een aanbesteding voorbereid om partijen te selecteren die de fysieke verbouwing gaan realiseren. Met die partij(en) wordt gezocht naar een bouwmethodiek die zo min mogelijk overlast veroorzaakt. We streven ernaar de tweede helft van 2020 te starten met de verbouwing, waarbij we fasegewijs delen van het gebouw gaan aanpakken en dus ook fasegewijs in gebruik gaan nemen.

Relatie met andere Projecten / Domeinen

Dienstverlening loopt integraal en als een rode draad door onze gehele organisatie en raakt hierbij ook andere domeinen en projecten. Een groot project waarbij zowel fysieke als organisatorische maatregelen elkaar gaan raken is het Atrium project. Dit project gaat het contact met de stad in fysieke zin bevorderen. Vanuit Dienstverlening wordt hierin actief geparticipeerd met o.a. interviews, heisessies met alle (keten)partners en meedenken en doen bij het opstellen van het programma van eisen. Daarnaast hangt ook het project Omgevingswet nauw samen met Dienstverlening. Dit is geen limitatieve opsomming, zoals gezegd raken de tentakels van Dienstverlening echt alle Domeinen zoals TVL, Ruimtelijk Domein, Openbaar Domein en Sociaal Domein. Met allen wordt gecommuniceerd, afgestemd, opgepakt, geleerd en verbeterlagen doorgevoerd waar kan en nodig. Niet alleen projecten, maar ook (nog) vast te stellen strategieën, vanuit bijvoorbeeld het team Communicatie & Juridische Zaken, hebben effect op onze Dienstverlening (schrijfwijzer, online communicatie, klachtenproces etc.). Een intensieve samenwerking met de organisatie is dan ook onontbeerlijk en de bewustwording wat Dienstverlening is en wie en wat het allemaal raakt is een continu proces.

Programma Leefomgeving en Veiligheid:

- uitoefening van een veilige publieke taak

Programma Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming:

- doelstelling participatie
- doelstelling initiatieven.

Wat doen we samen met de stad, met instellingen en verbonden partijen?

We doen binnen dit programma veel samen met de stad. Samenwerking is één van de doelstellingen uit het programma Bestuur. Ook binnen het programma Dienstverlening gebruiken we de klantervaringen als verbeterinput. Voor het overige zie de paragrafen "Wat gaan we daarvoor doen?"

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuur	2.425	2.909	2.921	2.935	2.993	2.959
Dienstverlening	1.009	809	751	873	885	899
Totaal lasten	3.434	3.718	3.672	3.808	3.877	3.857
Bestuur	234	90	92	93	94	96
Dienstverlening	1.379	1.130	1.136	1.158	1.183	1.206
Totaal baten	1.613	1.219	1.227	1.252	1.277	1.303
Saldo van lasten en baten	-1.821	-2.499	-2.445	-2.557	-2.600	-2.555
Storting in reserves			-	-	-	-
Onttrekking aan reserves			-	-	-	-
Totaal van het programma	-1.821	-2.499	-2.445	-2.557	-2.600	-2.555

Thema Bestuur

Product	Bestuur					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.896	2.253	2.256	2.262	2.307	2.261
Baten	-151	0	0	0	0	0
Saldo	-1.746	-2.253	-2.256	-2.262	-2.307	-2.261

Product	Strategie en samenwerking					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	340	389	394	398	405	412
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-340	-389	-394	-398	-405	-412

Product	Wijkgericht samenwerken					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	188	267	271	276	281	286
Baten	-83	-90	-92	-93	-94	-96
Saldo	-105	-177	-179	-182	-186	-189

Thema Dienstverlening

Product	Burgerzaken					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	879	690	490	608	617	627
Baten	-1.309	-1.082	-1.087	-1.108	-1.132	-1.154
Saldo	430	392	597	501	515	527

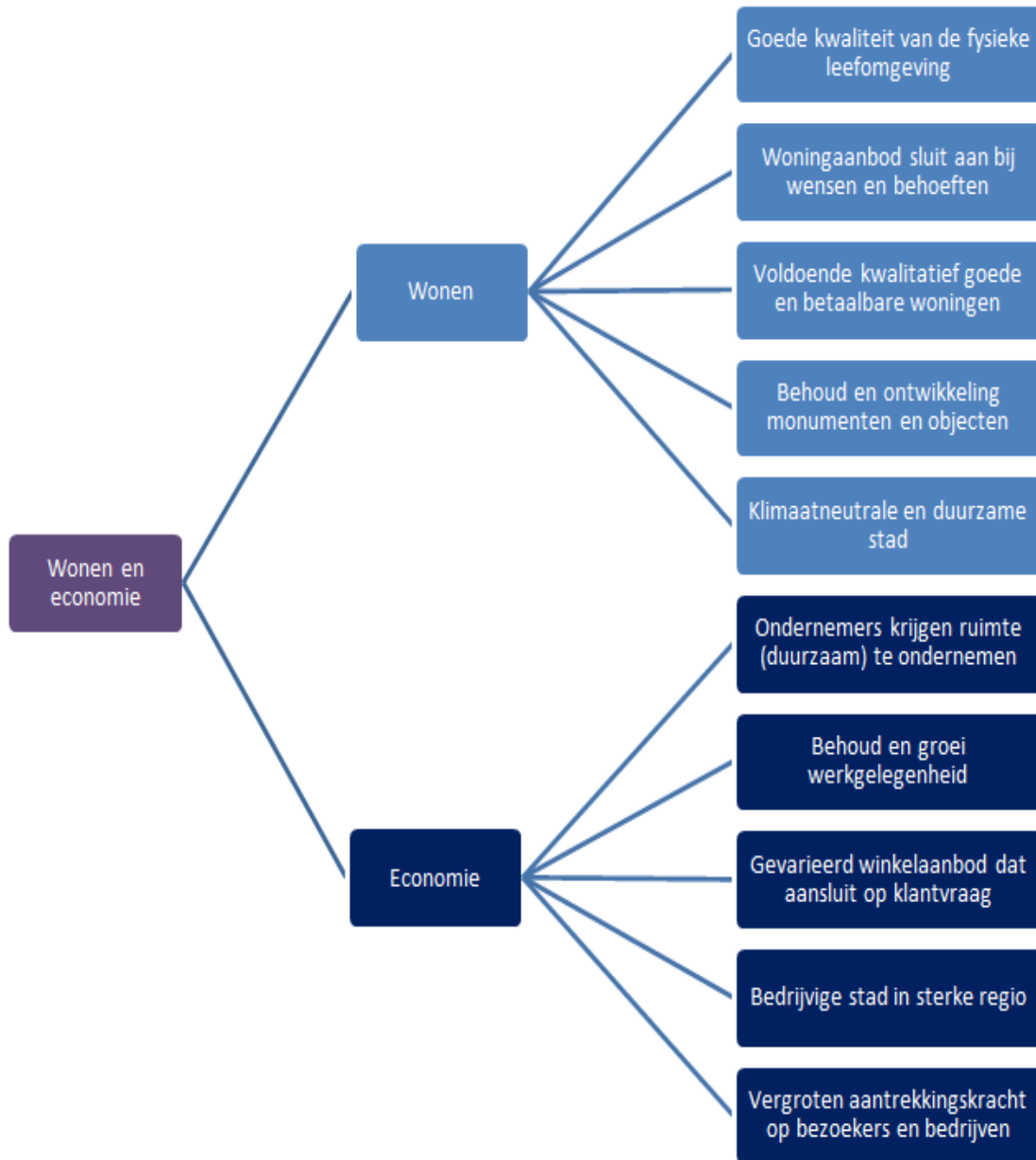
In het begrotingsjaar 2020 zijn geen verkiezingen gepland. Als gevolg hiervan zijn de verwachte lasten ten opzichte van andere jaren lager.

Product	Klantcontacten en voorlichting					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	129	116	258	262	263	267
Baten	-7	0	0	0	0	0
Saldo	-122	-116	-258	-262	-263	-267

De lasten nemen toe omdat in de kadernota is voorgesteld om jaarlijks extra middelen beschikbaar te stellen om te investeren in onze webcare, het gebruik van social media en de website verder te ontwikkelen, zodat de kwaliteit van de site wordt verhoogd en inwoners en ondernemers sneller geholpen kunnen worden bij het online regelen van producten en diensten.

Product	Vergunningsverlening					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1	4	4	4	4	4
Baten	-64	-47	-49	-50	-51	-52
Saldo	63	43	45	46	47	48

2.2. Programma Wonen en Economie

Ambitie

Nieuwegein is een groene, duurzame en veilige stad in de populaire regio Utrecht waar de huidige en volgende generaties graag in goede gezondheid willen wonen, werken en ondernemen. Het woningaanbod sluit aan bij de vraag. Ondernemers krijgen de ruimte te ondernemen en er is voldoende werkgelegenheid. De kwaliteit van de omgeving is aantrekkelijk met groene buurten waar men zich thuis voelt, City een levendige en duurzame binnenstad, historische dorpsgezichten en waardevolle cultuurhistorie en archeologie. We zetten slim in op de energietransitie en verduurzaming en zorgen ervoor dat onze stad de gevolgen van de klimaatverandering aan kan. We willen als gemeente verbinden en trekken samen op met inwoners, bedrijven, kennisinstellingen en de groene, gezonde, slimme regio Utrecht om onze ambities te halen. Rondom dit laatste participeren we actief in regionale samenwerkingsverbanden.

Thema Wonen

Wat willen we bereiken?

1. Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
2. Een woningaanbod dat aansluit bij woonwensen en woningbehoefte van alle inwoners, ook ouderen of mensen met een beperking.
3. We willen grip krijgen op de middeldure huur, zodat deze beter aansluit als doorstroommogelijkheid vanuit sociale huur.
4. Behoud en ontwikkeling van historische dorpsgezichten, monumenten, beeldbepalende panden en objecten, en cultuurhistorische structuren en elementen en waardevolle archeologie.
5. Een klimaatneutrale en duurzame stad, die ook de gevolgen van klimaatveranderingen aan kan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel 1: Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving

Omgevingswet

- De omgevingsvisie Nieuwegein is medio 2020 gereed en wordt dan ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.
- In 2020 gaan we een monitoringsinstrument opzetten om de doelstellingen uit de omgevingsvisie en duurzaamheidsprofiel te monitoren.
- Heel Nieuwegein is vanaf 1 januari 2021 opgenomen in het tijdelijk omgevingsplan. Hiervoor wordt een veegplan opgesteld ; een bestemmingsplan voor een aantal locaties in Nieuwegein waarvoor nog geen digitaal bestemmingsplan voor handen is of waar we omissies zijn tegengekomen in de vigerende bestemmingsplannen.
- We werken aan passende applicatie-architectuur en zorgen dat de organisatie gereed is om te werken volgens de Omgevingswet.
- In 2020 ronden we de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente af. Met de Omgevingswet gaan vanaf 1 januari 2021 veel taken en bevoegdheden vanuit de huidige Wet bodembescherming over van provincie naar gemeenten.

Betere Buurten

- In 2020 starten we met het volgende Betere Buurten-traject Kerkveld en omgeving. Het optimale synergie voordeel met het groot onderhoudsprogramma voor de openbare ruimte is in combinatie met het selectiemodel (2019-134) leidend voor de keuze van deze 6^e buurt.
- We evalueren de realisatie van de eerste vernieuwingsplannen in de Sluyterslaan, Rijtuigenbuurt en Merwestein. Deze evaluatie van de realisatie is een vervolg op de eerdere evaluatie van de planvoorbereiding in 2017 (raadsvoorstel 2017-285). In het eerste kwartaal van 2020 leggen we de uitkomsten aan de raad voor, zodat richting kan worden gegeven aan de lange termijn strategie voor Betere Buurten.
- We trekken zo veel mogelijk samen op met de programma's Buurtkracht, de Routekaart Energieneutraal, de visie en het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie en de beheer- en onderhoudsplannen openbare ruimte (nota Kapitaalgoederen (2018-183)).
- We ronden de planvoorbereiding in Schansen-noord en Schansen-zuid (Fokkesteege) af en gaan verder met de uitvoeringswerkzaamheden.

- Tot slot ronden we eind 2020 het traject in de Rijtuigenbuurt af.

Regio

- In 2020 werken we als regio, in overleg met hogere overheden, toe naar een ruimtelijke contour waarin we de kansrijke verstedelijkingsmogelijkheden (wonen en werken), mobiliteitsmaatregelen, landschapsingrepen en energietransitie opnemen. Nieuwegein heeft hierin als belangrijk ontwikkellocatie de A12-zone, met onder andere de Galecopperzoom.
- In 2020 voeren we de afspraken uit de [Woondeal Regio Utrecht](#) uit. Doel is woningbouwprojecten sneller tot uitvoering te brengen voor Nieuwegein met name City en Rijnhuizen, het functioneren van de woningmarkt te versterken, de groei te accommoderen (o.a. via REP) en te werken aan vitale wijken. Nieuwegein en Utrecht werken in 2019 een propositie uit, in de hoop in 2020 een regiodeal binnen te halen om stadsvernieuwing 3.0 nader uit te werken.

City

- In 2020 start de realisatie van de locatie hoek Herenstraat en Noordstedeweg (HN-locatie). Hier worden 48 koopwoningen in de vrije sector gerealiseerd. Samen met de ontwikkelaar ontwerpen wij de daktuin van de HN-locatie.
- In 2020 zijn de bestemmingsplannen voor de nieuwbouw aan De Doorslag, Het Stationsgebied en City in procedure.
- In 2020 starten de werkzaamheden voor de realisatie van Het Stationsgebied. De oude Kom en de Borgstede worden gesloopt. Afhankelijk van de onderhandeling met de vastgoedeigenaren en de mogelijkheden van verhuizing van bewoners/ondernemers in het gebied worden vervolgens ook de overige opstallen in het stationsgebied gesloopt teneinde de verplaatsing van de tramsporen en nieuwbouw te kunnen starten.
- In 2020 gaan wij verder met het co-creatie-proces voor City. De ambitie om de duurzaamste binnenstad te realiseren, zal in co-creatie met alle betrokkenen en stakeholders vorm krijgen.

Toezicht en handhaving

- De voorbereiding van de overdracht van asbesttaken aan de omgevingsdienst RUD Utrecht vindt in 2020 plaats. Daarnaast vraagt in 2020 energie-informatieplicht voor bedrijven aandacht.
- In 2020 komen wij met een nieuw Beleidskader Omgevingsrecht.
- We dragen zorg voor een snelle en goede afhandeling van de benodigde vergunningen, begeleiden initiatieven van derden en leveren de benodigde informatie aan onze inwoners en ondernemers op het gebied van wonen, economie, milieu en bouwen.
- Onze inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht stemmen wij met name voor het onderwerp milieu en Omgevingswet af met de omgevingsdienst RUD Utrecht. Voor het onderwerp bouwen stemmen we de werkzaamheden op het gebied van brandveiligheid af met de Veiligheidsregio Utrecht.

Overig

- We volgen de ontwikkelingen van het Rijk over stikstofdepositie (Programma Aanpak Stikstof (PAS)-berekeningen) op Natura 2000-gebieden die ruimtelijke ontwikkelingen kunnen beperken op de voet en nemen zo nodig maatregelen.
- In 2020 gaan we na of het tijdelijk gronddepot in Het Klooster voor opslag van met PFAS-verbindingen belaste grond en baggerspecie o.a. afkomstig van bouwprojecten kan worden

ontmanteld of moet worden verlengd. We verwachten dat het Rijk komt met definitieve regels over PFAS-verbindingen die alle betrokkenen helderheid geven hoe hiermee om te gaan.

- De huidige onzekerheden m.b.t. PAS en poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) kunnen van invloed zijn op ruimtelijke ontwikkelingen en grondwerkzaamheden in de openbare ruimte en vormen daarmee een risico voor de realisatie van onderdelen binnen deze programmabegroting.

Doel 2: Een woningaanbod dat aansluit bij woonwensen en woningbehoefte van alle inwoners, ook ouderen of mensen met een beperking

- We werken verder om onze woningbouwambitie van 5.000 woningen te realiseren op de in de Aanvulling Woonvisie 2015 (2019-397) aangewezen locaties. City en Rijnhuizen vormen daarbij de belangrijkste woningbouwlocaties.
- We stimuleren het bouwen voorsenioren en mensen met een zorgvraag op de woningmarkt met name in de nabijheid van voorzieningen.
- We stimuleren het bouwen voor stijgers op de woningmarkt ten behoeve van de doorstroming. Deze woningen zitten met name in het hogere segment.

Verzorgd Wonen

- In 2020 monitoren we de toewijzing van Verzorgd Wonen in de huidige complexen.
- We starten Verzorgd Wonen in het appartementencomplex Abraham Kuyperspark eigendom van Mitros.
- We zoeken woongebouwen waar we het concept Verzorgd Wonen verder kunnen uitbreiden. Samen met de betrokken partijen gaan we in overleg voor een structurele aanpak bijvoorbeeld in een uitvoeringsprogramma.

Wonen, Welzijn en Zorg

- De gemeente werkt samen met haar samenwerkingspartners naar een gebiedsgerichte aanpak wonen, welzijn en zorg (WWZ). We werken toe naar WWZ-prestatieafspraken.
- We ontwikkelen nieuwe woon-zorgvormen waarbij mensen met dementie (en hun partner samen) kunnen blijven wonen.

Blijversleningen

- De gemeente verstrekt blijversleningen aan particulieren die hun woning willen aanpassen met als doel langer zelfstandig te blijven wonen.
- De gemeente verstrekt startersleningen.
- In 2020 kijken we hoe we blijversleningen meer onder de aandacht kunnen krijgen van onze inwoners.

Kamers met Kansen

- We gaan de effecten van de pilot Kamers met Kansen evalueren.
- We bouwen voort op de ervaringen uit de pilot en bouwen het concept Kamers met Kansen verder uit om dit concept een definitieve plek te geven. Kamers met Kansen heeft nu een tijdelijk plek in de Luifelstede tot 2022.

Beschermd wonen

- In 2020 zetten we het gesprek met Lister en de corporaties en de bewoners voort om na te gaan hoe wij de effecten van de invoering van Beschermd Wonen in 2021 kunnen opvangen.

- We maken afspraken met Portaal, de Tussenvoorziening en Lister over het huisvesten van mensen die uitstromen uit Beschermd Wonen en/of de maatschappelijke opvang in de Meander. Hiermee kunnen we een deel van de opgave uitstroom Beschermd Wonen opvangen.

Doel 3: Voldoende kwalitatief goede en betaalbare woningen

- We streven een hogere kwaliteit van getransformeerde woningen na.
- We stimuleren de woningcorporaties om hogere ambities te hanteren bij groot-onderhoud, renovatie- en nieuwbouwprojecten.
- We gaan verder met het verlenen van startersleningen, duurzaamheidsleningen en verzilveringen.
- Om doorstroming op de Nieuwegeinse woningmarkt te bevorderen stellen we beleid op waarmee we meer middeldure huur realiseren en sturen we op een goede prijs/kwaliteitsverhouding.
- We voeren de beleidsregel sociale huur uit, waarin is geregeld wanneer en hoeveel sociale huurwoningen vereist zijn, zodat ontwikkelaars hier rekening mee houden.
- Huurders van woningcorporaties krijgen energieadviezen (project "energiebox+advies").

Doel 4: Behoud en ontwikkeling van historische dorpsgezichten, monumenten, beeldbepalende panden en objecten, en cultuurhistorische structuren en elementen en waardevolle archeologie.

We actualiseren het uitvoeringsprogramma erfgoed, behorend bij de Erfgoedvisie Verbinden met Verhalen, met onder andere aandacht voor:

- Instandhouden en beleefbaar maken van erfgoed;
  - Het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving op het gebied van cultureel erfgoed;
  - In 2020 starten we met een actualisatie gemeentelijk archeologiebeleid;
  - Voortzetten van de samenwerking van stadsmarketing en erfgoed;
  - Voortzetten verbetering erfgoededucatie met partijen in de stad, Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht;
  - Faciliteren en ondersteunen bij de Open Monumentendag, en de Nationale Archeologiedagen.
- Het project Water en Erfgoed loopt door in 2020. Het is gericht op Vreeswijk en de Lek, waarbij wordt gekeken welke kansen er liggen op het gebied van (water)erfgoed in relatie tot klimaatadaptatie, ecologie, biodiversiteit en versterking van de Lekdijk, Cultuurhistorie is en blijft een belangrijk onderdeel van de inrichtingsplannen van o.a. het gebied Rijnhuizen.

Doel 5: Een klimaatneutrale en duurzame stad, die ook de gevolgen van klimaatveranderingen aan kan.

Duurzaamheidsprofiel

- We stimuleren, ondersteunen en communiceren over initiatieven van inwoners op gebied van verduurzaming en klimaatadaptatie
- In 2020 is het Matchingsfonds beschikbaar voor inwoners ter financiële ondersteuning voor duurzaamheidsinitiatieven.
- We rollen het opgezette duurzaamheidsloket in 2020 verder uit. Met dit loket worden beschikbare financieringsvormen waaronder onze eigen verzilver - en duurzaamheidsleningen

en Rijkssubsidiereregelingen onder de aandacht van de inwoners gebracht en wordt op basis van de situatie van de vragensteller een maatwerkadvies gegeven.

Routekaart Energieneutraal Nieuwegein

- In U16 regioverband stellen we een gezamenlijke concept Regionale Energiestrategie (RES) op. Deze strategie dient als regiobod aan het Rijk ter invulling van de afspraken van het Klimaatakkoord. Het Rijk verwacht van alle regio's een bod in 2020.
- We stellen een Transitievisie Warmte op. Hierin staat wanneer welke wijk van het aardgas afgaat en overgaat naar duurzame warmtebronnen en welke duurzame warmtealternatieven daarbij mogelijk zijn.
- In samenwerking met de Provincie Utrecht en de gemeente Utrecht ondersteunen we het consortium Warmtebron Utrecht (waarin o.a. Eneco de exploitant van het stadsverwarmingsnetwerk Utrecht/Nieuwegein) bij de onderzoeken voor aardwarmtewinning t.b.v. het stadsverwarmingsnet.
- We continueren de samenwerking met Energie-N bij het collectief uitvoeren van energiebesparende maatregelen (zoals kruipruimte isolatie) in buurtacties.
- De collectieve buurtgerichte aanpak met inkoopactie door de energie-ambassadeurs van Energie-N integreren we in Betere Buurten.
- We helpen inwoners aan kennis over maatregelen en financieringsmogelijkheden om hun huis energiezuiniger te krijgen onder andere door verbetering van ons digitale energieloket www.JouwHuisSlimmer.nl,

Klimaatadaptatie

- In 2020 geven we uitvoering aan het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2019-2022. We willen hiermee voorkomen dat stadshitte, wateroverlast, droogte, en onvoldoende waterveiligheid leiden tot hinder, schade en overlast.
- In 2020 wordt een subsidieregeling voor groene daken, gevels en schoolpleinen opgesteld.
- In 2020 wordt door het regionale samenwerkingsverband een Regionale Adaptatiestrategie opgesteld.

Grondstoffeninzamelplan

zie programma Fysieke Leefomgeving thema Leefomgeving onder doel 2 bij Afval.

Duurzame mobiliteit

- We faciliteren parkeerplaatsen bij openbare oplaadpalen voor elektrische voertuigen die marktpartijen plaatsen op verzoek van inwoners.
- zie verder programma Fysieke Leefomgeving thema Leefomgeving onder doel 2 bij Verkeer en vervoer.

Natuurkwartier

- In 2020 werken wij aan de voorbereiding voor de bouw van een nieuw multifunctioneel Milieu Educatie Centrum en een nieuwe geitenstal als uitwerking van het raadsbesluit (2019-202).

Thema Economie

Wat willen we bereiken?

1. Ondernemers krijgen de ruimte (duurzaam) te ondernemen.
2. Behoud en groei van werkgelegenheid.
3. Gevarieerd winkelaanbod dat aansluit op de klantvraag.
4. Nieuwegein als bedrijvige stad in een sterke regio.
5. We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op (nieuwe) bezoekers en bedrijven.

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1 Tevredenheid ondernemers over ondernemersklimaat ¹⁾	3,45	3,75	3,75
3 Tevredenheid inwoners over het winkelaanbod ¹⁾	4,2	4,0	4,0

¹⁾ Gemeten op een schaal van 1 tot 5.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel 1: Ondernemers krijgen de ruimte (duurzaam) te ondernemen

- We nemen actief deel aan de derde editie van de Zomerondernemer. Een project dat scholieren wil interesseren voor ondernemerschap. Vooraf gaan we actief deelnemers werven op Nieuwegeinse scholen.
- In 2020 wordt het onderzoek naar de impact van een Nieuwegeinse micro economie op buurtniveau afgerond. Indien noodzakelijk ontwikkelen we beleid voor kleinschalig ondernemen in onze stad.

Doel 2: Behoud en groei van werkgelegenheid

- Met de ondernemers op Het Klooster houden we nauw contact. We organiseren jaarlijkse diverse bijeenkomsten. Dit bevordert ook de onderlinge cohesie op dit bedrijventerrein.
- In navolging van Utrecht Made (een lokaal makersplatform voor makers die de stad maken tot een stad om trots op te zijn) gaan wij onderzoeken of er ook een Nieuwegein Made kan ontstaan. Zodat wij onze Nieuwegeinse maakbedrijven gezamenlijk onder de aandacht kunnen brengen.
- In 2019 zijn wij digitaal in gesprek gekomen met de ondernemers op de bedrijventerreinen Plettenburg en De Wiers Zuid. Met deze enquêtes krijgen wij inzicht in de thema's die voor ondernemers de komende jaren van belang zijn. In het voorjaar 2020 gaan wij in themasessies hierover in gesprek met de ondernemers van Plettenburg en De Wiers Zuid .
- De afgelopen jaren zijn mooie netwerken van ondernemers ontstaan zoals Gluren bij de Buren (Liesbosch) en Club Rhijnhuizen. In 2020 gaan wij ons inzetten om bedrijfsnetwerken te versterken bijvoorbeeld door op meer bedrijventerrein netwerken te laten ontstaan.
- Veel ondernemers zitten in de woonwijken. De drempel om in gesprek te komen met de gemeente lijkt soms hoger te zijn dan bij de ondernemers van grotere bedrijven op de bedrijventerreinen. Daarom gaan wij "open coffee" introduceren. We zijn op een vast tijdstip in de maand in de wijk aanwezig om ondernemersvragen te beantwoorden.

Doel 3: Gevarieerd winkelaanbod dat aansluit op de klantvraag.

- Wij blijven inzetten op goed relatiemanagement. Dit doen wij door geregeld bij winkelcentra op bezoek te gaan.
- Daarnaast blijven wij in gesprek met de eigenaren van de winkelcentra. Dit is belangrijk omdat er in 2020 diverse ontwikkelingen worden voorzien. Verdere planvorming voor een supermarkt in Blokhoeve, ontwikkelingen op Muntplein en in Doorslag, verbouw winkelcentrum Galecop en verkenning voor een supermarkt in Rijnhuizen.

Doel 4: Nieuwegein als bedrijvige stad in een sterke regio

- Jaarlijks dragen wij financieel bij aan de Economic Board Utrecht (EBU). In aansluiting op de EBU start in 2020 de Regionale Ontwikkelings Maatschappij Utrecht (ROM) een initiatief van onder andere de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum en Utrecht SciencePark. De plannen hiervoor worden op dit moment verder uitgewerkt. In 2020 besluiten we of we hier aan deelnemen.
- Wij organiseren een (regionale) conferentie waarbij ondernemers, WIL en scholen onderling in gesprek gaan over toekomstige en actuele ontwikkelingen in de vraag en aanbod van werk en noodzakelijke opleidingen. Dit sluit aan op de doelstellingen van de Human Capital Agenda van de Economic Board Utrecht waar Nieuwegein actief deel van uitmaakt.

Doel 5: We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op (nieuwe) bezoekers en bedrijven

- Nu het merendeel van de kavels op Het Klooster is uitgegeven, zal in 2020 Parkmanagement Het Klooster worden opgericht.
- Omdat wij verwachten dat bedrijventerrein De Liesbosch zich kwalitatief positief zal ontwikkelen gaan we in gesprek over een mogelijke overname en beheer van de wegen van De Liesbosch die nu nog in private handen zijn. Het huidige verdeelde eigendom leidt tot veel praktische problemen daar waar het gaat om handhaving, onderhoud, verlichting, zoutstrooien etc.

Stadsmarketing

- In 2020 organiseren we langs de sporen van de stadsmarketingstrategie verschillende activiteiten om verder draagvlak te creëren voor de oprichting van stadsmarketingorganisatie in Nieuwegein.
- Op het spoor inwoners wordt de viering Nieuwegein 50 jaar aangewend en er wordt verder gewerkt met het thema Nieuwe Hollandse Waterlinie.
- Op het spoor ondernemers worden er activiteiten georganiseerd die het belang van een stadsmarketing organisatie voor deze doelgroep laten zien, zodat er draagvlak ontstaat gezamenlijk een stadsmarketingorganisatie op te richten.

Relatie met andere programma's*Programma Leefomgeving en Veiligheid*

- Duurzaamheidsprofiel: afval en verkeer & vervoer
- Klimaatadaptatie
- Routekaart energieneutraal Nieuwegein 2040
- Bodem PFAS-verontreinigingen in grond en baggerspecie

Programma Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming:

- Woonwijs

Programma Vrije tijd:

- Stadsmarketing
- Betere Buurten
- Erfgoed & Nieuwe Hollandse Waterlinie

Wat doen we samen met de stad, met instellingen en verbonden partijen?*Samenwerkingspartners*

Coalitie klimaatadaptatie Regio Utrecht: Hierin wordt voor de visie klimaatadaptatie samengewerkt met de veiligheidsregio Utrecht, de provincie, het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en vijf andere Utrechtse gemeenten.

Economic Board Utrecht (EBU): De EBU verbindt sectoren die elkaar nu nog onvoldoende vinden. In nieuwe coalities koppelt ze bedrijven aan overheden en kennisinstellingen met het doel een groenere, gezondere en slimmere regio en initiatieven die zorgen voor groei, banen en marktaandeel voor het Utrechtse bedrijfsleven.

Energie Collectief Utrechtse Bedrijven (ECU): Helpt Utrechtse bedrijven met het verduurzamen van hun bedrijf.

Eneco: Is de exploitant van het stadsverwarmingsnetwerk Utrecht/Nieuwegein en werkt samen met de twee gemeenten aan verduurzaming van het warmtenetwerk

Gemeentelijke Monumentencommissie: adviseert de gemeente over monumenten

KWR: Bridging Science to Practice is het motto van KWR, een zelfstandige organisatie, met de Nederlandse waterbedrijven als aandeelhouders. KWR genereert kennis om de watersector in staat te stellen *water-wise* te opereren in onze verstedelijkte samenleving met een circulaire economie als belangrijke drijfveer.

Liniebureau Nieuwe Hollandse Waterlinie: We werken samen met vele anderen aan de instandhouding en het vergroten van de bewustwording van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In 2019 hoopt de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de UNESCO werelderfgoedlijst te komen als uitbreiding van en aansluiting op de Stelling van Amsterdam.

Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU): verbindt ondernemersinitiatieven met gemeentelijke herstructureringsplannen. Door publieke initiatieven en investeringen te koppelen aan private investeringen wordt de markt gestimuleerd.

Provinciaal Uitvoeringsproject Externe Veiligheid (PUEV) Utrecht: De partijen binnen de PUEV-samenwerking doen er alles aan om de externe veiligheid risico's zoveel mogelijk te beperken. De provincie werkt nauw samen met diverse partijen in Utrecht om deze risico's te voorkomen.

Provincie Utrecht: Samen met de provincie hebben we een aanjagende en faciliterende rol om de organische gebiedsontwikkeling in Rijnhuizen van de grond te krijgen. Het Revolving Fund Rijnhuizen (2016/416) is daarvan een voorbeeld.

ROC midden Nederland Tech College Nieuwegein: Het Tech College Nieuwegein zorgt voor de opleiding van technisch vakpersoneel waar bij de bedrijven grote behoefte aan is.

Samen meer rendement: We werken met de Provincie Utrecht, Utrecht Science Park, EBU en regiogemeenten samen op gebied van acquisitie van internationale bedrijven.

Stichting Binnenstadsmanagement: Een samenwerkingsverband van de winkeliersvereniging City Plaza, theater De Kom, bibliotheek De Tweede Verdieping, stichting weekmarkten Nieuwegein, wijkplatform, vastgoedeigenaren en de gemeente.

Stichting Mooisticht: Mooisticht geeft de gemeente onafhankelijk advies bij de uitvoering van de welstandstoets bij bouwaanvragen.

U10: De twaalf (begonnen als tien gemeenten) gemeenten, waaronder Nieuwegein, werken in het stedelijke netwerk U10 samen, onder meer op het gebied van Economie, Sociaal domein, Ruimte, Wonen, Energietransitie en duurzaamheid en Mobiliteit. Er is afstemming op het gebied van wonen, zorg/asiel en integratie (i.s.m. bestuurstafel Sociaal Domein) en woonruimteverdeling. Daarbij wordt uitvoering gegeven aan de motie om in alle U10-gemeenten de sociale woningvoorraad uit te breiden. Ook wordt er in U10 samengewerkt op de thema's energiebesparing koopwoningen, circulaire economie en lokale energieopwekking. Aan het onderwerp ruimte wordt uitvoering gegeven aan de ruimtelijk-economische koers (i.s.m. bestuurstafel Economie). De U10 werkt o.a. samen op afspraken over kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel, profilering van de U10-regio, een internationale toeristische strategie voor de U10-regio in het Ruimtelijk-economisch programma (REP).

U-thuis: U-thuis is de samenwerking van 15 Utrechtse gemeenten om de woningeigenaar te ondersteunen met energiebesparing en duurzaam opwekken van energie. Het regionaal energieloket is hiervoor de digitale ingang voor inwoners voor informatie over het verduurzamen van hun woning.

Wageningen University & Research : ondersteunt City bij verduurzamingskeuzes om tot de meest duurzame binnenstad van Nederland te komen.

Warmtebron Utrecht is een samenwerking van energiebedrijven, opleidingsinstituten en andere deskundige bodemenergie bureaus en onderzoekt in de provincie Utrecht of aardwarmte een goed alternatief is voor gas en elektriciteit.

Verbonden partij

Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht: De gemeente Nieuwegein is één van de twaalf deelnemers in de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. De omgevingsdienst RUD Utrecht is voor Nieuwegein het loket voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van milieu, voor het basistakenpakket. Deelname in een omgevingsdienst als de RUD Utrecht is een wettelijke plicht voor het basistakenpakket.

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Economie	241	371	279	283	288	293
Wonen	15.573	22.806	33.861	27.242	23.693	20.722
Totaal lasten	15.814	23.177	34.140	27.525	23.981	21.015
Wonen	14.753	22.075	33.492	26.758	23.170	20.239
Economie	27	12	12	12	12	13
Totaal baten	14.780	22.087	33.504	26.771	23.183	20.252
Saldo van lasten en baten	-1.033	-1.090	-636	-754	-798	-763
Storting in reserves		-31	1.287	1.287	1.287	1.287
Onttrekking aan reserves	729	836	515	501	498	498
Totaal van het programma	-304	-223	-1.408	-1.540	-1.587	-1.552

Thema Wonen

Product	Grondzaken					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	13.719	19.858	31.236	24.469	20.849	17.863
Baten	-11.574	-20.155	-31.512	-24.745	-21.116	-18.144
Saldo	-2.145	297	276	276	267	281

De projecten Blokhoeve, Het Klooster, Lek boulevard en City(Binnenstad) zijn in volle gang. In deze gebieden is sprake van actieve grondexploitaties. De financiële positie van de grondexploitaties wordt toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

Product	Milieu- en klimaatadaptatie					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	496	930	1.151	1.209	1.281	1.286
Baten	-34	-8	-8	-8	-8	-8
Saldo	-462	-923	-1.144	-1.201	-1.273	-1.278

De gemeentelijke bijdrage aan de RUD is verhoogd voor extra middelen voor de dienstverleningsovereenkomst. Aanvullend is een extra bedrag opgenomen op grond van het raadsbesluit klimaatadaptatie.

Product	Natuur en dier					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	104	157	104	190	187	190
Baten	-18	-21	-21	-22	-22	-22
Saldo	-86	-137	-83	-168	-165	-168

Als gevolg van herontwikkeling Natuurkwartier neemt het jaarlijkse exploitatiebudget vanaf 2021 toe met € 78.000.

Product	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.253	1.861	1.370	1.374	1.376	1.383
Baten	-3.127	-1.892	-1.952	-1.984	-2.024	-2.065
Saldo	1.874	31	582	610	648	682

De lasten in 2019 waren hoger i.v.m. een eenmalige verhoging van de externe plankosten met een bedrag van € 350.000. Daarnaast zijn de kapitaallasten in 2020 lager dan in 2019 (vrijval).

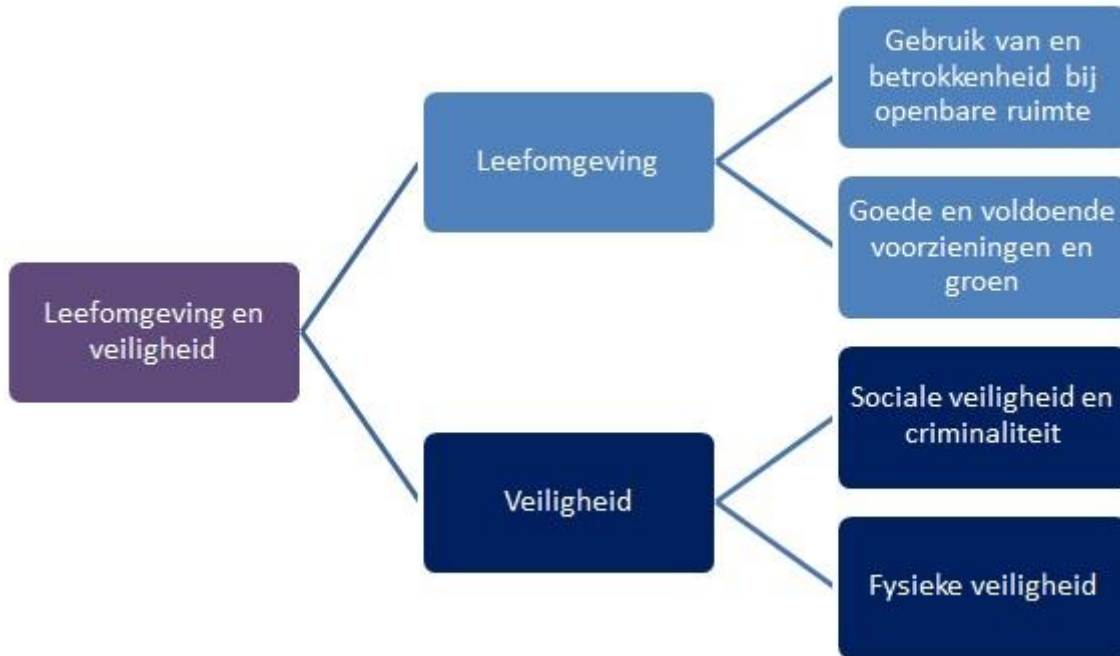
Thema Economie

Product	Economisch beleid					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	241	371	279	283	288	293
Baten	-27	-12	-12	-12	-12	-13
Saldo	-213	-359	-267	-271	-276	-280

Reservemutaties per Reserve						
Wonen en Economie	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve ISV (oude startersleningen)		12	40	-	-	-
Reserve 1600 woningen	15	-		-	-	-
Reserve Starterslening	48	74	50	50	50	50
Reserve Betere Buurten	666	781	-863	-836	-839	-839
Saldo	729	867	-772	-786	-789	-789

Vanaf 2020 wordt jaarlijks een bedrag van € 1,3 miljoen gestort in de reserve Betere Buurten voor het investeringsprogramma Betere Buurten. Daarnaast is er een bedrag van € 588.000 op het programma Bedrijfsvoering beschikbaar voor personeelslasten. Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken voor dekking van de kapitaallasten en de directe kosten.

2.3. Programma Leefomgeving en Veiligheid

Ambitie

Nieuwegein is een stad, waar de huidige en volgende generaties graag willen verblijven en kunnen vertrouwen op een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving, die gevarieerd is, die veilig is, waarin men zich veilig voelt en waarin samen met wijkbewoners en ondernemers gewerkt wordt aan het verbeteren van de sociale en fysieke veiligheid.

Thema Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Een leefbare stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

1. Het met plezier gebruik kunnen maken van en betrokkenheid bij de openbare ruimte.
2. Een stad die kwalitatief goede en voldoende voorzieningen en groen (denk aan parkjes, speeltoestellen, wegen, parkeervoorzieningen, bankjes) biedt om te kunnen recreëren, ondernemen en te verplaatsen of verblijven.

Wat gaan we daar voor doen?

Doel 1: Het met plezier gebruik kunnen maken van en betrokkenheid bij de openbare ruimte.

Burgerparticipatie

Inwoners en ondernemers worden, bij bijvoorbeeld reconstructies / herinrichtingen van wegen of het omvormen van groen, actief geïnformeerd en betrokken bij de planvorming. Daarnaast wordt

het initiëren van een (burger)initiatief en/of het in zelfbeheer nemen van een gedeelte van de openbare ruimte gestimuleerd en door de gemeente actief ondersteund zonder het initiatief als gemeente over te nemen. De reeds uitgevoerde evaluatie van het beleid omtrent zelfbeheerders (groenzelfbeheerders en zwerfafvalpakkers) resulteert in 2020 in een uitvoeringsplan dat is gebaseerd op de wensen van de zelfbeheerders. In dat uitvoeringsplan worden de belangrijkste speerpunten uit de evaluatie meegenomen. Dit betreft: meer aandacht voor de zelfbeheerders en betere facilitering door de gemeente.

Doel 2: Een stad die kwalitatief goede en voldoende voorzieningen en groen (denk aan parkjes, speeltoestellen, wegen, parkeervoorzieningen, bankjes) biedt om te kunnen recreëren, ondernemen en te verplaatsen of verblijven.

Algemeen

Nadat in 2018 de nota kapitaalgoederen werd vastgesteld, is gestart met het op orde brengen van het beheer en onderhoud van de stad. Bij de uitvoering van werken (omvormingen groen, straatwerkzaamheden, riolering, speeltoestellen, etc. etc.) is het uitgangspunt dat we zoeken naar maximale synergie met andere (lopende) projecten in de onderhoudsgebieden, onder meer met het programma Betere Buurten.

De huidige onzekerheden m.b.t. PAS en PFAS (voor uitleg PAS en PFAS zie Wonen en Economie doel 1 bij overig) kunnen van invloed zijn op ruimtelijke ontwikkelingen en grondwerkzaamheden in de openbare ruimte en vormen daarmee een risico voor de realisatie van onderdelen binnen deze programmabegroting

Assetmanagement

Een methodiek die bijdraagt aan het realiseren van deze tweede doelstelling is assetmanagement. In Nieuwegein willen we gaan werken met deze methodiek. In de toekomst zullen voor het opstellen van de beheerplannen de principes van assetmanagement worden toegepast. In 2020 zullen we starten met de uitvoering van het toegezonden plan van aanpak assetmanagement.

Afval

Het Grondstoffeninzamelplan 2017-2020 (2016-469) is in die periode het kader waarbinnen wij ons afvalbeleid stapsgewijs uitvoeren. De doelstelling dat in 2020 elke inwoner per jaar maximaal 121 kg restafval produceert, staat onder druk. In 2020 zijn de volgende acties voorzien:

- Het vervangen van de ondergrondse glas- en papierbakken en het tegelijkertijd optimaliseren van de locaties van de glas- papier en (bovengrondse) textielbakken.
- Overgaan op het nascheiden van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken (PMD). Uitvoering afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding door de Afval Verwijdering Utrecht (AV) t.a.v. overslag, transport en verwerking restafval.
- Uitvoeren communicatiecampagne / inzet afvalcoach ter verhoging van de efficiëntie van de voorscheiding van GFT, papier, glas en textiel.
- Overgaan op gescheiden inzameling luiers en incontinentiemateriaal op vrijwillige basis.

Op grond van de door de raad aangenomen motie M80 (in gesprek met ondernemers voor vermindering plasticafval) zijn de volgende maatregelen gepland:

- We gaan na welke voor het plastic pact relevante bedrijven niet aan het pact deelnemen en stimuleren deze bedrijven om alsnog deel te nemen.
- We monitoren hoeveel bedrijven alsnog het pact hebben ondertekend.

- Hierdoor krijgen we inzicht in de grootte van de opgave om alsnog met deze bedrijven afspraken te maken over het verminderen van de hoeveelheid plastic en het verbeteren van de recyclebaarheid.

Het college houdt motie M82 (proef met vaker inzamelen plastic, metaal en drankkartons) aan totdat er meer duidelijkheid is over de uitkomst van de AVU aanbesteding: wordt nascheiden via de AVU-aanbesteding mogelijk en zo ja wanneer.

Verder starten we in 2020 met de overige maatregelen opgenomen in het Grondstoffeninzamelplan:

- Betalen voor op laten halen grof afval; gratis ophalen grof tuinafval op vaste dagen in snoeiseizoen; ruimere openingstijden recyclestation (deze drie maatregelen hangen samen);
- Afvalcoach;
- Verzamelcontainers voor gft bij hoogbouw;
- Handhaving op scheidingsgedrag.

Riolering en Waterhuishouding

Wij zamelen afvalwater en afvloeiend hemelwater in en voeren het af en hebben een zorgplicht voor grondwater. De belangrijkste activiteiten in 2020 zijn:

Generiek

- Wij geven uitvoering aan het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2019 t/m 2023
- Wij nemen deel aan het nieuwe samenwerkingsverband Water en Klimaat tussen Water Innovatie Netwerk (Winnet) en Coalitie Ruimtelijke Adaptatie.
- Wij stellen een jaarprogramma Water 2020 op, waarin maatregelen zijn benoemd voor de kwaliteit, het functioneren en de beleving van stedelijk water.
- Wij geven uitvoering aan amendement 2016-279 van de Raad en werken mee aan het maalvaardig maken de poldermolen Oudegein.
- Wij passen klimaatadaptieve maatregelen toe, waar nodig en haalbaar, binnen het reguliere onderhoudsprogramma en nieuwe projecten.

Riolering:

Er zijn diverse reparaties aan de riolering benodigd. Er worden aanpassingen aan het vrijvervalstelsel gedaan op basis van hydraulische berekeningen. Een aantal geplande werken betreft:

- Fokkesteeg / diverse rioolvervangingen (vooruitlopend op betere buurten).
- Jutphaas vervangen riolering Kerkveld.

Een aantal installaties is toe aan renovatie. Dit betreft een aantal rioolgemalen, twee tunnelgemalen en een 5-tal pompunits drukriolering.

Waterhuishouding:

- Aanpassingen watersysteem ter verbetering waterkwaliteit in samenwerking met Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HdSR) (impulsregeling HdSR):
- Park Oudegein: maatregelen nabij molen om aan te sluiten op watersysteem.
- Park Oudegein: vergroten duikers Park Oudegein.
- Baggeren conform baggerplan 2014 t/m 2028.
- Reinigen diverse duikers.

Openbaar Groen

Het in 2017 vastgestelde Groenstructuurplan Nieuwegein (2017-151) is de leidraad voor het ontwikkelen en behouden van het "groene geraamte" van Nieuwegein en geeft aan welke meerjarige acties er nodig zijn om dit adequaat te kunnen doen. Op basis van dit plan staan in 2020 de volgende activiteiten gepland:

- Bij noodzakelijke ingrepen in het groen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de ecologische- en zichtkwaliteit:
  - Ecologische kwaliteit: de eerder opgestelde beplantingslijst wordt gebruikt bij het samenstellen van beplantingsplannen. Daarbij wordt er ook rekening mee gehouden dat het gebied ecologisch te beheren is.
  - Zichtkwaliteit: We gaan de entrees van de stad fysiek aantrekkelijker maken. Bij de ingangen van de wijken gaan we kruiden/bollenmengsels gebruiken die naast een lange bloeitijd interessant zijn voor fauna. In 2020 wordt na de entree A.C.Verhoefweg / Taludweg ook de ingang bij de Waterliniedok uitgevoerd. De realisatie van dit werk wordt meegenomen bij de reconstructie van dit gebied.
  - Behouden en versterken bestaande kwaliteit van het groen. Dit doen we onder meer door het oplossen van knelpunten uit het Groenstructuurplan. In 2020 worden de volgende knelpunten aangepakt: viaduct nabij De Poort, brug over de Plettenburgerbaan en het viaduct onder A2 ter hoogte van de Nedereindseweg. Streven is om werk met werk te maken.
- Wanneer bomen gekapt worden, planten we waar gewenst één gepast fruitbomen terug in samenspraak met omwonenden (er is niet automatisch sprake van één op één vervanging).
- Op verzoek van de bewonersgroep van de Jisperveste gaan we samen met hen het aangrenzende bosperceel omvormen en opknappen.
- We geven uitvoering aan het onderhoud van het openbaar groen op basis van integrale groen bestekken.

Vanuit het programma aanpak wortelopdruk zijn de straten Dahliastraat en Beethovenstraat op de projectenkaart opgenomen om aan te pakken.

Exoten

De aanpak van invasieve exoten vindt plaats binnen projecten. Ook met incidenteel toegekende middelen (zoals toegekend in motie 91 (2017-193)) worden exoten bestreden. In 2020 worden beheerplannen met protocollen opgesteld voor de aanpak van invasieve exoten (zowel planten als dieren).

Wet Natuurbescherming

De wet natuurbescherming is in 2017 in werking getreden. Op dit moment beschikt de ambtelijke organisatie niet over de benodigde kennis en capaciteit om de wet te implementeren. In de kadernota is voorgesteld om middelen beschikbaar te stellen. In 2020 brengen we de implementatie in beeld.

Dierenwelzijn

Bij dierenwelzijn gaat het om het stimuleren van het welzijn van in het wild levende en gedomesticeerde dieren. Bij plaagdieren is het streven bij de bestrijding een weinig belastende bestrijdingsmethode te gebruiken:

- In 2020 komen wij met beleid hoe om te gaan met invasieve exoten (zowel planten als dieren).
- Het geplande nieuwe beleid t.a.v. dierenwelzijn (2019) is vanwege andere prioriteiten verschoven naar 2020, hierbij wordt synergie gezocht met natuurinclusief bouwen.

Spelen

In 2018 is in nauwe samenwerking met maatschappelijke stakeholders en in afstemming met betrokken afdelingen een kaderstellende visie op spelen, inclusief uitwerkingsplan, opgesteld. Dit geheel is half 2019 door de Gemeenteraad vastgesteld. Er is een start gemaakt met een gefaseerde uitvoering per wijk. Dit wordt in 2020 gecontinueerd. Hierbij wordt samengewerkt vanuit het programma Vrije Tijd en tevens maximaal aangesloten bij het programma Betere Buurten.

Onderhoud wegen en civiele kunstwerken

Dit is een taak die jaarlijks vele werkzaamheden met zich meebrengt. Vanuit het beheerplan Wegen en het beheerplan Civiele bouwwerken staan in 2020 onder meer de volgende (grootschalige) werkzaamheden op de planning:

Wegen:

- Groot onderhoud Schansen-Noord: vervanging groot deel van de riolering en werkzaamheden i.c.m. de vernieuwing van de buurt in het kader van Betere Buurten;
- Onderhoud Schansen-Zuid: vervanging westelijk deel riolering en werkzaamheden i.c.m. de vernieuwing van de buurt in het kader van Betere Buurten;
- Groot onderhoud Plettenburgerbaan.

Kunstwerken:

- restauratie van de brug over het Inundatiekanaal in de Overeindseweg (uitvoering wordt nu gecombineerd met de aanleg van een fietsstraat op de Overeindseweg-Heemsteedseweg-Koppeldijk (samenwerking met gemeente Houten);
- Vervanging brugbediencentrale op de gemeentewerf.

Openbare verlichting

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is in Nieuwegein geregeld middels een beheercontract. In dit contract zijn onder meer afspraken gemaakt om vanaf 2014 het areaal verduurzamen en het areaal in eigendom te verkrijgen.

Gedurende tien jaar (t/m 2024) worden 1.500 masten vervangen en 9000 armaturen. In 2020 wordt onder meer ingezet op het vervangen van masten en armaturen (LED verlichting) in Parkhout, Hoog Zandveld, De Wiers, Lekboulevard, Zuilenstein.

Verkeer en vervoer

Wij geven uitvoering aan het Gemeentelijk Mobiliteitsplan+ (GMP+) in nauwe afstemming met het uitvoeringsprogramma groot onderhoud wegen. Daarbij ligt in 2020 de focus op:

- Aanleg fietsstraat Overeindseweg (tussen het fietspad naar de Nieuwe Heemsteedsebrug en de Heemsteedseweg), aansluitend op de door gemeente Houten te realiseren, aansluitende fietsstraat Heemsteedseweg en Koppeldijk.
- Aanpak fietsknelpunt kruispunt Richterslaan-Mendes da Costalaan;
- Voorbereiding snelfietsroute provincie IJsselstein-Nieuwegein- Utrecht.

- Continuering fietsstimulering in het kader van het project 'Nieuwegein Fietst!' (een actie uit het GMP+). In samenwerking met provincie werken wij aan een programma ter stimulering van fietsgebruik. In dit kader onderzoeken we mogelijkheden om de inzet van de fietsambassadeur in 2020 te continueren.
- In 2020 staat de vervanging van een aantal verouderde Verkeersregelininstallaties (VRI's) langs de trambaan op de planning. Dit zal gebeuren gelijktijdig met de werkzaamheden vanuit de provincie aan de regiotram (SUNIJ-lijn).
- Op basis van het mobiliteitsonderzoek Nieuwegein en verkeersonderzoeken City:
  - verder onderzoeken van maatregelen die bijdragen aan de doorstroming van het verkeer in Nieuwegein breed bevorderen en specifiek voor de Noordstedeweg waarbij de bereikbaarheid van de binnenstad gehandhaafd blijft;
  - opstellen van een monitoringsprogramma;
  - een kritische analyse op het GMP+ uitvoeren;
  - verrichten van aanvullend onderzoek ter voorbereiding van een nieuwe visie op mobiliteit in Nieuwegein en de positie van Nieuwegein binnen de regio;
  - kwalitatief onderzoek in het kader van City naar mobiliteitsgedrag en beïnvloeding hiervan;
  - verkeersonderzoeken ontbrekende schakels fietsinfrastructuur City en Rijnhuizen;
- In 2020 komen de resultaten beschikbaar van het onderzoek naar de mogelijkheden voor een groene golf op de hoofdinfrastructuur. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven kunnen vervolgcacties nodig zijn.

We werken zoveel mogelijk vanuit reguliere middelen of binnen projecten. Indien geen financiële mogelijkheden zijn voor uitvoering van eventuele vervolgonderzoeken, komen we met een separaat voorstel.

Openbaar vervoer

Het kader voor onze inzet voor het openbaar vervoer in de komende jaren is het Toekomstbeeld Openbaar Vervoer. Op 17 juni 2019 heeft het Utrechts Verkeer- en vervoer Beraad (UVVB) hiertoe het ontwikkelperspectief Midden-Nederland 2040 vastgesteld. In 2020 wordt een start gemaakt met de concretisering van de ontwikkelrichting.

- In december 2019 worden een groot aantal wijzigingen doorgevoerd in het buslijnnet in Nieuwegein. In 2020 zullen wij samen met U-OV en de provincie Utrecht de nieuwe dienstregeling evalueren en daar waar nodig aanpassingen voorstellen. Speciale aandacht hierbij gaat uit naar de verbindingen met het Utrecht Science Park, Rijnhuizen en de verbinding tussen Vreeswijk en City.
- In het kader van groot onderhoud aan de tramlijn (traject Centrum en centrum IJsselstein) en de verlaging van de perrons rijdt de tram niet in de zomer van 2020 (gedurende circa 12 weken). Wij zullen in overleg met U-OV bewerkstelligen dat adequaat tramvervangend busvervoer wordt aangeboden aan onze inwoners.
- In 2020 start de U10 met de verkenning 'versnelling SUNIJ-lijn'. Nieuwegein krijgt een belangrijk rol in deze verkenning.
- In 2020 wordt in Nieuwegein een begin gemaakt met het aanbieden van deelfietsen. Er komen twee locaties waar deze fietsen worden aangeboden, bij De Liesbosch (N408) en bij Het Klooster. Het project wordt gesubsidieerd door de provincie. Nieuwegein is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van fietsparkeermogelijkheden op het kruispunt Waterliniedok-Inundatiedok.

Door het aanbieden van deelfietsen op beide bedrijventerreinen wordt het voor werknemers en bezoekers aantrekkelijker om per openbaar vervoer naar beide bedrijventerreinen te reizen. Vanaf de bushalte aan de rand van het bedrijventerrein kunnen zij met de deelfiets snel op de plek van bestemming komen.

Betaald parkeren en fietsparkeren binnenstad

Het gratis bewaakt stallen van fietsen en het betaald parkeren voor auto's is onlosmakelijk verbonden met een bezoek aan de Nieuwegeinse binnenstad. Sinds een aantal jaren wordt daarbij extra ingezet op beleving, bruikbaarheid en bezetting van de (fiets)parkeervoorzieningen. Samen met de winkeliers, ondernemers en maatschappelijke partners in de binnenstad zien wij dat dit resulteert in tevreden bezoekers die langer blijven (en naar verwachting meer uitgeven). Uiteindelijk leidt dit tot een gunstigere parkeerexploitatie.

In de zomer van 2020 wordt de parkeergarage Cityplaza gerenoveerd (ledverlichting aanbrengen, schilderwerk uitvoeren en interne bewegwijzering verbeteren). Daarbij worden in deze parkeergarage ook (extra) parkeerplaatsen gecreëerd voor gehandicapten, gezinnen en elektrische auto's. Bij het plannen van de werkzaamheden houden we rekening met andere grote projecten die op dat moment in uitvoering zijn. De fietsenstalling P-West is in de zomer van 2019 verwijderd. Ter vervanging is naast het huidige bus- en tramstation een veilige, maar onbewaakte, stalling voor 40 fietsen gerealiseerd. Deze stalling wordt goed gebruikt. Als onderdeel van het nieuwe tram- en busstation is een nieuwe fietsenstalling in ontwikkeling met circa 500 stallingsplaatsen. Het gebruik van de fietsenstallingen is in 3 jaar tijd met 10% gestegen. In 2020 verwachten we een stabilisatie van het gebruik. In het nieuwe contract voor het stallingsbeheer wordt de mogelijkheid gecreëerd om Nieuwegeinse werkzoekenden in onze fietsenstallingen een leer/werk plek te bieden. Tevens zetten wij in op meer aandacht voor de kwaliteit van de dienstverlening. In alle (fiets)parkeervoorzieningen is de veiligheid op niveau, zowel voor de bezoekers als voor de medewerkers. In het kader van de (woningbouw)ontwikkelingen in de binnenstad monitoren wij continu de mobiliteitsbehoefte van alle gebruikers van de binnenstad. Afhankelijk van het type ontwikkeling faciliteren wij het (dubbel)gebruik van (fiets)parkeervoorzieningen en stimuleren wij het gebruik van deelauto's en elektrische auto's.

Thema Veiligheid

Het waarborgen en vergroten van de veiligheid gebeurt in een gezamenlijke aanpak door gemeente, politie, bewoners en veel andere betrokken partijen. De gemeente is benaderbaar, betrouwbaar en zichtbaar in de stad aanwezig om bij te dragen aan een veilige omgeving. Mede op basis van cijfers willen we samen met professionals en bewoners in de stad zoveel mogelijk proactief handelen om de stad veiliger te houden en te maken. We zetten in om de kans te verkleinen dat georganiseerde en ondermijnende criminaliteit voet aan de grond krijgen door samen met partners op te treden. De gemeentelijke bijdrage is inzet van bestuursrechtelijke instrumenten. Complexe veiligheidsproblematiek wordt persoons- en/of systeemgericht aangepakt. Nieuwegein is voorbereid op crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarop en biedt, ten tijde van een crisis, handelingsperspectief en biedt aan de (niet zelfredzame) burger snel en effectief hulp, waardoor gevolgen beperkt blijven. Zelfredzame burgers leveren een eigen bijdrage. Er vindt toezicht plaats op de veiligheid en milieurisico's in de omgeving. Activiteiten die openbaar toegankelijk zijn, zoals evenementen, horeca, maar ook bijvoorbeeld het oplaten van een luchtballon, zijn veilig.

Wat willen we bereiken?

1. Sociale veiligheid en criminaliteit
  - Veiligheidsgevoel versterken
  - Verminderen criminaliteit
  - Terugdringen overlastgevende situaties of dreigende openbare orde verstoringen
2. Fysieke veiligheid
  - Voorbereid zijn op rampen en crises
  - Beheersen van milieu- en veiligheidsrisico's bij het bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en inrichtingen.
  - Veilige openbaar toegankelijke activiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel 1: Sociale Veiligheid en criminaliteit

In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2017-2020 zijn ambities benoemd op het gebied van sociale veiligheid en criminaliteit. In 2020 zal er een nieuw IVP worden opgeleverd. De verwachting is dat dit een (kleine) verschuiving van prioriteiten op zal leveren. Er zal aansluiting worden gezocht bij de prioriteiten uit de Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland 2019-2022. Er is behoefte aan meer focus door scherpere keuzes te maken. De afgelopen jaren is ingezet op woninginbraak en autokraak. De cijfers op beide onderwerpen zijn in de laatste jaren gedaald. Aangezien deze delicten veel impact op het slachtoffer hebben, willen we hier wel aandacht aan blijven besteden, maar de focus in aandacht zal naar verwachting verschuiven naar andere onderwerpen. Er is in deze programmabegroting extra geld opgenomen voor Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit. Hier zal steviger op worden ingezet. In plaats van de traditionele criminaliteit komt digitale criminaliteit steeds meer voor. Dit vraagt om de verdieping in het thema cyberveiligheid. Bij het nieuwe IVP zal ook een nieuw uitvoeringsplan worden opgesteld.

De volgende actiepunten worden in 2020 uitgevoerd:

- Er wordt verdere uitvoering gegeven aan de aanpak van ondermijning. Districtelijk (West Utrecht) en lokaal heeft de aanpak van risicolocaties prioriteit. De focus lokaal is gericht op aanpak van spilfiguren en drugs;
- Verdere uitvoering Aanpak Nypelsplantsoen (Anders doen op het Nypelsplantsoen) in hechte samenwerking met o.a. Mitros, politie, MOvactor, Geynwijs, waaronder aanpak problematische jeugdgroep;
- Voor criminele veelplegers passen we de Top-X aanpak toe;
- Verkenning van het thema Cyberveiligheid in regionaal verband;
- Bestuurlijke controle uitvoeren van vergunde seksinrichting en verdieping van de aanpak mensenhandel;
- Veiligheid doen we met elkaar: stimuleren van de meldingsbereidheid en betrokkenheid onder bewoners, bewonersinitiatieven met betrekking tot het verbeteren van de veiligheid worden ondersteund en gestimuleerd;
- Zichtbaarheid op het gebied van veiligheid wordt vergroot, onder andere door een regelmatige inzet van de buurttent en andere initiatieven, aanwezigheid van de wijk-boa (buitengewoon opsporingsambtenaar) en wijkcoördinatoren bij bewonersavonden in de wijk en door communicatiemomenten in de media;
- Blijven innoveren met de informatie gestuurde veiligheidsaanpak;

- Uitvoering geven aan de aanpak radicalisering: we blijven de signaleringsroute onder de aandacht brengen bij onze partners en pakken casuïstiek op via het casusoverleg radicalisering
- Samenwerking en kennisuitwisseling versterken met regiogemeenten;
- In 2020 zal een nieuw Integraal Veiligheidsplan worden opgeleverd voor de periode 2020-2023;
- Doorontwikkeling nieuwe registratiesysteem voor persoonsgerichte aanpak (PGA) i.k.v. nazorg ex-gedetineerden, regievoering op complexe dossiers en aanpak persoons- dan wel groepsgebonden overlastsituaties. Onderzoeken mogelijkheden uitbreiding van systeem voor andere processen zoals radicalisering en ondermijning.
- Aanhaken van externe partners op PGA-systeem.
- Samen met betrokken ketenpartners wordt vorm- en uitvoering gegeven aan een integrale (groeps)aanpak van deze jeugdgroepen. Jeugdgroepen zijn in beeld, zowel offline als online.

Doel 2: Fysieke veiligheid

In het Beleidsplan van de Veiligheidsregio Utrecht is benoemd op welke wijze invulling wordt gegeven aan voorbereiding op rampen en crises. In het beleidskader Omgevingsrecht zijn onder andere meerjarenambities opgenomen over toezicht rondom de vakgebieden bouwen en milieu. In het uitvoeringsplan Omgevingsrecht worden daartoe de prioriteiten voor 2020 benoemd om die ambities op het gebied van bouw en milieutoezicht te realiseren.

Actiepunten in 2020 zijn:

- intensivering van toezicht op bouwwerken met veel gebruikers, minder zelfredzame personen of brandgevaarlijke situaties;
- bij werkzaamheden rond bouwen en slopen wordt prioriteit gegeven aan brand technische veiligheid, constructief veilige gebouwen en de aanwezigheid van brandveilige vluchtroutes;
- brandveiligheid portiekwoningen;
- intensief toezicht op bouwkundige onderdelen bij openbare evenementen;
- er wordt gekeken naar de samenwerking met externe partijen, RUD en VRU, en waar mogelijk verbeterd;
- taken op het gebied van asbest overdragen aan RUD onder voorwaarde van kwaliteitsborging om risico's te vermijden;
- toezicht en handhaving op verplichte energiebesparing van bedrijven;
- houden van gecombineerde milieucontroles;
- inventariseren en up to date houden van het bedrijvenbestand van Nieuwegein;
- actief bijdragen aan de omgevingsagenda en visie met betrekking tot de veiligheid van de fysieke leefomgeving.

Relatie met andere programma's

Programma Wonen en Economie:

- Betere Buurten
- Betaald parkeren
- Spelen (Omgevingswet en Betere Buurten)
- Actieplan Geluid 2018-2022

Programma Vrije tijd:

- Spelen (sport en bewegen)

Programma Algemene dekkingsmiddelen:

- Betaald parkeren

Programma Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning en Bescherming

- Huiselijk geweld/ kindermishandeling
- Complexe multiprobleem gezinnen (CMPG)
- Preventie jeugdcriminaliteit.

Wat doen we samen met de stad, met instellingen en verbonden partijen?U10

Via de U10-bestuurstafel mobiliteit werken we aan de uitvoering van de doelen uit de 'Mobiliteitsvisie grootstedelijk Utrecht':

- Kiezen voor het verantwoord accommoderen van de mobiliteitsgroei.
- Kiezen voor de meest geschikte vervoerwijze per gebied.
- Kiezen voor kwaliteit voor de fietser.
- Kiezen voor kwaliteit voor de OV-reiziger.
- Kiezen voor een gezamenlijke aanpak van leefbaarheid en bereikbaarheid bij de grote wegprojecten als Ring Utrecht, noordelijke Randweg Utrecht (NRU) en aanpak A27.

Daarnaast wordt ook de regionale inzet richting het Rijk veelal via de U10 verricht.

Coöperatie ParkeerService

De gemeente is één van de 14 leden van de Coöperatie ParkeerService. Deze organisatie verzorgt de meeste operationele zaken met betrekking tot het betaald parkeren. De werkzaamheden die de Coöperatie ParkeerService voor ons verzorgt, worden ieder jaar vastgelegd in een Uitvoeringsopdracht. In die opdracht zijn ook de jaarlijkse kosten opgenomen.

Andere partijen

Daarnaast wordt verwezen naar de kadernota's en begrotingen van andere verbonden partijen, zoals VRU, RMN en AVU.

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Leefomgeving	21.119	23.074	24.555	24.859	25.231	25.515
Veiligheid	3.554	3.811	3.908	3.946	3.937	4.055
Totaal lasten	24.673	26.886	28.463	28.805	29.168	29.570
Leefomgeving	16.173	17.462	19.011	19.096	19.207	19.486
Veiligheid	594	587	591	592	593	595
Totaal baten	16.767	18.048	19.602	19.688	19.800	20.081
Saldo van lasten en baten	-7.906	-8.837	-8.861	-9.117	-9.368	-9.489
Storting in reserves			-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	874	436	351	219	252	252
Totaal van het programma	-7.032	-8.401	-8.510	-8.898	-9.116	-9.237

Thema Leefomgeving

Product	Begraafplaatsen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	95	74	81	80	81	81
Baten	-302	-377	-400	-407	-416	-424
Saldo	207	303	319	327	335	343

Product	Civieltechnische werken					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.036	1.203	1.314	1.315	1.336	1.336
Baten	-51	0	0	0	0	0
Saldo	-984	-1.203	-1.314	-1.315	-1.336	-1.336

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaalslasten. Als gevolg van een stelijziging BBV moeten alle investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Daardoor nemen de kapitaallasten jaarlijks toe.

Product	Huisvuil					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	4.943	5.312	6.170	5.983	6.067	6.283
Baten	-5.644	-6.002	-6.875	-6.699	-6.807	-6.940
Saldo	701	690	706	716	739	657

De gemeentelijke bijdrage aan de Afvalverwijdering Utrecht (AVU) en Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN) is toegenomen. Dit betreft onder andere de hogere uitgaven voor plastic- en metalen verpakkingen en drinkpakken (PDM) en hogere verbrandingsbelasting. De afvalstoffenheffing is hierop aangepast. Ook zijn er in 2020 incidentele kosten voor o.a. afvalcoach, toezicht en communicatie. Deze incidentele kosten worden uit de egalisatievoorziening gedekt. Op dit product zijn alleen de directe kosten zichtbaar. Voor een overzicht van de lasten die worden toegerekend vanuit andere producten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Product	Kabels en leidingen derden					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	47	34	35	35	49	37
Baten	-197	-179	-184	-188	-192	-196
Saldo	151	144	150	153	143	159

Product	Openbaar Groen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.345	3.082	2.963	3.026	3.104	3.154
Baten	-66	-55	-56	-57	-57	-58
Saldo	-3.279	-3.027	-2.906	-2.969	-3.047	-3.096

Bij de Voorjaarsnota 2019 heeft de raad besloten om de financiële consequenties (eenmalig € 150.000) van de uitvoering van moties 20/21 ten laste te brengen van de reserve Uitvoering Nota Kapitaalgoederen. De eenmalige lasten waren in de begroting 2019 verwerkt.

Product	Openbare verlichting					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.264	1.339	1.377	1.334	1.339	1.347
Baten	48	0	0	0	0	0
Saldo	-1.312	-1.339	-1.377	-1.334	-1.339	-1.347

Bij de kadernota 2020 is voorgesteld om een incidenteel extra budget van € 50.000 beschikbaar te stellen voor vervanging van openbare verlichting. Dit betreft een areaal uitbreiding, waarvan het eigendom bij de gemeente ligt en waarmee tot nu toe geen rekening was gehouden in de begroting.

Product	Parkeren					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	5.161	5.467	5.570	5.639	5.630	5.655
Baten	-3.479	-4.360	-4.645	-4.800	-4.778	-4.872
Saldo	-1.681	-1.107	-925	-839	-852	-782

Het nadelige saldo voor parkeren neemt af. Enerzijds nemen de kapitaallasten toe en anderzijds worden meer opbrengsten verwacht.

Product	Riolering					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.075	3.214	3.374	3.429	3.408	3.392
Baten	-4.714	-5.008	-5.147	-5.222	-5.224	-5.232
Saldo	1.639	1.794	1.773	1.794	1.815	1.840

Op dit product zijn alleen de directe kosten zichtbaar. Voor een overzicht van de lasten die worden toegerekend vanuit andere producten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Product	Schoon					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	303	410	387	393	406	413
Baten	-1.139	-1.106	-1.123	-1.135	-1.140	-1.163
Saldo	836	696	736	742	734	750

Product	Speelvoorzieningen en kinderboerderij					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	438	325	371	403	431	434
Baten	-7	0	0	0	0	0
Saldo	-430	-325	-371	-403	-431	-434

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaalslasten. Als gevolg van een stelwijziging BBV moeten alle investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Daardoor nemen de kapitaallasten jaarlijks toe.

Product	Verkeersmaatregelen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	612	625	745	754	764	756
Baten	-236	-245	-450	-454	-458	-462
Saldo	-376	-380	-295	-300	-306	-294

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaalslasten. Als gevolg van een stelwijziging BBV moeten alle investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Daardoor nemen de kapitaallasten jaarlijks toe.

Product	Wegen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	802	1.988	2.170	2.469	2.616	2.627
Baten	-385	-129	-132	-134	-136	-138
Saldo	-417	-1.859	-2.038	-2.335	-2.480	-2.488

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaalslasten. Als gevolg van een stelwijziging BBV moeten alle investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Daardoor nemen de kapitaallasten jaarlijks toe.

Thema Veiligheid

Product	Veiligheid					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.554	3.811	3.908	3.946	3.937	4.055
Baten	-594	-587	-591	-592	-593	-595
Saldo	-2.960	-3.225	-3.318	-3.354	-3.344	-3.460

In de Kadernota 2020 is voorgesteld een structureel bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen voor ondermijning. In het geval van acties in het kader van ondermijning zijn hier middelen (zegels voor dichtzetten panden, vervangen sloten die opengeknipt zijn, aannemer die hekken of een pand dicht moet zetten) voor nodig. De beschikbare middelen waren tot nog toe ontoereikend om hier voldoende uitvoering aan te kunnen geven.

Reservemutaties per Reserve						
Leefomgeving en Veiligheid	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve actieplan geluid		40	40	40	40	40
Reserve Luchtkwaliteit	21	30	30	30	11	11
Reserve Parkeren	853	366	281	149	200	200
Saldo	874	436	351	219	252	252

Er vindt, conform de meest actuele PEX, een lagere onttrekking plaats aan de Reserve Parkeren.

2.4. Programma Vrije tijd

Ambitie

Wij dragen eraan bij dat mensen zich zinvol en gezond kunnen ontspannen, in hun vrije tijd van alles kunnen ondernemen en anderen kunnen ontmoeten. Zaken als sport, cultuur en recreatie dragen bovendien bij aan de sociale samenhang en een prettig stedelijk leefklimaat. Het effect moet zijn dat Nieuwegein een stad is waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, energie hebben en ruimte voelen om met elkaar iets te ondernemen en voor elkaar iets te betekenen. We vinden het belangrijk de verbinding tussen inwoners te faciliteren en te bevorderen. Beweging en ontmoeting zijn belangrijk voor gezondheid. Vrijtijdsbesteding speelt daarin een prominente rol. Sport, recreatie, cultuur en evenementen kennen niet alleen een groot aantal bezoekers en gebruikers, maar ook veel vrijwilligers. Beide groepen zijn van grote meerwaarde voor onze stad. Als gemeente zorgen we voor de randvoorwaarden die nodig zijn voor het in stand houden en versterken van de sociale infrastructuur.

Thema Vrije tijd

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners hebben de ruimte om in hun vrije tijd zelf en met anderen actief te zijn en initiatieven te nemen.
2. Inwoners kunnen gebruik maken van voorzieningen op het gebied van sport en cultuur voor activiteiten die hen een zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding geven.
3. We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op toeristen en recreanten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel 1: Inwoners hebben de ruimte om in hun vrije tijd zelf en met anderen actief te zijn en initiatieven te nemen.

Cultuur

- Inwoners kunnen gebruik maken van subsidies voor amateurkunst en maatschappelijke initiatieven (Geins Geluk). Zo versterken we contacten tussen inwoners, maar proberen we ook inwoners te bereiken die minder snel meedoen.
- We ondersteunen diverse community-art initiatieven in de Betere Buurten, zoals kunst op de voetgangersbrug over de Graaf Florisweg, muurschilderingen en het beschilderen en verfraaien van containers en elektriciteitshuisjes. Zo werken we aan meer betrokkenheid en verbondenheid tussen inwoners en met de omgeving.
- De bibliotheek is er voor alle inwoners van Nieuwegein. Zij heeft boeken, kranten en tijdschriften voor ontspanning, informatie en beeldvorming. De leeszaal van de bibliotheek is bij uitstek een plek om elkaar te ontmoeten. De bibliotheek organiseert daarnaast (gratis) activiteiten voor jong en oud; activiteiten gericht op ondersteuning, ontwikkeling, ter inspiratie of ter verrijking van het dagelijks leven. De gemeente is de belangrijkste financier van De Tweede Verdieping.
- In 2020 worden er twee popactiviteiten ondersteund, te weten Gluren bij de Buren en het Geinbeat festival. Voor beide activiteiten geldt dat wordt ingezet op het continueren en eventueel vergroten van de bezoekersaantallen en extra aandacht voor het werven en inzetten van leerlingen in het voortgezet onderwijs die een Maatschappelijke Stage (MaS) lopen bij de organisatie van het festival.
- Evenementen hebben zowel een maatschappelijke, culturele als economische meerwaarde. Door een verbindende en coördinerende rol sturen wij daarom op een zo gevarieerd en aantrekkelijk mogelijk aanbod. Daarbij wordt gebruik gemaakt van contacten en samenwerking vanuit binnenstadsmanagement en stadsmarketing.
- We brengen in beeld wat wel/niet goed gaat rondom evenementen en waar mogelijkheden liggen voor verbetering (waarbij we ook oog hebben voor afstemming en spreiding van evenementen over Nieuwegein). Hiervoor voeren we een onderzoek uit onder stakeholders (organisatoren, bezoekers etc.). Dit vormt de basis voor de herijking van het evenementenbeleid.

Sporten en Bewegen

- Wij verlengen de subsidie voor de buurtsportcoaches, waarmee sport- en beweegactiviteiten voor senioren, jeugd en mensen met een beperking in ieder gebied in Nieuwegein zijn geborgd. Samengewerkt wordt met diverse partijen in Nieuwegein, zoals sportverenigingen, MOvector, Geynwijs, kinderopvang en basisscholen. Inwoners en verenigingen kunnen voor een advies of met een idee terecht bij de buurtsportcoaches.
- We werken samen met het openbaar domein aan goede sport-, beweeg- en speelvoorzieningen in de wijk. Initiatieven uit de stad pakken we samen op. We sturen daar waar mogelijk aan op het beweegvriendelijker maken van de stad.

Nieuwegein 50 jaar

Op 1 juli 2021 bestaat de gemeente Nieuwegein 50 jaar! In de Kadernota 2020 is reeds aangegeven dat we deze mijlpaal willen vieren, daarmee willen we:

- de saamhorigheid van, de verbondenheid met en het gemeenschapsgevoel tussen de inwoners van Nieuwegein extra stimuleren;
- de ontmoeting tussen bewoners en bezoekers bevorderen door (op informatieve wijze) gezamenlijk te genieten van georganiseerde gebeurtenissen met een hoge amusementswaarde;
- de relatie bevorderen tussen de gemeente enerzijds en de bewoners anderzijds;

- de (landelijke) naamsbekendheid en het imago van de Nieuwegeinse leefomgeving in de provincie extra promoten.

Om dit te realiseren willen we verschillende publieke en private, commerciële en niet-commerciële initiatieven, activiteiten en evenementen met een meerjarig effect (laten) organiseren, ondersteunen en promoten. Als gemeente willen we middelen beschikbaar stellen voor een bijdrage aan de activiteiten/evenementen, waaronder een feestweekend rond de datum van 1 juli 2021. Wij stellen voor hiervoor in totaal € 100.000 in het meerjarenperspectief op te nemen, verdeeld over de jaren 2020 en 2021. Daarnaast kan er door initiatiefnemers een beroep worden gedaan op bestaande subsidiemogelijkheden.

De regie over de viering van 50 jaar Nieuwegein willen we graag samen met de stad oppakken. Er wordt daarom naar gestreefd een stuurgroep op te richten, waarin een brede afspiegeling van de Nieuwegeinse samenleving zitting neemt. Een belangrijk deel van de voorbereiding van de viering zal in 2020 vorm moeten krijgen.

Doel 2: Inwoners kunnen gebruik maken van voorzieningen op het gebied van sport en cultuur voor activiteiten die hen een zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding geven.

We dragen zorg voor goede basisvoorzieningen die passen bij de maat en het karakter van Nieuwegein. Dat betekent dat we voorzieningen als sportaccommodaties, maatschappelijk vastgoed, theater De Kom en bibliotheek De Tweede Verdieping een goede toekomst bieden. We wegen daarbij steeds af wat de meest toekomstbestendige oplossing is. In dit kader faciliteren we ook de inzet van diverse verenigingen en stichtingen, bijvoorbeeld op het terrein van sport, scouting, volkstuinen en bouwspeeltuinen.

Cultuur

- Theater, bibliotheek en musea zijn culturele basisvoorzieningen die voor alle inwoners toegankelijk zijn. We continueren daarom de subsidies voor deze instellingen, omdat zij zonder subsidie geen bestaansrecht hebben. We stimuleren onderlinge samenwerking en denken mee in veranderprocessen, zodat het aanbod van deze voorzieningen zo goed mogelijk aansluit bij de behoeften en interesses van de Nieuwegeinse inwoners.
- Samen met de architect heeft DE KOM de mogelijkheden van het leggen van een betere verbinding tussen café en ontvangsthuis en de fysieke zichtbaarheid naar buiten toe onderzocht. Een en ander vertaalt zich in een fysieke aanpassing van het interieur in 2020. Zo wordt gewerkt aan meer levendigheid, een hoger bezoekersaantal en een hogere waardering door inwoners.
- Met de aanstelling van een stadsprogrammeur zet DE KOM in op een betere verbinding met de stad. Zo beoogt DE KOM de diversiteit en inclusiviteit van haar culturele aanbod te vergroten.
- DE KOM denkt na over de toekomst van het Kunstencentrum. In het voorjaar van 2020 verwachten we een definitief plan dat in het seizoen 2020/2021 wordt geïmplementeerd.
- De culturele instellingen bieden aan een grote groep vrijwilligers een zinvolle vrijetijdsbesteding. Met hun inzet helpen deze vrijwilligers deze culturele instellingen te kunnen bestaan. Bovendien worden zo communities gevormd van mensen die ook naast hun vrijwilligerswerk een beroep op elkaar kunnen doen. Het VrijwilligersHuis vervult daarbij een aanjagende rol.
- DE KOM werkt samen met de initiatiefnemers van Stichting Stadslab (voorheen Onze Stad Nieuwegein), De Tweede Verdieping en de gemeente aan een voorstel voor het ontwikkelen van culturele programmering in het atrium en/of daarbuiten. Wij verwerken dit in een

voorstel dat we voorleggen aan de gemeenteraad over de uitwerking van de motie 'Kunst verrijkt de binnenstad'.

- De bibliotheek heeft activiteiten op het gebied van taal, lezen, gezondheid, meningsvorming, opvoeden, opgroeien en mediawijsheid. De culturele programmering van de bibliotheek biedt volop mogelijkheid voor inwoners om andere mensen te ontmoeten, om te leren, om te ontspannen, om kennis te maken met nieuwe technologieën, media en mediawijsheid. Zo ondersteunt de bibliotheek kenniswerving, zelfredzaamheid en zelfontplooiing van inwoners en bevordert daarmee hun deelname aan de (lokale) samenleving.
- Met de intrede van het continuooster zijn kinderen steeds vaker vroeger uit school en zoeken ouders naar een zinvolle besteding van de vrije tijd op reguliere schooldagen. In samenwerking met de scholen in het primair onderwijs, de centra voor kinderopvang, MOvactor en Sport-ID, heeft DE KOM voor deze kinderen een aantrekkelijk programma met buitenschoolse activiteiten.
- We streven ernaar dat zoveel mogelijk Nieuwegeinse kinderen en jongeren, ongeacht hun achtergrond, in aanraking komen met cultuureducatie. Wij continueren om die reden de samenwerking met Kunst Centraal, de Nieuwegeinse schoolbesturen en DE KOM. Zo maken we kinderen onder andere bewust van hun culturele leefomgeving en worden zij gestimuleerd om samen met ouders of verzorgers een bezoek aan de instellingen te brengen of anderszins gebruik te maken van het aanbod van de culturele instellingen.

Sporten en Bewegen

- We continueren de samenwerkingsrelatie met Verbindion/SportID en daarmee de doorontwikkeling van de functie van buurtsportcoaches en sportparkmanager (sportpark Galecop). Daarbij willen we onderzoeken, in samenwerking met de buurtsportcoaches, wat nog meer nodig is aan stimuleren, aanjagen en ondersteunen dat het voor alle inwoners mogelijk is om aan de beweegnorm te voldoen.
- Als vervolg op 'Bewegen Op Recept' (BOR) gaan we invulling geven aan een nieuwe versie (BOR 2.0), waarbij op gestructureerde wijze patiënten gestimuleerd worden te voldoen aan de Beweegrichtlijnen 2017.
- We stimuleren en faciliteren sportverenigingen om activiteiten met sporten en bewegen te organiseren voor inwoners met een beperking. De sportactiviteiten worden aangeboden via Geynwijs en kunnen onderdeel uitmaken van het doelenplan. De buurtsportcoach doet de intake met de inwoner op verwijzing van Geynwijs. Inwoners met een beperking kunnen ook buiten Geynwijs om deelnemen aan de activiteiten.
- In samenhang met eerder genoemde punten stimuleren en faciliteren wij grote en kleine initiatieven uit de samenleving die met sport en bewegen bijdragen aan een gezonde leefstijl en zingeving van de inwoners van Nieuwegein. Naar aard en omvang van het initiatief sturen we meer of minder op samenwerking tussen de clubs en verbinding met zorginstellingen, het bedrijfsleven en het maatschappelijke veld in het algemeen. Samengevat als maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). De buurtsportcoach en de sportparkmanager spelen - waar nodig - een belangrijke rol in het leggen van de verbanden.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het openbare gebied aantrekkelijker en uitdagender te maken voor spelen, sporten en bewegen.
- We zetten de vernieuwing van sportaccommodaties voort (uitvoering van het raadsbesluit over het "Plan onderwijshuisvesting basisonderwijs (BO) en sportaccommodaties 2030").

We kijken met open vizier naar de (nieuwe) initiatieven uit de stad (Verbindion, sportverenigingen) en dragen zorg voor de aansluiting van aanbod op vraag.

- Als de fiscale regelingen vanuit het Rijk duidelijker zijn, zijn we bereid om opnieuw naar de positionering van het sport-gerelateerde maatschappelijk vastgoed te kijken.

Stadspas

- Met het inzetten van de Stadspas is het lokale sport- en culturaanbod ook voor mensen met een laag inkomen bereikbaar, in het bijzonder voor kinderen. Medio 2020 wordt er een nieuw tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder pashouders en aanbieders. We gaan verder met het uitbreiden van het aanbod en nadruk leggen op communicatie richting pashouders, zodat het aanbod nog beter bekend is bij de inwoners. Tevens worden er voorbereidingen getroffen voor de viering van 5 jaar Stadspas op 1 juli 2021.

Doel 3: We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op toeristen en recreanten.

We willen dat Nieuwegein een aantrekkelijke en levendige stad is, waar ruimte is voor initiatief en evenementen. Dat betekent ook het zichtbaar maken van wat er al is, bijvoorbeeld door stadsmarketing of het inzetten op cultuurhistorische waarden.

Cultuur

- De musea werken samen aan het vergroten van de zichtbaarheid van het erfgoed in Nieuwegein. Daartoe organiseren zij diverse (ook gezamenlijke) activiteiten en brengen zij het blad Cronyck de Geyn uit, waarmee inwoners kennis kunnen opdoen over de geschiedenis van de stad en haar rechtsvoorgangers.
- Met het onder de aandacht brengen van Open Monumentendag, willen we de belangstelling voor deelname aan Open Monumentendag vergroten, zodat meer deelnemers zich melden en Nieuwegein op de landelijke website een aantrekkelijk aanbod kan laten zien.
- Door samen met partners in de stad een programma te presenteren tijdens de Nationale Archeologiedagen 2019 hopen we de belangstelling voor deelname aan de Nationale Archeologiedagen 2020 te vergroten, met als doel uiteindelijk een jaarlijks terugkerend evenement dat inzet op kennisvergroting over Nieuwegeins verleden.
- Met het boekje van het Buitenmuseum kunnen inwoners en bezoekers met de genummerde routes langs de beelden fietsen. Er is een Noord-, Midden- en Zuidroute. Via www.nieuwegein.nl/beeldendekunst kan een gpx-bestand gedownload worden met de fietsroutes. In 2020 vinden er meer rondleidingen plaats langs de beelden. Voor de buurtpleinen zijn fietsroutes rond elk buurtplein gerealiseerd. Voor de groepen 7 van basisscholen maakt een bezoek aan de beelden van het Buitenmuseum deel uit van hun lesprogramma. De beelden zijn hiermee structureel in het lesprogramma van kunsteducatie (via het Kunstmenu) verankerd.
- We dragen bij aan het realiseren van een toeristisch overstappunt in het gebied Laagraven en aan een nieuwe fietsroute voor een dagje uit langs de waterwerken.
- Samen met de U10-gemeenten en het recreatieschap participeren we actief in het ontwikkelen van een recreatievisie voor de regio Utrecht.
- Wij werken in Laagraven aan de aansluiting van wandelrouten netwerk C aan wandelrouten netwerk B. Dit netwerk sluit het wandelgebied Laagraven aan op het wandelgebied in de Kromme Rijnstreek.

Wij werken verder mee aan de toegankelijkheid, het zichtbaar maken en de instandhouding van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Aansprekende projecten zijn:

- Rijkswaterstaat en de Provincie Utrecht onderzoeken samen met partners in de regio mogelijkheden voor het verbeteren van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de Plofsluis.
- De inrichtingsvisie Fort Jutphaas wordt verder gerealiseerd door de aanleg van een brug (voor langzaam verkeer) en een pad. Ook is er een prijsvraag geopend voor de fortwachterswoning om initiatieven te krijgen die het park verlevendigen.
- In samenwerking met Stichting Dorpshuis Fort Vreeswijk wordt verder gewerkt aan de inrichting van de buitenruimte van het fort voor gebruikers en bezoekers.

Relatie met andere programma's

Wonen en Economie:

Stadsmarketing heeft een relatie met Cultuur, Toerisme & Recreatie. Cultureel erfgoed komt zowel aan de orde in het programma Wonen en Economie als in Vrije Tijd (respectievelijk de publiekrechtelijke aspecten - relatie wetgeving/verordeningen - en de beleving door toeristen en recreanten, waaronder onze inwoners).

Leefomgeving & Veiligheid:

Het onderzoeken van de mogelijkheden om het openbare gebied aantrekkelijker en uitdagender te maken voor spelen, sporten en bewegen, heeft een relatie met de twee doelen van thema Leefomgeving van het programma Leefomgeving & Veiligheid:

- Het met plezier gebruik kunnen maken van en betrokkenheid bij de openbare ruimte.
- Een stad die kwalitatief goede en voldoende voorzieningen en groen (denk aan parkjes, speeltoestellen, wegen, parkeervoorzieningen, bankjes) biedt om te kunnen recreëren, ondernemen en te verplaatsen of verblijven.

Versterking eigen kracht, Ondersteuning & Bescherming:

Beide programma's stellen samen mensen in staat (zo lang mogelijk) zelfstandig hun leven vorm te geven, van hun eerste tot hun laatste levensjaar. We geven mensen ruimte om hun eigen keuzes te maken, zich te ontspannen en op eigen kracht naar oplossingen te zoeken. We helpen ze problemen te voorkomen (preventie) en bieden ondersteuning waar dat nodig is. We grijpen in als mensen niet veilig kunnen opgroeien, als volwassenen niet voor zichzelf kunnen zorgen en/ of anderen in gevaar brengen, of buiten de wet opereren. Het effect is dat Nieuwegein een prettige stad is om te leven en om op te groeien. Waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, energie hebben door een zinvolle vrije tijdsbesteding en de ruimte hebben en voelen om iets met elkaar te ondernemen; iets voor elkaar te betekenen. Zo doen mensen minder een beroep op zorg en ondersteuning.

Voor wat betreft de optimalisatie van onderwijshuisvesting & sportaccommodaties geldt dat dit beschreven is in het programma Versterking eigen kracht, Ondersteuning & Bescherming (inclusief financiële aspecten), in het programma Vrije Tijd is in dit kader slechts de inhoudelijke tekst over de sportaccommodaties opgenomen.

Bibliotheek De Tweede Verdieping levert met haar activiteiten een bijdrage aan de volgende algemene gemeentelijke doelstellingen:

- meer veerkrachtige bewoners;
- sociaal sterke buurten;

- meer toegankelijke ondersteuning en zorg;
- meer samen meedoen;
- een betere startpositie in de samenleving.

Wat doen we samen met de stad, met instellingen en verbonden partijen?

Veel van de activiteiten van het programma Vrije Tijd worden uitgevoerd door instellingen die van de gemeente een financiële bijdrage ontvangen (in de vorm van subsidie, exploitatiebijdrage en/of huur). Denk hierbij bijvoorbeeld aan stichting DE KOM, Bibliotheek De Tweede Verdieping, NV Sportinrichtingen Nieuwegein (Verbindion), 't Veerhuis, Museumwerf Vreeswijk, Museum Warsenhoek, Vreeswijks Museum, recreatieschap De Stichtse Groenlanden, enzovoort. Natuurlijk zijn er ook veel vrijwilligers actief binnen het programma Vrije Tijd, zoals bij sportverenigingen, verenigingen voor amateurkunst e.d.

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vrije tijd	7.184	7.530	7.621	7.848	7.921	8.018
Totaal lasten	7.184	7.530	7.621	7.848	7.921	8.018
Vrije tijd	194	33	34	34	35	35
Totaal baten	194	33	34	34	35	35
Saldo van lasten en baten	-6.990	-7.497	-7.587	-7.814	-7.886	-7.982
Storting in reserves			-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	34		-	-	-	-
Totaal van het programma	-6.956	-7.497	-7.587	-7.814	-7.886	-7.982

Thema Vrije Tijd

Product	Cultuur					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	5.145	5.296	5.407	5.531	5.645	5.739
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-5.145	-5.296	-5.407	-5.531	-5.645	-5.739

De subsidie voor de bibliotheek is voor 2020 en komende jaren geïndexeerd met het gemiddelde indexpercentage voor loon en prijzen. Daarnaast is in de Kadernota 2020 voorgesteld om met ingang van 1 januari 2020 een structurele aanvullende subsidie te verlenen van € 40.300 om de huidige basisdiensten van de bibliotheek te kunnen continueren.

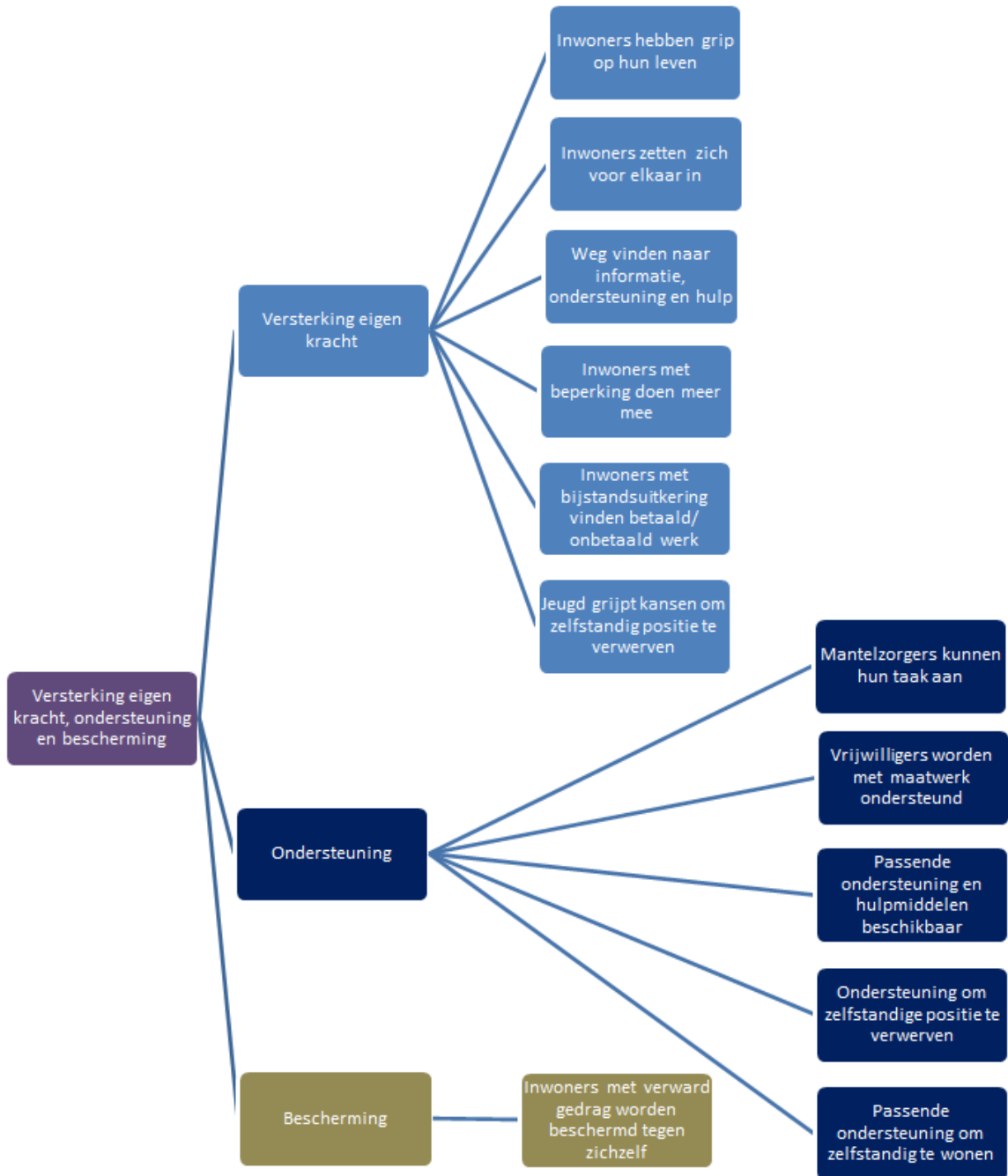
Product	Sport					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.734	1.836	1.790	1.830	1.864	1.861
Baten	-160	0	0	0	0	0
Saldo	-1.574	-1.836	-1.790	-1.830	-1.864	-1.861

Product	Toerisme en recreatie					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	304	398	424	487	412	418
Baten	-34	-33	-34	-34	-35	-35
Saldo	-270	-365	-390	-453	-377	-383

In de Kadernota 2020 is voorgesteld om extra middelen op te nemen voor Nieuwegein 50 jaar.

Reservemutaties per Reserve						
Vrije tijd	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve Cultuurvisie	34	-	-	-	-	-
Reserve Kunst en Cultuur Binnenstad	-	-	-	-	-	-
Saldo	34	0	0	0	0	0

2.5. Programma Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming

Ambitie

De basis voor de realisatie van de ambities op het sociaal domein ligt in de Transformatieagenda 2017-2020. De Transformatieagenda is het samenhangende kader van de raad waarin de inwoner en zijn leefgebieden (gezondheid, zelfredzaamheid, participatie, opvoeding, wonen en inkomen) centraal staan. In de Transformatieagenda zijn de hoofddoelen, de ontwikkelstrategie en uitgangspunten voor de gemeentelijk inzet op deze levensgebieden geschetst.

In de eerste fase (2014-2016) ontstonden goede samenwerkingen en realistische plannen. We introduceerden in de eerste fase de sociale wijkteams van Geynwijs in het bestaande veld. Daar waar schaalvoordelen zich voordeden, zochten we naar mogelijkheden voor regionale samenwerking. Zo gaven we de (boven)regionale inkoop van maatwerkvoorzieningen vorm. En hebben we de regionale backoffice ingericht. In deze periode leerden we veel over de complexiteit van het inrichten van een nieuwe uitvoeringspraktijk, die aansluit bij de vragen van inwoners. In de tweede fase vormden we de transformatie van het sociaal domein verder. Onze inzet ontwikkelde zich langs **drie hoofdlijnen**:

1. We realiseren op alle levensgebieden samen met partners in en buiten de stad, steeds meer alternatieven voor bestaande maatwerkvoorzieningen. En inwoners maken daar ook steeds meer gebruik van. Er is altijd een vangnet wanneer nodig.
2. We bouwen vanuit de transformatieprogramma's aan vernieuwing van onderdelen van de brede toegang. Voor de onderdelen werk en participatie (voorbereiding van het werkteam), voor ondersteuning bij financiële problemen (pilot schuldenvrij), voor gezondheidszorg (spelers bij huisartsen, link-workers, welzijnscoaches, praktijkondersteuners) en voor WMO en Jeugd (Geynwijs).
3. We verstevigen de community-opbouw, door het faciliteren en begeleiden van inwonersinitiatieven en de opbouw van gemeenschappen in buurten en wijken. Dit is de basis voor onze inzet om samen met inwoners veerkracht te versterken, individueel en collectief.

In fase 2 hebben we in pilots vanuit de inhoudelijke transformatieprogramma's veel alternatieven voor maatwerk in gang gezet. Inwoners kunnen samen met hun eigen netwerk (familie, burens, vrijwilligers en professionals) kiezen uit nieuwe alternatieven in hun eigen omgeving. Inwoners ervaren deze hulp als laagdrempelig en passend. Sommige inwoners zijn blijvend aangewezen op of kiezen (nog) voor bestaande maatwerkvoorzieningen. Beide mag. Maar een stapeling van zorg willen we voorkomen. Door steeds meer oplossingen op maat aan te bieden en door de vraag-achter-de-vraag van inwoners daadwerkelijk te begrijpen, ontstaat er meer en meer een spectrum aan (alternatieve) oplossingen dichtbij (in de wijk) naast bestaande voorzieningen. En zo blijft een passend vangnet over voor de inwoners die dat nodig hebben.

In 2019 zijn we gestart met de derde en laatste fase van het veranderingsproces. In juli 2019 heeft de gemeenteraad de uitvoeringsagenda voor de derde fase vastgesteld. In deze derde fase zetten we in op **borging** van de drie hoofdlijnen, op basis van de lessen die we hebben geleerd. We realiseren ons dat borgen voor sommige programma's betekent dat doorontwikkeling nog nodig is en dat voor andere programma's resultaten deels al zijn geborgd. Bovendien zetten we in de derde fase in op integraal werken vanuit een Brede Toegang, preventie (veerkracht versterken en herstellen) en (vroeg)signalering (van problemen). Dit door samenwerking met en tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en professionals. We werken toe naar een duurzaam

fundament waarop inwoners en de samenleving naar vermogen maximaal tot ontplooiing kunnen komen. Individueel en als geheel.

In fase 1 en 2 hebben we door rapportages, jaarverslagen en andere documenten deels al inzicht gekregen in de effectiviteit van onze initiatieven. We weten veel, maar tegelijkertijd weten we niet alles. We willen meer zicht hebben op de gevolgen van onze keuzes voor inwoners en voor de samenleving als geheel. Waar leiden alle verschillende activiteiten gezamenlijk toe in het leven van de Nieuwegeinse inwoners? Doen we de goede dingen en doen we de goede dingen ook goed? Door de voortgang en de resultaten van ons beleid in het sociaal domein beter te monitoren, willen we beter in staat zijn om te bieden wat inwoners helpt en dat zo doelmatig mogelijk te doen. Om beter te leren van de beschikbare informatie brengen we in fase 3 de lopende en voorgenomen onderzoeken bijeen in een Onderzoekagenda Sociaal Domein. Hieraan koppelen we tevens een analyse van de indicatoren. Om die reden zijn die in deze begroting naar hoofdstuk 5 verplaatst.

Thema Versterking eigen kracht

We willen dat jeugdigen in Nieuwegein goed kunnen opgroeien tot volwassenen die zelfstandig keuzes maken over hun leven. Ook volwassenen (en jongeren) nodigen we uit om keuzes te maken die voorkomen dat ze ziek worden of op andere wijze in de problemen komen zoals zonder werk, vrienden en kennissen of huis raken. We willen eraan bijdragen dat sociale problemen niet leiden tot behoefte aan zware (medische) zorg. En we nodigen inwoners uit zich in te zetten voor elkaar en de samenleving.

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners zijn zelfredzaam en hebben grip op hun leven.
2. Inwoners zetten zich in voor elkaar.
3. Inwoners vinden de weg naar informatie, ondersteuning en hulp op alle levensterreinen.
4. Inwoners met een beperking doen meer mee aan:
  - a) vrij toegankelijke voorzieningen i.p.v. geïndiceerde dagbesteding die als optie wel blijft bestaan, of
  - b) hebben een participatieplek: een werkplek waar zij leren werken, ontdekken waar zij goed in zijn en zich ontwikkelen.
5. Inwoners met een bijstandsuitkering vinden
  - a) betaald werk
  - b) onbetaald werk
6. Jeugdigen en ouders worden gestimuleerd om zelf en met elkaar oplossingen te vinden. We versterken de pedagogische infrastructuur door ons te richten op medeopvoeders, opvoedingsondersteuning en pedagogische preventie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaande programma's zijn op basis van de uitvoeringsagenda voor de derde fase van de Transformatieagenda sociaal domein nader uitgewerkt. Voor een verdere verdieping op onderstaande activiteiten wordt verwezen naar de uitvoeringsagenda en bijbehorende programma's.

Programma Gezond stedelijk leven voor iedereen (Positieve gezondheid en buurtkracht)

- We voeren verdere gesprekken met de stad, inwoners en professionele stakeholders, om te ontdekken wat we gezamenlijk verstaan onder Gezondheid en Gezond stedelijk leven en wie welke rol inneemt. Met elkaar bepalen we wat we daarin belangrijk vinden en maken we afspraken over wie daarin wat oppakt.
- We starten met een pilot in een tweede gezondheidscentrum om de 'op recept-methode' voor meer inwoners beschikbaar te maken en zo hun klachten aan te pakken door inzet op participatie en bewegen.
- We zitten in een traject met VGZ en de GHC5 om een 'op recept' project te doen met als doelgroep de inwoners die een collectieve gemeentelijke zorgverzekering bij VGZ hebben lopen.
- We gaan in gesprek met VGZ over de mogelijkheid van een preventiebudget
- We evalueren hoe de gecombineerde Leefstijl interventie (GLI) ingezet kan worden in de 'op recept' methode.
- We schrijven een nieuwe alcohol & drugsnota op basis van de uitgangspunten van positieve gezondheid en de levensloopaanpak en onderzoeken de wenselijkheid en mogelijkheid van een GLI-jeugd.
- We gaan aan de slag met de Levensloopaanpak. We starten met het positioneren van bestaande programma's en activiteiten/interventies in de levensloop en kijken of er leemtes en/of dubbelingen zijn.
- Vanuit de welzijnsagenda bouwen we verder aan krachtige gemeenschappen in buurten. We werken in een aantal buurten samen met bewoners aan een buurtplan waarmee bewoners zelf aan de slag gaan.
- De komende twee jaar onderzoeken we of en hoe we, op basis van een evaluatie, Klimmen Op Eigen Kracht (KOEK) als methodiek kunnen laten landen in het reguliere werk van de gemeente en maatschappelijke organisaties. Ook moet in de meerjaren welzijnsagenda worden afgestemd hoe de locaties in de wijk inhoud krijgen en op elkaar worden afgestemd.
- Bewoners en professionals ondersteunen we met workshops op het gebied van community building, inspiratie bijeenkomsten en het helpen en leren van elkaar. We doen dit in nauwe samenwerking met het Vrijwilligershuis.
- We continueren het Match Fund Geins Geluk, naast andere laagdrempelige vormen van ondersteuning van bewonersinitiatieven, zoals de subsidies voor de wijkplatforms en inzet van onze eigen medewerkers, en willen de bekendheid daarvan onder bewoners vergroten.

Programma Brede toegang

- We ronden de inhoudelijke verkenning naar de reikwijdte van het gezamenlijk getransformeerd en integraal werken in de wijk af voor de domeinen: Wmo, Jeugd, gezondheid en participatie. Deze verkenning moet antwoord geven op vragen wie zijn onze belangrijkste partners (ketenpartners), wie doet wat, wat is zichtbaar in de wijk, hoe willen we samenwerken en wat mag het kosten? Daarnaast wordt in de verkenning duidelijk of onze belangrijkste partners naast de inhoudelijke samenwerking, bereid zijn te investeren door bijvoorbeeld m², kennis en personeel beschikbaar te stellen. Dit resulteert in een uitgewerkt plan van aanpak om getransformeerd en integraal wijkgericht werken in te voeren en te borgen. In het plan van aanpak worden mijlpalen beschreven om voortgang te kunnen monitoren.
- De borging van Krachtwerk bij Geynwijs. Gezamenlijk met Impuls (implementatiepartner Krachtwerk) zorgen we ervoor dat de professionals krachtgericht werken. Gezamenlijk

bekijken we hoe dat in de praktijk loopt en of daar bijsturing of extra ondersteuning bij nodig is.

- Wij gaan met onze belangrijkste partners in gesprek om hen bewust te maken van de uitgangspunten van Krachtwerk en de mogelijkheden in beeld te brengen in de mate waarin de implementatie van Krachtwerk mogelijk is. Wij denken hierbij aan de partners waarmee we samenwerken in het vrij toegankelijke gebied, welzijn, gezondheid en de belangrijkste zorgaanbieders.
- Het toepassen van Krachtwerk wordt vanaf 2020 ook meegenomen in de inkoopstrategie.
- We doen onderzoek voor welke partners aanvullende methodieken zoals Mobility Mentoring, micronetwerken of Computer telephony integration (CTI) nodig zijn om inwoners goed te kunnen ondersteunen.
- Uitwerken, invoeren en implementeren, evalueren meerjarenprogramma welzijn inclusief positie buurtpleinen.
- Experiment integraal persoonsgebonden zorg en integrale zorgarrangementen;
- Versterken in verder invoeren en doorontwikkelen WIZ-portaal;
- Doorontwikkeling inrichting Geynwijs (organisatie, gespreksvoering, werkwijze, financiering);
- Doorontwikkeling vrij toegankelijke voorzieningen voor inwoners voor lichte ondersteuningsvragen;
- Doorontwikkeling van lichte en eenvoudige (niet bureaucratische) benadering bij lichte tot zware enkelvoudige vragen voor maatwerkvoorzieningen;
- Uitwerking van de 'flexibele' benadering bij inwoners waarbij de kwetsbaarheid naar aard van moment tot moment kan verschillen, door de inzet van onder andere micronetwerken;
- We ronden het Europese subsidieproject CoSie (programma Horizon 2020; samen met Hogeschool Utrecht, gemeente Houten en buitenlandse partners) af. Dit project draait in 2019 en helpt om samen met bewoners in co-creatie problemen aan te pakken.

Programma Iedereen doet mee (Meedoen naar Vermogen en Zelfredzaamheid naar vermogen)

- We versterken en realiseren laagdrempelige algemene voorzieningen op het gebied van ontmoeting, maatjes, vervoer, netwerkversterking, informatie en advies om het zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen te faciliteren.
- De huidige recreatieve vormen van de maatvoorziening dagbesteding proberen we zoveel mogelijk onder te brengen in de algemene voorziening in de wijk (laagdrempelig en preventief). Inclusie is leidend en we gaan uit van een groeimodel en een mix van doelgroepen. Inwoner (initiatieven) en welzijn- en zorgpartijen zijn aan zet op verschillende locaties in de wijk.
- We focussen in de aanpak van eenzaamheid op het beter vinden en opvolgen van signalen van eenzaamheid. Zo doen we mee aan het landelijke programma 'Eén tegen eenzaamheid', van daaruit passen we een goed voorbeeld toe in Nieuwegein: het opzetten van een meldpunt Eenzaamheid.
- De provincie Utrecht en alle gemeenten in de provincie Utrecht werken aan vernieuwing van het doelgroepenvervoer.
- We bereiden een sluitende integrale aanpak laaggeletterdheid voor waarin ook de verbinding met onderwijsachterstanden wordt geborgd, in Nieuwegein met Prago en de Stichting Bibliotheek Nieuwegein (SBN) en zo mogelijk in Lekstroom.

- We continueren de in gang gezette wijkzorginfrastructuur voor ouderen en stimuleren dat (in)formele zorg in de wijk meer als team/netwerk gaat samenwerken rondom kwetsbare ouderen.
- We zetten in op borging van de nieuwe vorm van arbeidsmatige activering die meer gericht is op perspectief en uitstroom naar (on)betaald werk en sluiten zo aan op het werkteam.
- We zetten in op lokale doorontwikkeling van de maatregelenmix participatie, in samenwerking met Werk en Inkomen Lekstroom (WIL), ondernemers, opleidingen en zorgaanbieders. We sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en leveren maatwerk om inwoners te helpen om stappen te zetten op de participatieladder.
- We zetten voor kwetsbare jongeren in op doorstroom naar vervolgonderwijs en werk.
- Voortbordurend op het plan van aanpak statushouders 2018 werken we nog steeds aan snelle inburgering en integratie (participatie). Dit plan wordt in 2019 geactualiseerd. De focus ligt op participatie en statushouders duurzaam aan het werk krijgen. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Steunpunt Vluchtelingen Nieuwegein, WIL en het Lokaal Werkteam. Tegelijk wordt er voorbereid op de wijziging van het inburgeringsstelsel per 1 januari 2021, vanaf dat moment wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor inburgering.
- Met betrekking tot huisvesting van statushouders hanteren we nog steeds als uitgangspunt de Luifelstede, hier kan men alvast starten met inburgeren en Nieuwegein leren kennen. Steunpunt Vluchtelingen Nieuwegein start met de maatschappelijke begeleiding zodra men intrek neemt in Luifelstede. Door het Innbetween project in Luifelstede maken statushouders sneller kennis met andere inwoners uit Nieuwegein. Vanuit de Luifelstede stroomt men door naar een reguliere woning.

Programma Geldwijs

- We gaan door met de implementatie van onze preventieaanpak, enerzijds gericht op ingrijpende levensgebeurtenissen en anderzijds op jongeren.
- We verbeteren de toegang en de signalering van armoede- en schuldenproblematiek door nauwer samen te werken met partners in de stad.
- We ontwikkelen onze ondersteuning bij schuldenproblematiek verder door met gedragswetenschappelijke inzichten als ondergrond.
- We ronden de pilot de MAATWERKplaats af en evalueren deze. Casussen die stuklopen op rechtmatigheidsvraagstukken worden in de MAATWERKplaats door professionals ingebracht om zo tot effectievere en goedkopere ondersteuning te komen.
- We gaan door met de implementatie van de opbrengsten uit de pilot Schuldenvrij. In de pilot Schuldenvrij is een aantal huishoudens (alleenstaanden en/of gezinnen) met schulden in 2018 en 2019 intensief begeleid door professionals die zijn opgeleid in de methodieken Krachtwerk en Mobility Mentoring.
- We verbeteren de ondersteuning aan jongeren tussen de 18 en de 27 jaar met schulden, om hen in staat te stellen hun opleiding af te maken of een baan te vinden.
- We verbeteren de ondersteuning aan werkende armen en richten ons daarbij op zowel werkenden in loondienst als ZZP'ers.

Programma Kansen voor Jeugd

- We zetten in op preventie door het versterken van de pedagogische basisinfrastructuur, met een focus op het opvoeden en opgroeien van jeugdigen. In 2020 wordt op basis van de bevindingen uit onderzoek in 2019 geëxperimenteerd preventieve activiteiten rond veerkracht en beschermende factoren. We richten ons vooral op het voorkomen van

(zware) psychische problemen bij jeugdigen, vanwege echtscheidingsproblematiek ouders en het voorkomen dat jeugdigen in jeugdcriminaliteit komen. Dit wordt in samenhang met de meerjarenopgave welzijn vormgegeven voor o.a. jongerenwerk (MOvector) en groepswerk (Santé).

- Voorzorg (een GGD-programma van jeugdgezondheidszorg) is sinds het najaar van 2019 beschikbaar als veerkracht herstellende interventie voor jonge (tiener)ouders met veel risicofactoren. Bekendheid van dit programma bij onze lokale partners vraagt de aandacht in 2020. Eind 2021 wordt geëvalueerd of deze interventie structureel wordt ingezet.
- Sinds 2018 worden, binnen buurtgezinnen, vraaggezinnen aan steungezinnen gekoppeld. Het aantal koppelingen is aanzienlijk en hieruit blijkt dat er voorzien wordt in een behoefte vanuit het informele netwerk. Er wordt nu gewerkt aan de structurele bekostiging per 2020 van deze inzet.
- We blijven het voorlezen thuis stimuleren door vrijwilligers van Bibliotheek de Tweede Verdieping, in gezinnen waar kinderen onvoldoende opgroeien met de Nederlandse taal.
- We verbeteren de kansen voor kinderen met (dreigende) onderwijsachterstanden in de komende jaren. In juli 2019 heeft het college hiervoor het uitvoeringsplan geaccordeerd. Ingezet wordt met name op vergroten ouderbetrokkenheid, gebiedsgerichte interventies (Wijkersloot, Jutphaas en Batau-Noord), verbeteren overgang voorschoolse naar vroegschoolse voorziening, wettelijke verplichtingen (16 uur aanbod voorschoolse educatie, HBO-inzet), coördinatie.
- We gaan de aanbevelingen van de pilot over zorgvragen jonge kinderen in de kinderopvang opvolgen door het inzetten op meer zorgcoördinatie. Dit zorgt ervoor dat kinderen eerder op de juiste (onderwijs)plek komen en waarbij de ouders betrokken zijn. De mogelijkheden voor een structurele borging per 2020 worden onderzocht.
- We agenderen de volgende onderwerpen met de samenwerkingsverbanden PO en VO, schoolbesturen en mogelijke andere partners in het licht van de Nieuwegeinse Educatie Agenda op basis van actualiteit en uitwerking programma Kansen voor Jeugd:
  1. Onderwijshuisvesting
  2. Onderwijskansen (voorheen onderwijsachterstanden)
  3. Passend Onderwijs (en de aansluiting met Jeugdhulp)
  4. Voortijdig schoolverlaten
  5. Ontwikkelingen binnen- en buiten de school in de wijk
- We volgen de ontwikkelingen met betrekking tot een havo/vwo aanbod voor kinderen die buiten de bestaande zorg van VO-scholen vallen en die we niet naar het SO willen zien vertrekken buiten Nieuwegein.
- Vanuit de projectmatige Thuiszittersaanpak werken we via de educatieve agenda aan het terugdringen van het aantal thuiszitters, de duur van het thuiszitten en het aantal kinderen met een vrijstelling van onderwijs, o.a. door het volgen van, maar ook ontwikkelen van Onderwijs-Zorg-Arrangementsen (OZA's).
- We evalueren de Thuiszittersaanpak en werken toe naar structurele inbedding ervan.
- Gemeente, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden voeren in 2020 in de vorm van een Regionale Educatieve Agenda op overeenstemming gericht overleg (OOGO) over het ondersteuningsplan van samenwerkingsverband PO Profi Pendi.
- We ondersteunen initiatieven gericht op de aansluiting bij het bedrijfsleven en stimuleren bedrijven actief tot samenwerking met het beroepsonderwijs, o.a. voor stage- en leerwerkplekken.
- In de planvorming van de nieuwbouw van onderwijshuisvesting worden groene en bewegvriendelijke schoolpleinen meegenomen.

- Voor bestaande scholen stimuleren en faciliteren we initiatieven vanuit het programma BuitenWijs.
- In 2020 wordt vanuit het Plan Onderwijshuisvesting en Sportaccommodaties voor de wijken Doorslag en Vreeswijk verder gegaan met de ontwikkeling, samen met ouders, bewoners en schoolbesturen. Tevens wordt gestart met de ontwikkeling van een plan voor Batau Noord. Gezien de ontwikkelingen in Fokkesteeg zal een studie worden gedaan naar het maatschappelijk vastgoed in de wijk.

Programma Woonwijs (relatie met programma Wonen & Economie)

- Het programma Woonwijs is verdeeld over het programma Wonen & Economie en het programma VEKOB. De activiteiten zoals verzorgd wonen en kamers met kansen staan bij het programma Wonen & Economie. De dementievriendelijke gemeente is opgenomen in het programma VEKOB.
- De groep mensen met dementie groeit. Dat betekent dat meer inwoners én organisaties in de gemeente dagelijks te maken krijgen met dementie. Landelijk loopt het programma 'Samen Dementievriendelijk' vanuit Alzheimer Nederland. Nieuwegein wil een dementievriendelijke gemeente zijn en samen met ondernemers, zorgaanbieders, inwoners en vrijwilligersorganisaties en Alzheimer Nederland aan de slag om de gemeente dementievriendelijk te maken.
- We gaan in gesprek met ondernemers, zorgaanbieders, inwoners en vrijwilligersorganisaties om de bewustwording over de toename van dementie in de samenleving onder de aandacht te brengen en tot eigen acties over te gaan.

Thema Ondersteuning

Er zijn momenten dat inwoners ondersteuning van anderen nodig hebben. Soms is dat tijdelijk, zoals begeleiding bij het opgroeien of maken van huiswerk, re-integratie om weer aan werk te komen of verzorging tijdens herstel van een ziekte. Soms is dat structureel. Sommige mensen hebben bijvoorbeeld de kracht niet meer hun huis schoon te houden, hebben begeleiding nodig bij het zelfstandig wonen of kunnen niet zelfstandig (voldoende) inkomsten verwerven. Daarbij gelden de volgende leidende principes:

- licht als het kan, zwaar als het nodig is;
- ontschot en maatwerk;
- één gezin, één plan, één regisseur (gezinsgerichte aanpak);
- de beste en daarvan de goedkoopste oplossing.

In 2020 gaan we verder met de voorbereidingen op U16 en Lekstroomniveau m.b.t. de nieuwe wijzigingen in het stelsel per 2022: het gaat hier om de decentralisatie van het Beschermd Wonen. Er wordt een regioplan U16 opgeleverd waarin afspraken staan over de toekomstige samenwerking, taakverdeling en financiën. Dat betekent ook dat vanaf dat jaar de onzekerheden over de uitgaven weer zullen toenemen.

Wat willen we bereiken?

1. Mantelzorgers kunnen hun taak aan.
2. Vrijwilligers worden goed met maatwerk ondersteund.

3. Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar. Hulp richt zich op het versterken van de eigen kracht van de inwoner (en bij jeugdigen eventueel zijn opvoeder) met het eigen netwerk als vangnet.
4. Voorkomen dat jeugdigen in zware en langdurige, intensieve hulp (ver van huis) komen die vaak een grote impact heeft op het leven van kinderen en jongeren en hun ouders/verzorgers.
5. Onze inwoners met een beperking of een tijdelijke problematiek kunnen met passende ondersteuning zo zelfstandig mogelijk in de stad (blijven) wonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Programma Brede Toegang

- Zie hierboven bij thema Versterking Eigen Kracht.

Programma Iedereen doet mee (Zelfredzaamheid naar vermogen en Meedoen naar Vermogen)

- Het plan van aanpak voor het respijthuis is gereed, definitieve afspraken met partijen worden vastgelegd en de locatie is bekend.
- De wettelijke verplichting met betrekking tot garantiebannen in de gemeentelijke organisatie pakken we op.
- Inwoners die extra hulp nodig hebben bij vinden en behouden van werk, ondersteunen we integraal in het lokale werkteam van Geynwijs. WIL is hierbij de belangrijkste partner. Focus is de integrale ondersteuning naar werk en arbeidsmatige activering voor alle inwoners met en zonder uitkering, in samenhang met ondersteuning op andere leefgebieden.
- De ontwikkeling naar een meer lokale, ontschotter ondersteuning van inwoners naar werk heeft consequenties voor de organisatie, opdracht en financiering van WIL. Dit monitoren we in het jaar 2020 samen met de Lekstroomgemeenten en WIL. Daarna maken we de balans op van dit gezamenlijke ontwikkelproces, en geven we het nieuwe opdrachtgeverschap aan WIL vorm (WIL 3.0).

Programma Kansen voor Jeugd

- Gezien de blijvend stijgende vraag naar jeugdhulp met daarbij horende stijging in de kosten, is sinds de zomer van 2019 de inzet op het regionale project 'grip op jeugdhulp' vergroot. Regionaal wordt ingezet op het versterken van de data(analyse) door de Regionale Backoffice Lekstroom, het versterken van het relatiebeheer van de grootste aanbieders, de zorgcoördinatie en het voorkomen van gestapelde zorg. Gezien de lokale verschillen in uitgaven binnen de Lekstroom kiest Nieuwegein aanvullend voor een lokale aanpak vanuit de driehoek Geynwijs, beleid en financiën/RBL. Naast deze inzet op analyse en sturingsmogelijkheden continueren we onze activiteiten gericht op onze transformatiedoelen van de transformatieagenda.
- We stimuleren het signaleren van zorgpeuters en hun gezin. Daarvoor gaan we de ouders (eerder) betrekken en de samenwerking tussen de diverse betrokken organisaties.
- We bouwen verder aan preventieve inzet door Geynwijs op School. Dit start in de voorschoolse periode en loopt door op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Zij gaan meer inzetten op preventieve coaching van kinderen en hun ouders d.m.v. krachtwerkinterventie-gesprekken.
- We vervolgen onze inzet op de bovenregionale koers 'transformatie essentiële functies' en werken regionaal aan een ketenaanpak. De Lekstroomgemeenten ontvangen tijdelijk rijksbudget waarmee deze inzet een extra impuls kan krijgen. We continueren de inzet op meer

kleinschalige voorzieningen met verblijf in de regio/wijk als alternatief voor grootschalige residentiële jeugdhulpvoorzieningen, het passend verwijzen en de (beschikbaarheid van) benodigde ambulante ondersteuning. Met de bovenregionale aanbesteding op residentiële jeugdhulpvoorzieningen (essentiële functies) die in 2019 loopt willen we in 2020 gebruik maken van hun expertise voor de verdere transformatie op de ambulante ondersteuning.

- We continueren het jongerenloket Lekstroom in 2020 om jongeren met een hulpvraag op het gebied van onderwijs en werk integraal te ondersteunen vanuit WIL en RMC en onderzoeken de mogelijkheid om deze inzet structureel te bekostigen per 2020. We zoeken ondertussen de samenwerking met het lokaal werkteam om jongeren meer lokaal te ondersteunen bij het vinden van een passende opleiding of baan.
- Extra ondersteuning in het onderwijs wordt gefaciliteerd door de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Een eventueel aanvullende zorgbehoefte wordt door de gemeente (Geynwijs) gefaciliteerd. Onderwijs voor kinderen met een zorgbehoefte (waaronder hoogbegaafdheid en Autisme Spectrum stoornis) wordt in samenwerking met diverse partners, het kind en de ouders mogelijk gemaakt door een passende plek binnen het onderwijs te vinden met of zonder extra ondersteuning.
- De Lekstroomgemeenten zetten per 2019 gezamenlijk extra in op een goede overgang voor jongeren van 18- naar 18+. Dit treft alle jongeren; onze aandacht richten we in eerste instantie op jongeren in jeugdhulp en wat er voor hen verandert. We zetten regionaal in op het op tijd in beeld krijgen van jongeren en het bieden van integrale ondersteuning op de verschillende levensdomeinen. Tijdelijke initiatieven en impulsen worden bekostigd uit het landelijke transformatiebudget dat Lekstroom als jeugdregio heeft ontvangen.

Thema Bescherming

We hebben respect voor de keuze van mensen hoe ze hun eigen leven willen leiden. Maar we beschermen kinderen door in te grijpen bij een onveilige opgroei- of opvoedsituatie en/of niet naar school gaan. De beschermingsketen (Geynwijs, Samen Veilig midden Nederland, Raad voor de Kinderbescherming, rechter) maakt onderdeel uit van het vangnet om onze jeugdigen te beschermen. Ook getuige zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling heeft een grote impact op het welzijn van jeugdigen, alsook complexe scheidingen.

Ons ingrijpen moet ervoor zorgen dat er voor kinderen een veilige thuissituatie ontstaat en, door naar school te gaan, zich te kunnen voorbereiden op een zelfstandige toekomst.

Voor volwassenen willen we dat ze weer zelfstandig en op eigen kracht hun leven herpakken na ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld dakloosheid. We willen fraude met uitkeringen aanpakken en ervoor zorgen dat inwoners zich niet bedreigd voelen of misbruikt worden door andere inwoners.

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners met verward gedrag worden indien nodig beschermd tegen zichzelf als ze niet voor zichzelf kunnen zorgen. En zo nodig tegen anderen.
2. Ook de meest kwetsbare jeugdigen die op zware hulp aangewezen zijn, kunnen thuis of zo dichtbij huis als mogelijk ondersteuning rekenen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Programma Brede Toegang

- We zetten de persoonsgerichte aanpak (PGA) en de aanpak van complexe multiprobleemgezinnen (CMPG) voort. Daarbinnen gaan we kleinschalig een focus leggen op problematische familienetwerken: netwerken met een historie van een crimineel leven met intergenerationele overdracht.
- We werken lokaal en in Lekstroomverband aan de aanpak van zorgfraude. Daarbij worden signalen/vermoedens van zorgfraude onderzocht en zorgen we in geval van handhaving ervoor dat de inwoner de zorg krijgt die hij nodig heeft.

Programma Kansen voor Jeugd

- We onderzoeken en bevorderen zo mogelijk de effectiviteit van de veiligheidsketen Geynwijs, Samen Veilig Midden-Nederland en Raad voor de Kinderbescherming om dwang zoveel mogelijk te voorkomen.
- We actualiseren de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
- We stimuleren het gebruik van de Meldcode bij scholen.
- We gaan interventies selecteren voor jeugdigen die het risico lopen af te glijden naar criminaliteit door de omgeving waarin ze verkeren.
- We selecteren preventieve activiteiten (en voeren ze uit) die de opvoedomgeving van kinderen versterken en het bewustzijn van inwoners over mogelijke signalen van opvoedproblematiek/ kindermishandeling vergroten.

Zie ook het thema Veiligheid onder het Programma Leefomgeving en Veiligheid.

Aanpak mensen met verward gedrag

Aanvullend op regionale voorzieningen rond verward gedrag (zoals vervoer, crisisdienst):

- Na de pilotfase beschikken we vanaf 2020 (structureel) over een outreachteam in Nieuwegein. Daarmee wordt op termijn verder afglijden van inwoners met verward gedrag zoveel mogelijk voorkomen, met een lager beroep op zware zorg en ondersteuning tot gevolg.
- We voeren de gemeentelijke taken uit de Wet verplichte GGZ (Wvvgz) uit, die per 1-1-2020 in werking treedt.
- We zetten in op bewustwordingsbijeenkomsten in de wijk, en de implementatie van een signalerings- en crisiskaart voor inwoners met verward gedrag.

Programma Beschermd Wonen/Maatschappelijke opvang

- In 2020 is het regioplan U16 klaar waarin afspraken over belangrijke uitwerkingsvraagstukken, zoals taakverdeling, transformatie en transitie (kwaliteit, inkoop, wachtlijsten, sturing, afbouw centrumgemeente taak en financiële voorwaarden) zijn belegd.
- We continueren de pilot Proeftuin Inclusieve wijk waarin we 20 cliënten uit het Beschermd Wonen naar een zo zelfstandige mogelijke plek in de wijk zijn uitgestroomd (de ambitie is om alle bouwstenen van de basisset, volgens de regiokoers U16, in samenhang te verwezenlijken). De pilot zal ook input genereren voor de verdere invulling op gemeentelijk niveau van de basisset (werk, activering, inkomen, acceptatie in de wijk).
- Vanuit de Transformatieagenda continueren we in 2020 de integrale aanpak vanuit alle programma's met de volgende opgaven:
  - voldoende woningen voor uitstroom (scheiden van wonen en zorg);
  - een aanpak voor integratie en acceptatie in de wijk;
  - het structureel inbedden van het outreachteam als onderdeel van Geynwijs;

- voldoende behandeling en begeleiding dichtbij en laagdrempelig in samenspel van Geynwijs met GGZ in de wijkteams;
- een activering richting (on) betaald werk;
- voldoende mogelijkheden voor ontmoeting, maatjes en informele ondersteuning;
- aanpak van schuldenproblematiek.

Relatie met andere programma's

Bestuur en Dienstverlening:

- Regionale samenwerking (Lekstroom, U10, Health Hub, kUS)
- Het stimuleren van en ruimte geven aan (bewoners)initiatieven

Wonen en Economie:

- Programma Wonen & Economie
- Onderwijs
- Schuldproblematiek en werkloosheid (inkomen, dagbesteding, beschut werk)
- Economische kansen van vergrijzing en gezondheid (Health Hub)
- Goede leefomgeving die uitnodigt tot gezond leven

Leefomgeving en Veiligheid:

- Het verbeteren van de openbare ruimte voor ouderen/inwoners met een beperking met Betere Buurten.
- Ketenregie op casussen waarin overlast of criminaliteit dominant is en tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Vrije tijd:

- Beide programma's stellen samen mensen in staat (zo lang mogelijk) zelfstandig hun leven vorm te geven, van hun eerste tot hun laatste levensjaar. We geven mensen ruimte om hun eigen keuzes te maken, zich te ontspannen en op eigen kracht naar oplossingen te zoeken. We helpen ze problemen te voorkomen (preventie) en bieden ondersteuning waar dat nodig is. We grijpen in als mensen niet veilig kunnen opgroeien, als volwassenen niet voor zichzelf kunnen zorgen en/of anderen in gevaar brengen, of buiten de wet opereren. Het effect is dat Nieuwegein een prettige stad is om te leven en om op te groeien. Waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, energie hebben door een zinvolle vrijetijdsbesteding en de ruimte hebben en voelen om iets met elkaar te ondernemen; iets voor elkaar te betekenen. Zo doen mensen minder een beroep op zorg en ondersteuning. Verder het stimuleren van en ruimte geven aan (bewoners)initiatieven.
- Voor wat betreft de optimalisatie van onderwijshuisvesting & sportaccommodaties geldt dat dit beschreven is in dit programma (inclusief financiële aspecten), in het programma Vrije Tijd is in dit kader slechts de inhoudelijke tekst over de sportaccommodaties opgenomen.

Wat doen we samen met de stad, met instellingen en verbonden partijen?

Regio

Voor de gemeenten in Lekstroom en U10 geldt dat onze inwoners de gemeentegrens in hun dagelijkse bezigheden vaak overschrijden. Wij willen onze inwoners daadwerkelijk centraal stellen en zullen dat dus zelf ook moeten doen: fysiek en mentaal. Daarom werken we met de andere U10 gemeenten samen met kennisinstellingen, ziekenhuizen en andere zorgaanbieders, bedrijfsleven en

onderwijsinstellingen samen in de Health Hub. Wij zijn een actieve en betrouwbare partner in de regionale samenwerking.

Vanaf 2013 werkt Nieuwegein samen met de gemeenten Houten, Lopik, IJsselstein en Vianen (nu: Vijfheerenlanden) in het sociaal domein. Deze vijf gemeenten vormen samen de Lekstroom regio. In de Lekstroom is een samenwerkingsagenda transformatie sociaal domein vastgesteld, waarin de opgaven staan waaraan de vijf gemeenten de komende jaren samenwerken. Dit gebeurt bijvoorbeeld voor opgaven met betrekking tot Wonen en Zorg, Wmo, Doelgroepenvervoer, Jeugd, Passend Onderwijs en Werk. Daarnaast hebben de vijf gemeenten een gezamenlijke regionale backoffice (RBL) voor de inkoop en administratie van de Jeugdhulp en WMO, ondergebracht in gastgemeente Houten. In het Bestuurlijk Platform Sociaal Domein Lekstroom (BPSDL) zijn de wethouders sociaal domein van de vijf gemeenten vertegenwoordigd. Het BPSDL is bestuurlijk opdrachtgever voor de regionale samenwerkingsagenda. Het regionale Gemeentesecretarisoverleg is ambtelijk opdrachtgever voor de RBL. Voor de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda worden door Nieuwegein diverse projectleiders en coördinatoren aan de regio beschikbaar gesteld: bijvoorbeeld in de vorm van ambtelijke vertegenwoordiging in de bovenregionale Ambtelijke Stuurgroep Jeugd en de werkgroep SAVE/Veilig Thuis, de regionale contactpersoon voor Zilveren Kruis en regionale projecten doelgroepenvervoer en de aanpak zorgfraude.

Versterking eigen kracht: de basis

Met dit programma versterken we de samenwerking met anderen: onze inwoners, ondernemers, (organisaties van) vrijwilligers en professionals, regiogemeenten (Lekstroom, U10), de landelijke overheid, zorgverzekeraar en kennisinstellingen. We maken nog te weinig gebruik van elkaars kennis, ervaring en deskundigheid. We zorgen samen dat inwoners zich kunnen ontwikkelen, elkaar kunnen ontmoeten, samen kunnen ontspannen, vrijwilligers ondersteund worden en mensen snel advies of een luisterend oor krijgen. En wij werken samen met anderen aan het actualiseren van de onderwijs- en sportvoorzieningen.

De subsidies aan de vele vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld MOvector en Santé richten wij meer op activiteiten die leiden tot versterking van eigen kracht van inwoners en vrijwillige inzet.

Met de partners in de netwerkorganisatie Lijfstyle (Gezondheidscentra, MOvector, Bibliotheek DTV, Theater De Kom, SportID, GGDru en gemeente) investeren wij in positieve gezondheid van onze inwoners.

Ondersteuning

Als inwoners ondersteuning nodig hebben, kan deze geboden worden door organisaties waar de gemeente een relatie mee heeft. Op het gebied van werk en inkomen, zijn wij lid van de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). WIL helpt inwoners in het lokale werkteam actief aan een werkervaringsplek, een reguliere baan (incl. Social Return On Investment (SROI)) of een 'afpraak'- ofwel garantiebaan. Jongeren worden met voorrang naar werk of een opleiding begeleid. Voor ouderen en mensen met een beperking hebben wij afspraken met zorgorganisaties en aanbieders van hulp bij het huishouden. Voor jeugd hebben wij ook afspraken met zorgorganisaties. Voor inkoop van ondersteuning maken wij deels gebruik van de regionale samenwerking in de Lekstroom. Voor de backoffice Jeugd hebben wij afspraken met de gemeente Houten als regionale gastgemeente. Onze inzet ten aanzien van ondersteuning is om deze te transformeren en meer uit te laten gaan van de eigen kracht van inwoners en hun omgeving dan van het eigen professionele aanbod.

Bescherming

Rond huiselijk geweld en kindermishandeling werken we samen met Samen Veilig Midden-Nederland (waaronder Veilig Thuis Utrecht en SAVE-team Nieuwegein vallen). We vergroten de bewustwording van inwoners en professionals en de meldingsbereidheid. Bij het structureel en in samenhang aanpakken van problematiek werken we met vele instellingen samen, waaronder bijvoorbeeld de woningcorporaties, WIL, politie en MOvactor. Voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen werken we als Lekstroomgemeenten samen met centrumgemeente Utrecht.

Onderzoeksagenda Sociaal Domein

In de onderzoeksagenda Sociaal Domein geven we aan hoe we de maatschappelijke en financiële effecten van de Transformatieagenda in beeld willen brengen. Onderzoekstechnisch kijken we per programma wat de meest passende manier is om het effect van de veranderingen op onze inwoners in beeld te krijgen. Daarbij werken we zoveel mogelijk met al bestaande gegevens (zoals de Sociale Krachtmonitor en de (geografische) Nieuwegeinse stadsmonitor) en bezien hoe elders beschikbare informatie ('big/ open data') ons kan helpen.

Wij blijven ons regionaal inzetten om de samenwerking tussen Utrechtse gemeenten en kennisinstellingen in het Sociaal Domein te verbeteren (kennisplatform Utrecht Sociaal (kUS)) en de Health Hub.

Inmiddels zijn de verbindingen met kennisinstututen en vakgroepen in de regio en in den lande verder uitgewerkt. Zo werken we samen met de Radboud Universiteit om Krachtwerk te implementeren in de brede toegang. kUS helpt ons onder andere rondom huiselijk geweld en kindermishandeling. RIVM en Hogeschool Utrecht denken (regionaal) mee over de invoering van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (Nieuwegein is regionaal ambtelijk trekker). Alle verschillende contacten en activiteiten gaan we bundelen in de Nieuwegeinse onderzoeksagenda voor de transformatie Sociaal Domein. We gaan lokale uitvoerders en innovators verbinden aan de denkkracht binnen de kennisinstellingen zoals universiteiten en hogescholen. We gaan reflectie vragen op de innovatieve Nieuwegeinse praktijk, laten checken of wat wij hier uitvinden en uitproberen ook werkt.

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bescherming	2.182	2.245	2.447	2.520	2.591	2.662
Ondersteuning	55.028	46.522	50.134	50.944	51.577	52.108
Transformatieagenda	2.270	2.511	2.221	1.415	0	0
Versterking eigen kracht	9.967	11.493	12.424	12.304	12.156	12.147
Totaal lasten	69.447	62.771	67.226	67.182	66.323	66.917
Versterking eigen kracht	2.034	2.199	2.946	2.823	2.590	2.443
Ondersteuning	20.197	18.965	18.855	19.291	19.519	19.739
Bescherming	-	-	-	-	-	-
Transformatieagenda	102	-	-	-	-	-
Totaal baten	22.334	21.164	21.800	22.113	22.109	22.182
Saldo van lasten en baten	-47.114	-41.607	-45.426	-45.069	-44.215	-44.735
Storting in reserves	298	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	4.542	3.608	2.876	589	37	-
Totaal van het programma	-42.871	-37.999	-42.550	-44.480	-44.178	-44.735

Thema Bescherming

Product	Veiligheid en zorg					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	2.182	2.245	2.447	2.520	2.591	2.662
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2.182	-2.245	-2.447	-2.520	-2.591	-2.662

Jaarlijks wordt een subsidie verleend aan de Stichting Samen Veilig Midden - Nederland. Het hogere budget voor subsidieverlening wordt onder andere veroorzaakt door het toepassen van prijs- en loonindex en de hogere zorgkosten op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

Thema Ondersteuning

Product	Arbeidsdeelname					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	5.085	1.851	1.728	1.751	1.805	1.861
Baten	-172	-198	0	0	0	0
Saldo	-4.913	-1.653	-1.728	-1.751	-1.805	-1.861

De lasten dalen in 2020 met € 123.000 als gevolg van de afronding van de transitie WSW. Hiervoor waren in 2019 transitiekosten en een liquidatievergoeding geraamd.

Product	Armoedebeleid					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	2.688	2.865	2.806	2.792	2.797	2.817
Baten	-1	0	0	0	0	0
Saldo	-2.687	-2.865	-2.806	-2.792	-2.797	-2.817

Product	Inkomensvangnet					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	23.468	24.046	24.165	24.471	24.693	24.914
Baten	-19.267	-18.375	-18.430	-18.867	-19.095	-19.315
Saldo	-4.201	-5.671	-5.735	-5.605	-5.598	-5.599

De effecten van de begroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) zijn verwerkt in de begroting 2020. Hierbij zijn de lasten en baten van de regelingskosten BUIG (neutraal) bijgesteld en de organisatiekosten van de WIL verhoogd, onder meer als gevolg van de ontwikkelagenda.

Product	Maatwerkvoorziening 18-					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	11.042	8.591	11.318	11.517	11.792	11.836
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-11.042	-8.591	-11.318	-11.517	-11.792	-11.836

De beschikbare budgetten voor de jeugdhulp in 2020 en volgende jaren zijn fors toegenomen ten opzichte van 2019 (€ 2.700.000). Hiertegenover staat dat het Rijk extra middelen beschikbaar heeft gesteld om aan de financiële problemen tegemoet te komen. Het gaat hierbij (vooral nog) om incidentele bedragen voor de jaren 2019 tot en met 2021. Voor Nieuwegein gaat het voor 2020 om een bedrag € 1.127.000 en voor 2021 € 1.148.000 (zie hiervoor het programma Algemene dekkingsmiddelen).

Product	Maatwerkvoorziening 18+					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	8.376	8.251	9.041	9.323	9.479	9.651
Baten	-758	-392	-424	-424	-424	-424
Saldo	-7.619	-7.859	-8.617	-8.899	-9.054	-9.227

Op het gebied van WMO voorzieningen zijn de uitgaven toegenomen (€ 790.000). Dit wordt onder andere veroorzaakt door de invoering van het abonnementstarief en de nieuwe inkoop huishoudelijke ondersteuning. Hiertegenover staat een structurele compensatie van het Rijk voor een bedrag van € 450.000.

Product	Toegang ondersteuning					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	4.368	918	1.075	1.090	1.011	1.029
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-4.368	-918	-1.075	-1.090	-1.011	-1.029

Op dit moment is er niet voldoende ruimte meer om de wijkteams Noord, Midden en lokaal Werkteam goed te kunnen huisvesten. Daarom huurt de gemeente tijdelijk kantoorruimte in het gebouw van Mitros aan de Zadelstede. Na de verbouwing van het Atrium kunnen deze teams terugverhuizen naar het Stadshuis. De meeruitgaven (€ 140.000) voor de huisvesting van de wijkteams zijn structureel opgenomen in de begroting.

Thema Transformatieagenda

Product	Transformatieagenda					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	2.270	2.511	2.221	1.415	0	0
Baten	-102	0	0	0	0	0
Saldo	-2.168	-2.511	-2.221	-1.415	0	0

De raad heeft de Transformatieagenda Sociaal Domein fase 3 vastgesteld. De financiële vertaling hiervan is verwerkt in de begroting 2020.

Thema Versterking eigen kracht

Product	Gezondheid					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.846	1.943	1.930	1.968	2.008	2.048
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-1.846	-1.943	-1.930	-1.968	-2.008	-2.048

Product	Monitoring en onderzoek					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	0	100	101	101	101	100
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	-100	-101	-101	-101	-100

Product	Onderwijs					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.060	3.322	4.427	4.322	4.295	4.321
Baten	-1.686	-1.696	-2.629	-2.506	-2.443	-2.443
Saldo	-1.373	-1.625	-1.799	-1.816	-1.852	-1.878

De lasten en baten nemen met circa 1 miljoen toe. Dit wordt veroorzaakt door het Uitvoeringsplan onderwijskansenbeleid waarin verruimende maatregelen zijn getroffen voor voorschoolse educatie, activiteiten die onderwijsachterstanden terugdringen en middelen voor het programma Taalvisite. De hogere lasten worden gedekt door de van het Rijk ontvangen middelen Onderwijsachterstandenbeleid.

Product	Welzijn en deelname					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	5.062	6.129	5.966	5.912	5.753	5.678
Baten	-348	-502	-317	-317	-147	0
Saldo	-4.714	-5.627	-5.649	-5.595	-5.606	-5.678

In de begroting 2020 zijn de financiële effecten van de gewijzigde invulling van Luifelstede verwerkt (per saldo € 40.000 voordeel). Niet alleen worden statushouders gehuisvest, maar ook jongeren (Kansen voor kamers) en andere tijdelijke huurders die op zoek zijn naar een kamer. Daarnaast was in de begroting 2019 een incidenteel bedrag aan lasten en baten geraamd van € 150.000 voor het project Droomstatus.

Reservemutaties per Reserve						
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve Sociaal Domein	4.248	3.251	2.715	430	-	-
Reserve Opvang verhoogde instroom statushouders	-54	332	137	134	12	-
Reserve Woonwijs	50	25	25	25	25	-
Saldo	4.244	3.608	2.876	589	37	0

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

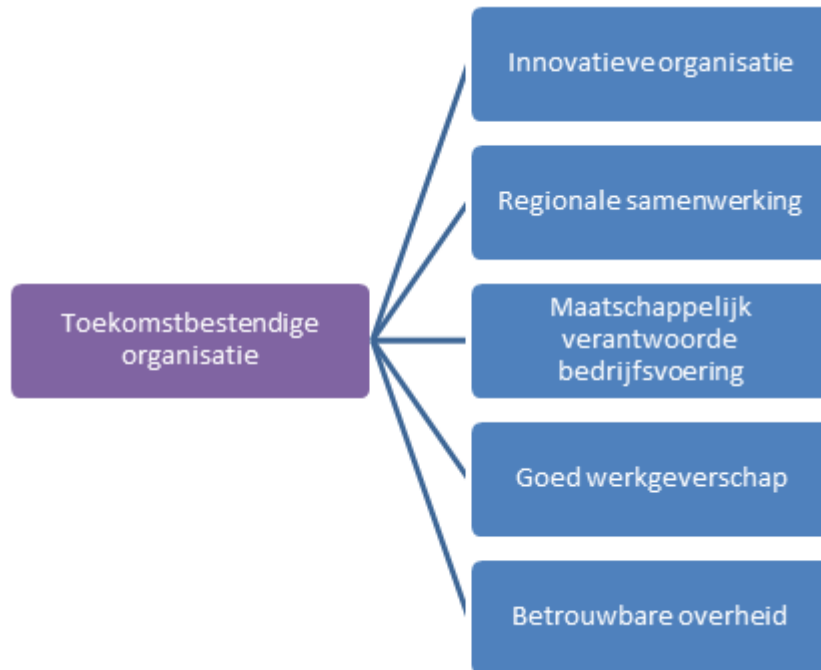
Met de onderstaande tabel willen wij u informeren over het verloop van de reserve sociaal domein. We presenteren in de onderstaande tabel de cijfers tot en met 2021 omdat daarna conform een raadsbesluit de reserve per 31-12-2021 wordt opgeheven. Het sociaal domein (alle budgetten binnen het "hek") zal dan in zijn geheel binnen de reguliere begroting worden opgenomen.

(Bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021
Stand reserve per 1 januari:	6.407	3.156	442
Prognose onttrekking (exploitatieresultaat)	-651		
Transformatieagenda 2019 - 2021	-2.600	-2.148	-1.255
Exploitatieresultaat 2020 - 2021		-566	825
Stand reserve per 31 december:	3.156	442	12

Overige reserves

Ter dekking van de exploitatielasten van Luifelstede wordt uit de reserve Verhoogde opvang instroom statushouders € 137.000 en reserve Woonwijs € 25.000 onttrokken.

2.6. Programma Bedrijfsvoering

Ambitie

Het is onze ambitie om als organisatie maximaal bij te kunnen dragen aan een bloeiende Nieuwegeinse samenleving. Het ontwikkelen van de organisatie is erop gericht dit niet alleen nu maar ook in de toekomst waar te kunnen maken met de mensen en middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Dat kan alleen als we stappen weten te maken in de ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Waarbij wij bedrijfsvoering niet zien als een apart onderdeel binnen de organisatie, maar als een integraal onderdeel van de organisatie. Want in het werk voor de Nieuwegeinse samenleving kunnen medewerkers alleen samen echt succesvol zijn.

In onze organisatiefilosofie is dat gedachtegoed verankerd in het speerpunt één organisatie. De twee andere speerpunten van de organisatiefilosofie zijn werken volgens de bedoeling en het tonen van eigenaarschap. Bij het werken volgens de bedoeling gaat het erom dat medewerkers en teams de aansluiting maken van hun werk naar wat echt nodig is voor de Nieuwegeinse samenleving. Het tonen van eigenaarschap houdt in dat we medewerkers stimuleren regie en verantwoordelijkheid te nemen om te doen wat nodig is. Zij moeten daar vervolgens in hun werk met de juiste randvoorwaarden ertoe in staat worden gesteld.

In termen van ambitie zien wij dat de voorbeeldfunctie en de reputatie van de gemeente steeds belangrijker wordt. Wij vinden het belangrijk dat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en medewerkers trots kunnen zijn op de gemeente. Om die reden hebben wij doelen als goed werkgeverschap, betrouwbare overheid en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering opgenomen in dit programma.

Thema Toekomstbestendige organisatie

Wat willen we bereiken?

1. Wij innoveren ons werk voor meer slagkracht en kwaliteit van ons werk
2. Wij werken regionaal samen om onze opgaven voor de stad en de organisatie beter aan te kunnen
3. Wij hebben een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering dat als voorbeeld dient voor anderen
4. Wij tonen goed werkgeverschap naar onze medewerkers
5. Wij zijn een betrouwbare overheid die transparant is over zijn handelen

Doel 1. Wij innoveren ons werk voor meer slagkracht en kwaliteit van ons werk

Het tempo van innovatie in de wereld ligt hoog. Technologische ontwikkelingen en digitalisering halen vrijwel dagelijks de krantenkoppen. Voor onze gemeente is het ondoenlijk om voorop te lopen, maar we willen wel een slimme volger zijn die kansen pakt als die zich aandienen. Om innovaties op waarde te schatten en ze gericht in te kunnen zetten, hebben we een slagvaardige organisatie nodig.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mensen

Sociale innovatie is gericht op de optimale ontplooiing van talent in de organisatie. We werken aan kennismanagement om de aanwezige kennis en kunde breder beschikbaar te maken. Daarvoor richten we een interne academie op waar medewerkers hun expertise delen in de vorm van trainingen, workshops en inspiratiesessies. Met de technische realisatie van een nieuw, sociaal intranet hebben we een interactief instrument in handen dat we inzetten om verbindingen tussen mensen binnen de organisatie te versterken.

Proces en organisatie

We richten onze organisatie in om mee te kunnen bewegen met veranderingen in de buitenwereld. Met principes uit Lean en Agile verbeteren we onze werkprocessen en in pilotprojecten experimenteren we met nieuwe vormen van werken en samenwerken. We gaan vaker in de keuken kijken van andere gemeenten om daarvan te leren. We zetten waarderend vernieuwen in als methode om innovaties te ontdekken, te begrijpen en te bevorderen. Om externe innovaties beter te kunnen benutten investeren we in relaties met marktpartijen.

Systemen

We vervangen zoveel mogelijk papieren stukken door digitale bestanden (substitutie). Digitale trends, zoals de slimme stad, kunstmatige intelligentie en het internet der dingen volgen we. Net als innovaties die partners, zoals de VNG, ons bieden. Daarbij maken we steeds de afweging of we een kans willen en kunnen benutten. Een aanzienlijk deel van onze softwareapplicaties is verouderd. Waar nodig updaten we ze met nieuwe beschikbare functionaliteiten die ons dagelijks werk beter ondersteunen. Daarmee maken we verdere digitalisering mogelijk, zowel van onze eigen werkprocessen als van de diensten die we inwoners en bedrijven bieden.

Doel 2. Wij werken regionaal samen om onze opgaven voor de stad en de organisatie beter aan te kunnen

Net als in de organisatie geldt ook in de regio dat we alleen samen het verschil kunnen maken. Zowel inwoners als vraagstukken houden zich niet aan onze gemeentegrenzen. Bovendien staat we veelal voor dezelfde vraagstukken in de ontwikkeling van ons werk voor de stad en onze bedrijfsvoering. Daarom investeren we in onze netwerken en de onderlinge samenwerking. Een kwestie van halen en brengen.

Wat gaan we daarvoor doen?

U10

Er komen een aantal toekomstige ontwikkelopgaven op ons af, onder andere op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en energie, die vragen om beleidsmatige en bestuurlijke samenwerking op strategisch niveau. De weg die daarvoor is ingezet in U10 verband wordt vervolgd. Hierbij wordt de beweging gemaakt van netwerken en kennisdelen (doelverkenkend) naar samenwerken in de uitvoering (doelrealiserend).

Lekstroom

Op basis van een evaluatie naar de governance op de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) is een verbeterplan opgesteld. In 2020 wordt dit plan uitgevoerd.

De samenwerking tussen de gemeentelijke lokale wijkteams en de WIL wordt in 2020 verder versterkt. Een jaar na de integratie van PAUW medewerkers in onze organisatie staat 2020 in het teken van de doorontwikkeling van de gekozen inrichting.

Op het vlak van privacy wordt binnen de Lekstroom samengewerkt door een gezamenlijke inzet van een functionaris gegevensbescherming en door collegiale afstemming van medewerkers informatiebeveiliging. In 2020 wordt verkend op welke andere ICT-onderdelen nog verder kan worden samengewerkt.

Overige

Samen met de gemeente Zeist is de vervanging en het beheer van het datacenter uitbesteed aan een marktpartij. In 2020 moet het opdrachtgeverschap en het contractmanagement worden ingebed om sturing te houden op de prestaties die moeten worden geleverd.

Doel 3. Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering

We willen een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering realiseren bij onze inkoop, in onze werkomgeving en met het gemeentelijk vastgoed. Waarbij het gemeentelijk vastgoed ook optimaal moet aansluiten bij wat er zowel nu als in de toekomst op maatschappelijk gebied nodig is voor de stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijk verantwoorde inkoop

Met maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) houdt de gemeente bij haar inkoop meer rekening met de effecten op het milieu en het sociale en economische vlak. Het gaat om thema's als circulaire economie, schone energie, social return en tegen gaan van klimaatverandering. De gemeente heeft hiervoor het Manifest MVI ondertekend. In het eerste kwartaal van 2020 is het Actieplan MVI gereed met daarin concrete voorstellen over hoe we met inkoop werk gaan maken van de voornoemde thema's.

Een duurzame en aangename werkomgeving

De werkplek is schoon en opgeruimd en we maken gebruik van duurzame fair trade catering. Verspilling gaan we zoveel mogelijk tegen. Daarom implementeren we in 2020 maatregelen voor het verder scheiden en recyclen van afval en wordt de aanbesteding voor de duurzame koffie en andere warme dranken geïmplementeerd. Voor het wagenparkbeheer wordt ingezet op de uitbreiding van het aantal elektrische voertuigen en ook in het materieel wordt de omslag gemaakt van brandstof naar elektrisch.

Maatschappelijk vastgoed

We willen een visie op het maatschappelijk vastgoed in 2020 door de raad laten vaststellen. In de tussentijd werken we aan projecten, zoals de verbouwing van het Atrium van het stadhuis en afhankelijk van besluitvorming door de raad aan de nieuwbouw van het sportpark Rijnhuizen-Parkhout-Zandveld. Bij het Atriumproject gaat het om de ruimtelijke vertaling van de gezamenlijk vormgegeven programma's van de maatschappelijk partners in het Stadhuis, waarvoor een omvangrijke aanpassing van het gebouw en de inrichting nodig is.

Het bestaande vastgoed willen we in twee delen verduurzamen. We gaan in 2020 en 2021 door met het vervangen van alle binnenverlichting in gemeentelijke gebouwen door energiezuinige led-verlichting. Daarnaast zetten we in op het verder verduurzamen van het vastgoed tot energieneutrale gebouwen (cf. de routekaart Energieneutraal Nieuwegein 2030). Dit betekent dat we werken aan duurzame meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP's) en bij alle nieuwbouwprojecten wordt al uitgegaan van energieneutrale (en gasloze) gebouwen.

Doel 4. Goed werkgeverschap

De effecten van bezuinigingen uit het verleden en nieuwe ambities met daarbij behorende middelen leveren een bepaalde spanning op. Daarin licht de opgave om de basis op de te krijgen en mee te laten groeien en een gezonde en toekomstbestendige organisatie te blijven. Dat vraagt om goed werkgeverschap. Een rol dat in het kader van de wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) vanaf 2020 een nieuwe context krijgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We richten ons op duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van medewerkers. We continueren onze verzuim-inzet met extra inspanningen op het terrein van inzetbaarheid, re-integratie en verzuimbegeleiding. Door deze specialisering worden managers als casemanager en medewerkers intensiever ondersteund. In 2020 komt de volledige Risico Inventarisatie & Evaluatie van werkomstandigheden (RI&E) tot een afronding.

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is het noodzakelijk om een aantrekkelijke organisatie en werkgever te zijn voor (nieuwe) medewerkers. Middelen die we hiervoor hebben gekregen worden ingezet voor arbeidsmarktcommunicatie en het versterken van netwerken.

We werken aan vernieuwing van de introductie van nieuwe medewerkers en het introduceren van een "on-boarding"-programma. Hiermee sluiten de processen van werving & selectie, introductie en instroom beter op elkaar aan. Het doel hiervan is om nieuwe medewerkers zich sneller "thuis" te laten voelen en ingewerkt te krijgen.

Een goed werkgever geeft het goede voorbeeld als het gaat om het bieden van arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een beperking. In onze

gemeente bieden we plaats aan een grote groep WSW-ers die in dienst zijn bij het groen en de schoonmaak. In 2020 willen we aanvullende plaatsen creëren voor de participatiedoelgroep. We verwachten dat vanuit het rijk uitsluitel komt over de definitie rondom participatieopgave. Op basis daarvan formuleren we een doelstelling naar de toekomst.

Doel 5. Betrouwbare overheid

Iedereen die werkt aan de bedoeling voor de stad en de organisatie handelt daarin integer, we maken bewuste keuzes en wegen risico's transparant af. De bedoeling van het beheersen van onze processen is dat wij ons als bestuur en organisatie altijd kunnen verantwoorden over ons handelen en de keuzes die wij maken. Of het nu gaat om gemeenschapsgeld, wet- en regelgeving, privacy of informatiebeveiliging. In onze interactie met de stad willen we als overheid voorspelbaar zijn, zodat onze betrouwbaarheid toeneemt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toezicht & verantwoording

Als bestuur verantwoorden wij ons over ons handelen. Dit doen wij op verschillende manieren. Periodiek vindt dit plaats via de P&C producten. In 2020 zullen wij de P&C-cyclus en -producten verder ontwikkelen, zodat het goede gesprek over sturing, monitoring en verantwoording wordt gefaciliteerd.

Vanaf 2021 zal het college zelf een rechtmatigheidsverklaring bij haar jaarrekening moeten afgeven. Nu wordt dit nog door de accountant gedaan. Op welke wijze gemeenten hier invulling moeten gaan geven, is nog onbekend. In 2020 starten we met de voorbereiding hiervoor. Een onderdeel hiervan is het uitvoeren van een legal audit, zodat we structureel het niveau van onze juridische kwaliteitszorg kunnen bepalen. Het traject om fiscaal in control te komen, dat in 2020 wordt uitgevoerd, vormt een ander onderdeel hiervan. Meer operationeel wordt in 2020 het inkoopproces versterkt om daarmee meer grip te krijgen op inkopen en aanbestedingen. In 2019 is gewerkt aan de implementatie van het informatieveiligheidsbeleid en het privacybeleid. In de verantwoording over informatieveiligheid (ENSIA: Eenduidige Normatiek Single Information Audit) sluiten we aan bij de P&C cyclus. In 2020 streven we ernaar om aan de gestelde normen te voldoen en geven we uitvoering aan de aanbevelingen uit eerdere zelfevaluaties / audits. In 2020 werken we verder aan de uitvoering van het privacybeleid. Hierbij proberen we het bewustzijn van medewerkers te vergroten, zo zullen we medewerkers stimuleren om datalekken te melden en tegelijkertijd ernstige datalekken te voorkomen.

Integriteit

Bij de aanstelling van nieuwe medewerkers krijgt integriteit expliciete aandacht. In de bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers waarin de ambtseed wordt afgelegd, staat het onderwerp integriteit op de agenda.

Interactie

We willen voorspelbaar zijn door bewuster en nog meer dan voorheen aan de voorkant de juiste keuze te maken over de interactie met de stad en welke rol we aannemen rondom een maatschappelijk vraagstuk.

Relatie met andere programma's

Alle kosten voor de bedrijfsvoering inclusief alle personele lasten zijn in dit programma opgenomen. Er vindt in de begroting geen doorbelasting van kosten plaats. Verder gaat dit programma vooral over hoe wij werken als organisatie. Waarbij de inhoud terug kan komen bij alle programma's.

Wat mag het kosten?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bedrijfsvoering	39.215	49.645	48.887	49.069	49.999	50.501
Vastgoed	14.360	15.496	13.152	13.539	13.594	13.999
Totaal lasten	53.575	65.141	62.039	62.607	63.593	64.500
Bedrijfsvoering	2.608	4.497	1.812	1.738	1.777	1.786
Vastgoed	4.483	4.764	4.748	5.254	5.344	5.453
Totaal baten	7.091	9.261	6.560	6.992	7.122	7.239
Saldo van lasten en baten	-46.484	-55.880	-55.479	-55.616	-56.471	-57.260
Storting in reserves			-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	191	175	150	175	206	-
Totaal van het programma	-46.293	-55.705	-55.329	-55.441	-56.265	-57.260

Thema Bedrijfsvoering excl. tractie

Bedrijfsvoering excl. tractie	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	38.623	48.992	48.119	48.329	49.362	49.858
Baten	-2.584	-4.469	-1.784	-1.710	-1.749	-1.757
Saldo	-36.041	-44.523	-46.335	-46.620	-47.613	-48.101

Het nadelige saldo van dit product neemt toe met bijna € 1,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

1. De salarislasteren stijgen met ruim € 1,5 miljoen als gevolg van de verwerking van de nieuwe CAO voor gemeentepersoneel en de verwerking van de structurele doorwerking naar 2020 van de effecten van de voorjaarsnota 2019.
2. In de loop van 2019 is incidenteel budget voor inhuur ontstaan, gedekt door langdurige vrijval van salarislasteren, detacheringssinkomsten en uitruil met andere budgetten. Deze ruimte is ingezet voor het opvangen van knelpunten als gevolg van openstaande vacatures en langere afwezigheid i.v.m. ziekte. Voor 2020 is deze ruimte vanzelfsprekend weer afgeraamd.
3. Toerekening personeelslasten aan investeringen. Door een wijziging van de BBV moeten de directe personeelslasten die gemaakt worden ten behoeve van investeringen op de betreffende investering worden verantwoord om daar vervolgens ook op af te schrijven. Dit resulteert in de begroting 2020 in een budgettair voordeel van € 820.000 (negatieve lasten). Hier tegenover staat echter wel een geleidelijke verhoging van de kapitaallasteren die jarenlang doorloopt.
4. Bij de Voorjaarsnota 2019 is besloten om in de begroting 2019 een incidenteel inkomstenpost van € 1,1 miljoen op te nemen voor vat- en plankosten voor de grondexploitaties. Deze inkomsten vallen in de begroting 2020 weer weg.
5. Bij de Kadernota zijn voor het jaar 2020 middelen toegekend voor de Informatiseringsstrategie (incidenteel € 150.000), de versterking van de inkoopfunctie (94.000), implementatie AVG (€ 65.000), en arbobeleid en werving en selectie (€ 150.000)
6. Tenslotte is nog een budgettair neutrale wijziging verwerkt van € 1,5 miljoen. Met ingang van de begroting 2020 mogen namelijk de personeelskosten die aan de producten afval, parkeren en de grondexploitaties worden toegerekend, niet meer als baten worden verantwoord, maar moeten ze worden begroot als negatieve uitgaven. Hierdoor nemen zowel de lasten als de baten af op dit product met ruim € 1,5 miljoen

Tractie

Product	Tractie					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	590	653	768	739	637	643
Baten	-24	-28	-28	-29	-29	-29
Saldo	-566	-625	-740	-711	-608	-614

De hogere lasten zijn het gevolg van diverse extra investeringen in vervoersmiddelen. Met ingang van 2019 zijn ook de investeringen vervoersmiddelen WSW-groen in deze post opgenomen.

Thema Vastgoed

Sportaccommodaties	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	2.539	2.405	2.363	2.491	2.478	2.692
Baten	-689	-888	-903	-915	-927	-942
Saldo	-1.850	-1.517	-1.459	-1.576	-1.551	-1.750

De daling van de lasten voor sportaccommodaties wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere afschrijvingslasten als gevolg van het doorschuiven van investeringen (Parkhout).

Gebouwen onderwijs	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	4.455	4.302	3.782	3.810	3.919	4.165
Baten	-713	-782	-709	-711	-722	-736
Saldo	-3.742	-3.520	-3.073	-3.098	-3.198	-3.429

De lasten dalen met € 520.000 als gevolg van een vrijval van kapitaallasten van diverse afgeschreven activa, zoals een voorbereidingskrediet Lekboulevard en hekwerken scholen. De verlaging van de baten is het gevolg van de aanpassing van de geraamde onderhoudsvergoedingen. Onderhoud van scholen wordt door de gemeente uitgevoerd en doorbelast aan de schoolbesturen en zijn dus budgetneutraal in de begroting opgenomen.

Stadshuis	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	4.453	5.830	4.067	4.323	4.303	4.277
Baten	-1.248	-1.204	-1.192	-1.643	-1.673	-1.713
Saldo	-3.205	-4.626	-2.875	-2.680	-2.629	-2.564

Omdat de verbouwing van het Atrium in 2019 nog niet is gerealiseerd, zijn de kapitaallasten van deze investering niet opgenomen in de begroting 2020 (voordeel € 280.000). Daarnaast was in 2019 de eenmalige afschrijving van de inrichting van het Atrium van € 1,9 miljoen begroot, waardoor de lasten in 2020 lager uitvallen. De geraamde huuropbrengsten en baten van de servicekosten zijn eveneens voor 2020 aangepast in verband met de benodigde voorbereidingstijd voor de herinrichting van het Atrium.

Theater	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.692	1.622	1.609	1.591	1.573	1.555
Baten	-1.466	-1.512	-1.559	-1.596	-1.629	-1.662
Saldo	-226	-110	-50	4	56	106

Overige accommodaties	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.221	1.337	1.331	1.324	1.321	1.309
Baten	-367	-378	-385	-389	-394	-401
Saldo	-854	-959	-947	-936	-927	-909

Reservemutaties per Reserve						
Bedrijfsvoering	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve scholen en maatschappelijk vastgoed	191	175	150	175	206	-
Reserve Stadhuis		-		-	-	-
Saldo	191	175	150	175	206	0

De kosten van tijdelijke huisvesting voor nieuwbouw van MFA Groenling wordt voor 2020 geraamd op € 150.000. Deze worden gedekt uit de reserve Scholen en maatschappelijk vastgoed.

2.7. Programma Algemene dekkingsmiddelen

In dit programma worden de algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Dat zijn middelen die de gemeente met name ontvangt van het Rijk en van inwoners en bedrijven, die vrij besteedbaar zijn. Dat in tegenstelling tot de baten die geraamd zijn op de programma's, die moeten in de meeste gevallen worden besteed aan het doel waarvoor deze zijn ontvangen.

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Nieuwegein bestaan op dit moment uit de volgende onderdelen:

- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- Algemene lokale heffingen: onroerende-zaakbelasting, roerende-zaakbelasting, parkeerbelasting en precario;
- Treasury: lasten en baten van leningen en beleggingen;
- Stelposten

Thema Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is veruit de grootste inkomstenbron van de gemeente. Het gemeentefonds wordt beheerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Via een uitgebreid systeem van objectieve maatstaven wordt de algemene uitkering verdeeld over de gemeenten. Wij volgen de circulaire die door het ministerie in mei en september worden opgesteld en verwerken de ontwikkeling van de algemene uitkering, die daarin worden aangegeven, in de producten van de planning- en controlcyclus. De stand voor de begroting 2020 is gebaseerd op de laatst ontvangen circulaire, de septembercirculaire 2019, die op Prinsjesdag is verschenen. In de cijfers is geen rekening gehouden met het structureel doorzetten van de extra middelen die via de meicirculaire zijn ontvangen voor Jeugdzorg en WMO. Hoewel de toezichthouder het toestaat dat deze middelen structureel worden geraamd hebben wij, uit oogpunt van een zuiver begrotingsbeeld, dit niet gedaan. We wachten wat dat betreft de ontwikkelingen op rijksniveau af.

Lokale heffingen en treasury

De ontwikkelingen met betrekking tot treasury en lokale heffingen worden nader toegelicht in de desbetreffende paragrafen. Wat betreft de indexering van de inkomsten wordt uitgegaan van een stijging van 3,25%. Dit is hoger dan het uitgangspunt dat in de Kadernota 2020 is genoemd en volgt uit de hogere loonontwikkeling op grond van de medio 2019 afgesloten CAO-gemeenten.

Stelposten (nog te besteden middelen)

Hieronder vallen de stelposten Onvoorzien en Kapitaallasten MIP (meerjareninvesteringsplan).

Wat mag het kosten en wat ontvangt de gemeente?

Omschrijving thema	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.892	6.350	-1.428	-341	1.238	2.550
Totaal lasten	1.892	6.350	-1.428	-341	1.238	2.550
Baten	102.582	112.686	113.037	116.628	118.868	121.985
Totaal baten	102.582	112.686	113.037	116.628	118.868	121.985
Saldo van lasten en baten	100.691	106.807	112.855	116.299	117.315	119.405
Storting in reserves	10.363	1.080	792	290	-218	-218
Onttrekking aan reserves	4.267	7.067	4.157	4.051	3.785	3.669
Totaal van het programma	94.595	112.794	116.219	120.060	121.317	123.291

Product	Algemene uitkering					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-83.871	-89.346	-94.276	-97.442	-99.330	-102.066
Saldo	83.871	89.346	94.276	97.442	99.330	102.066

De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de stand van de septembercirculaire 2019. Ten opzichte van de begroting 2019 laat de algemene uitkering een stijging zien van € 4.930.000. Voor een bedrag van € 3.427.000 is dit gebaseerd op de meerjarenraming uit de meicirculaire 2018. Ten opzichte van die circulaire is het accres nu € 181.000 lager. De ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds is met € 1.858.000 afgenomen. Als gevolg van de ontwikkeling van de maatstaven ontvangt Nieuwegein € 874.000 extra. De uitkering voor het sociaal domein is met € 1.149.000 toegenomen. De gemeente ontvangt daarnaast een bedrag van € 1.127.000 extra voor de Jeugdzorg. Aan taakmutaties en overige ontwikkelingen krijgen we € 393.000 meer in 2020.

Product	Belastingen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.340	1.139	714	714	743	744
Baten	-17.857	-17.924	-18.287	-18.711	-19.064	-19.445
Saldo	16.517	16.785	17.573	17.997	18.321	18.702

De lasten betreffen de kosten van invordering door de BGHU en een inschatting van te betalen vennootschapsbelasting. Voor wat betreft de vennootschapsbelasting wordt jaarlijks te betalen belasting geraamd voor precario. Voor wat betreft verwachte vennootschapsbelasting voor het grondbedrijf wordt jaarlijks aan de hand van de voorlopige aanslag een inschatting gemaakt. Voor 2019 is deze in de begroting verwerkt ($\pm$ € 500.000), voor 2020 wordt deze verwerkt in de eerstvolgende bestuursrapportage 2020. Voor een toelichting op de baten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Product	Nog te besteden middelen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	297	35	123	1.077	1.931	2.958
Baten	-208	0	0	0	0	0
Saldo	-89	-35	-123	-1.077	-1.931	-2.958

Het hier geraamde bedrag betreft de stelposten voor onvoorziene uitgaven (€ 35.000) en voor de kapitaallasten van de (vervangings)investeringen die in het meerjaren-investeringsplan (MIP) zijn opgenomen. De kapitaallasten van de investeringen voor het jaar 2020 zullen bij de eerste begrotingswijziging worden verdeeld over de betreffende producten.

Product	Treasury					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	244	4.705	-655	-1.463	-1.121	-1.121
Baten	-647	-5.442	-500	-500	-500	-500
Saldo	403	736	1.155	1.963	1.621	1.621

Met ingang van de begroting 2020 vindt op grond van de BBV regels de vastlegging van de werkelijke rentelasten en de aan de investeringen doorbelaste rentekosten gesaldeerd plaats. Voorheen was dit verdeeld over lasten en baten. Het resultaat bestaat nu uit het verschil tussen de genoemde werkelijke rentelasten en de aan de investeringen doorbelaste rentekosten, zowel voor langlopende leningen, kortlopende leningen en lasten uit aandelen.

Door de lage rente op dit moment valt herfinanciering van aflopende geldleningen lager uit, waardoor de gemiddeld betaalde rente daalt, de doorbelasting ijlt hier op na en loopt in de komende jaren op.

De rentebaten zijn vanaf 2020 voor korte en langlopende financieringen en daarnaast baten uit hoofde van aandelen.

Product	Resultaatbestemming					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	0	471	-1.610	-670	-316	-30
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	-471	1.610	670	316	30

Het begrotingsresultaat na verwerking van de technische mutaties laat voor de jaren 2020, 2021 en 2022 een negatief resultaat zien. Met de aanvullende maatregelen, die in deze begroting worden voorgesteld, wordt het meerjarenperspectief materieel sluitend gemaakt.

Product	Overige algemene dekkingsmiddelen					
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	11	0	0	0	0	0
Baten	0	26	26	26	26	26
Saldo	-11	-26	-26	-26	-26	-26

Reservemutaties per Reserve						
Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Reserve Grondbedrijf	-7.116	1.418	-274	-274	-269	-269
Algemene Reserve	499	1.302	269	265	265	265
Reserve kapitaallasten	2.586	3.900	3.888	3.787	3.520	3.404
Reserve nota kapitaalgoederen	-2.064	-634	-518	-16	487	487
Saldo	-6.096	5.987	3.365	3.761	4.002	3.886

Reserve Grondbedrijf: In 2019 heeft een onttrekking plaatsgevonden als bijdrage van het Atrium project. De storting in 2020 en volgende jaren heeft betrekking op het begrote resultaat van de grondexploitatie.

Algemene Reserve: In de begroting 2019 is een aantal raadsbesluiten verwerkt, waarin eenmalig middelen worden onttrokken aan de Algemene Reserve (zoals de verwerking van het jaarresultaat 2018). Een aantal is nu nog structureel opgenomen en wordt betrokken bij de analyse van het meerjarig begrotingsperspectief bij de kadernota 2021.

Reserve kapitaallasten: Deze reserve is gevormd voor de dekking van een aantal kapitaallasten in de begroting. Jaarlijks wordt daarvoor een bedrag onttrokken aan deze reserve. Vanaf 2022 wordt de onttrekking evenredig aan de jaarlijkse verlaging van de kapitaallasten van de onderliggende investeringen afgebouwd. Door gewijzigde regelgeving van het BBV is het niet meer toegestaan rentelasten aan de reserve te onttrekken. In overleg met de toezichthouder zullen wij voor de begroting 2021 een nieuwe opzet voor de inzet van deze reserve voorstellen.

Reserve nota kapitaalgoederen: Conform de nota kapitaalgoederen wordt het voordelig effect van de investeringen in de openbare ruimte als gevolg van de wijziging in de BBV gestort in de reserve nota kapitaalgoederen. Door de toename van de kapitaallasten als gevolg van de investeringen is er vanaf 2022 per saldo sprake van een onttrekking aan deze reserve. Bij de verwerking van het meerjareninvesteringsplan in de eerste begrotingswijziging zal de onttrekking voor 2023 worden aangepast.

3. Paragrafen

3.1. Lokale heffingen

In deze paragraaf geven wij een overzicht van de geraamde inkomsten van de lokale heffingen en de beleidsuitgangspunten die wij hanteren voor de tarieven. Tevens wordt verduidelijkt hoe de tarieven tot stand komen zodanig dat de geraamde baten de lasten niet zullen overstijgen. Daarnaast wordt een beeld geschetst van de lokale lastendruk en wordt het kwijtscheldingsbeleid beschreven.

Jaarlijks wordt u in de decemberraad het jaarlijkse tarievenvoorstel aangeboden. Hierin krijgt u in één overzicht een beeld van de ontwikkelingen, lastendruk en tariefwijzigingen van de belangrijkste belastingen en rechten. Bij het voorstel worden tevens de gewijzigde belastingverordeningen aangeboden. Dat voorstel betreft dan een technische uitwerking van de beleidskeuzes die in deze begroting worden voorgesteld. De raad heeft een grote vrijheid bij het vaststellen van belastingtarieven. Bij retributies mogen de geraamde inkomsten echter niet hoger zijn dan de geraamde uitgaven voor de desbetreffende dienst, winst maken is niet toegestaan. Bij sommige diensten, zoals een uittreksel van de burgerlijke stand of het behandelen van naturalisatieverzoeken gelden landelijke, wettelijk vastgelegde tarieven. In een aantal gevallen, zoals bij de afgifte van paspoorten en rijbewijzen, gelden maximumtarieven.

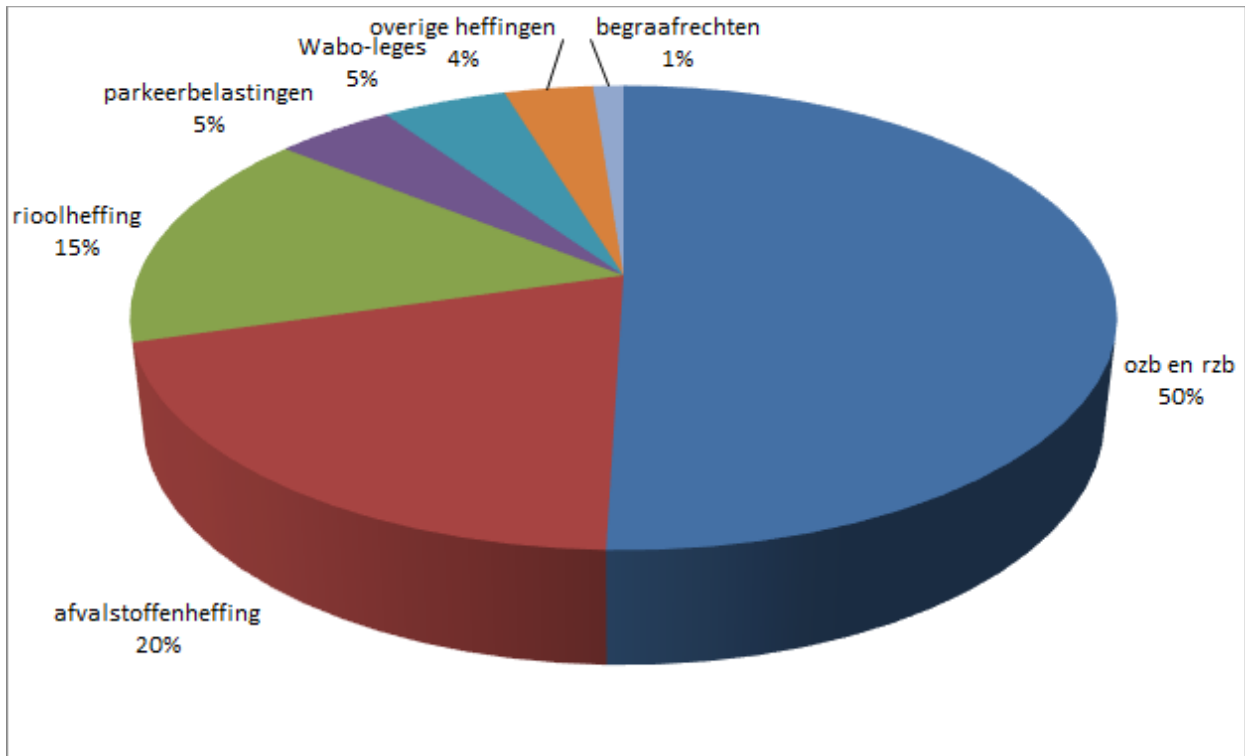
De algemene uitgangspunten zijn dat voor de belastingen een inflatiecorrectie wordt toegepast van 3,25%. Dit is uiteindelijk hoger dan in de kadernota 2020 is aangegeven vanwege de hogere loonstijging als gevolg van de nieuwe CAO-gemeenten. Voor de heffingen wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid. De gebruiker dan wel vervuiler betaalt, de lasten hiervan hoeven niet te worden afgewenteld op de overige burgers.

Lokale heffingen 2020 (bedragen x € 1.000)

Soort heffing	Programma/ thema /product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Aanpassing
Belastingen					
Onroerende-zaak-belasting	Algemene dekkingsmiddelen	16.057	15.833	16.600	3,25%
Roerende-zaak-belasting	Algemene dekkingsmiddelen	8	10	10	3,25%
Precariobelasting	Algemene dekkingsmiddelen	125	175	129	3,25%
Parkeerbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	1.576	1.504	1.538	3,25%
toeristenbelasting		86	52	54	3,25%
	<i>Subtotaal belastingen</i>	17.852	17.574	18.330	
Rechten					
Afvalstoffenheffing	Leefomgeving en veiligheid, huisvuil	5.313	5.992	6.621	8%
Rioolheffing	Leefomgeving en veiligheid, riolering	4.385	4.660	5.102	2%
Begraafrechten	Leefomgeving en veiligheid, begraafplaats	302	377	396	6%
Waboleges	Wonen en economie, bouwtoezicht	2.952	1.584	1.620	0%
Overige leges	diverse	pm	1.046	1.099	3,25%
	<i>Subtotaal rechten</i>	12.952	13.659	14.837	
Totaal		30.804	31.233	33.167	

Toelichting op de tabel

Bovenstaande tabel geeft de opbrengsten weer van alle belastingen en rechten. Hierbij is uitgegaan van de netto opbrengsten, dus er is rekening gehouden met eventuele verminderings, oninbaarheid en kwijtscheldingen. Overigens is het percentage van de tariefstijging niet altijd gelijk aan het percentage van de opbrengststijging, omdat deze laatste ook beïnvloed wordt door andere factoren dan het tarief (zoals de geraamde aantallen of areaaluitbreiding). In onderstaande grafiek wordt zichtbaar gemaakt welk aandeel de diverse heffingen hebben in de totale heffingenopbrengst.

Belastingen

Onroerende zaakbelasting

Wij stellen u voor om dit jaar de OZB-opbrengst, bovenop de areaaluitbreiding, met de inflatiecorrectie van 3,25% te verhogen. Elk jaar worden nieuwe taxatiewaarden gehanteerd, voor 2020 de waarden per 1 januari 2019. Op dit moment zijn de waardeontwikkelingen nog niet bekend, maar net als bij de vorige taxatierondes is het uitgangspunt dat deze herwaardering op zich geen invloed mag hebben op de totale te realiseren belastingopbrengst. Ook de belastingdruk tussen woningen enerzijds en niet-woningen anderzijds zal hierdoor niet wijzigen. Maar als gevolg van de hertaxatie kan de aanslag per object, afhankelijk van de waardeontwikkeling, natuurlijk wél meer of minder afwijken van het gemiddelde stijgingspercentage van 3,25%.

Roerende zaakbelasting

Voor de roerende-zaakbelasting worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij de onroerende-zaakbelastingen zodat ook hier een stijgingspercentage van 3,25% wordt toegepast.

Precariobelasting

De precariobelasting wordt verhoogd met het inflatiepercentage van 3,25%.

Parkeerbelasting

Het tarief voor de parkeerbelasting (het parkeren op straat) wordt verhoogd met de door de gemeente voor alle belastingen vastgelegde jaarlijkse indexering van 3,25%. Doordat de parkeertarieven worden afgerond, leidt de indexering in de praktijk niet altijd tot hogere parkeertarieven. En in sommige gevallen leidt dit juist tot een stijging meer dan 3,25% indien in voorgaande jaren een parkeertarief door de afronding niet was verhoogd. De verhoging is dan uitgesteld en wordt nu alsnog meegenomen.

Toeristenbelasting

Het tarief wordt voor 2020 verhoogd met het inflatiepercentage van 3,25%.

Rechten

Afvalstoffenheffing

De lasten van de afvalstoffeninzameling nemen in 2020 onder meer toe door autonome ontwikkelingen (kostenstijgingen AVU en RMN, onder andere verwerkingskosten en verbrandingsbelasting), indexering en incidentele kosten. De totale kosten stijgen met ongeveer € 900.000 in vergelijking met vorig jaar en komen voor 2020 uit op ongeveer € 6,9 mln. Een week na vaststelling van deze begroting worden de zienswijzen op de begrotingswijzigingen RMN en AVU besproken. In de bovenstaande berekening is reeds rekening gehouden met kostenstijgingen voor de RMN en AVU conform de conceptbegrotingen van beide organisaties. Indien finale besluitvorming daarover tot gewijzigde cijfers leidt zal dit in de definitieve tariefberekening worden meegenomen.

In de kosten voor 2020 zijn tevens incidentele lasten opgenomen in het kader van het grondstoffeninzamelpun. Dit betreft onder andere kosten voor afvalcoach, toezicht, communicatie en uitvoering van motie 80. Deze incidentele kosten bedragen in totaal € 274.100. Voorgesteld wordt deze incidentele kosten te dekken uit de voorziening.

De structurele kostenverhogingen (o.a. RMN en AVU) leiden dan tot een tariefstijging van 8%. Het dekkingspercentage komt hiermee uit op 100% voor de structurele kosten. Hiermee zorgen we dat de structurele kosten gelijk op lopen met de baten. Ten opzichte van de totale kosten voor de afvalinzameling wordt de dekkingsgraad 96%.

<i>onderverdeling</i>	<i>lasten 2020</i>	<i>baten 2020</i>
structureel	6.624.300	6.620.700
incidenteel	274.100	0
totaal	6.898.400	6.620.700

Voor 2021 staat een investering gepland voor ondergrondse containers. De lasten voortkomend uit deze investering zullen terug komen in de vaststelling van het tarief voor 2021. We voorzien dat in de toekomst de kosten voor verwerking nog meer gaan stijgen. met alle effecten voor het tarief en de hoogte van de voorziening van dien.

Bij de berekening van het tarief wordt een differentiatie aangebracht door onderscheid te maken tussen één- en meerpersoonshuishoudens, waarbij het tarief van een éénpersoonshuishouden wordt gesteld op 70% van het tarief voor een meerpersoonshuishouden, ervan uitgaande dat een deel van de kosten niet afhankelijk is van de omvang van het huishouden. Het tarief voor een meerpersoonshuishouden bedraagt € 264,48 voor een éénpersoonshuishouden € 185,14. Voor aanvullende diensten (het hebben van een extra container, afval aanbieden op het afvalbrengstation) worden daarnaast apart kostendekkende tarieven in rekening gebracht. In onderstaande tabel wordt aangegeven welke lasten van welke taakvelden toegerekend worden aan het tarief en wat dit voor het tarief betekent.

	Taakveld	% in heff	bedrag	Bedrag in heffing
7.3	Afval	100%	5.348.600	205
2.1	Verkeer en vervoer		367.900	14
6.3	Inkomensregelingen		386.500	15
0.4	Overhead	1%	274.200	11
0.64	Belastingen overig		121.200	5
	BTW		400.000	15
	<i>Lasten totaal</i>		6.898.400	264
	Opbrengst afvalstoffenheffing		6.620.700	
	Ten laste van voorziening		277.700	
	saldo		0	
	Kostendekkendheid		96,0%	

Rioolheffing

De lasten van de riolering nemen in 2020 onder meer toe door indexering. Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat de rioolheffing wordt verhoogd met 2%, waardoor het dekkingspercentage voor 2020 uitkomt op 99%. Daarnaast wordt voorgesteld € 48.000 te onttrekken aan de tarievenegalisatievoorziening. In de najaarsnota 2019 wordt voorgesteld een bedrag van € 100.000 te storten in de voorziening.

	Taakveld	%	bedrag	Bedrag in heffing
7.2	Riolering	100%	3.132.900	107
2.1	Verkeer en vervoer		738.000	25
6.3	Inkomensregelingen		284.100	10
0.4	Overhead	3%	512.300	18
0.64	Belastingen overig		121.200	4
	BTW		454.200	16
	<i>Lasten totaal</i>		5.242.700	179
	Opbrengst rioolheffing		5.194.700	
	Ten laste van voorziening		48.000	
	Kostendekkendheid		99,1%	

Vanuit het principe de vervuiler betaalt, wordt de gebruiker van het perceel aangeslagen, niet de eigenaar. Er wordt een vastrecht geheven met daarnaast, bij een waterverbruik van jaarlijks meer

dan 300 m³, een toeslag per m³ boven de 300m³. Dat betreft slechts enkele procenten van het totaal aantal aansluitingen. Om toch een eenvoudige differentiatie te kunnen aanbrengen bij de huishoudens wordt onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens, waarbij het tarief van een éénpersoonshuishouden wordt gesteld op 70% van het tarief voor een meerpersoonshuishouden. Voor 2020 bedraagt het tarief voor een meerpersoonshuishouden € 179,16 en voor een éénpersoonshuishouden € 125,41.

Begraafrechten

Er is geen tarievenegalisatievoorziening meer, de voor- of nadelen komen direct ten gunste dan wel ten laste van de algemene middelen. In de praktijk neemt het aantal begravingen af, ten gunste van crematies, dit is een landelijke tendens.

Er wordt op termijn gestreefd naar kostendekkendheid, maar in de praktijk fluctueren de inkomsten jaarlijks. Gezien de lage kostendekkendheid wordt voorgesteld het tarief te verhogen met 6%.

	<i>kostendekkendheid product begraven</i>	<i>% in heffing</i>	<i>bedrag</i>
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	100%	282.200
0.4	Overhead	1%	181.100
	<i>Lasten</i>		463.300
	Baten lijkbezorgingsrechten		395.460
	Ten laste van voorziening	n.v.t.	0
	<i>Kostendekkendheid</i>		85%

Leges

De tarieven van de bouwgerelateerde WABO-leges zijn sinds de laatste wijziging kostendekkend gemaakt en blijven ook het komende jaar ongewijzigd. Jaarlijks fluctueren de opbrengsten én de lasten, afhankelijk van de bouwprojecten die zich jaarlijks aandienen. Bovendien strekken de lasten bij grote bouwprojecten zich uit over meerdere jaren, terwijl de baten daarvan binnen één jaar binnenkomen. Maar over een langere periode zijn de huidige tarieven kostendekkend. Mede hiervoor is bij de jaarrekening 2018 een reserve Wabo ingesteld ter egalisering van de baten en lasten. De tarieven hoeven niet aangepast te worden aan de inflatie omdat de opbrengsten automatisch stijgen met de bouwsom die zelf al onderhevig is aan indexatie.

In onderstaande tabel wordt de kostenopbouw van de bouwgerelateerde leges zichtbaar gemaakt. Uit pragmatische overwegingen wordt de kostenonderbouwing van alle overige leges niet zichtbaar gemaakt in deze paragraaf.

<i>Kostendekkendheid bouwleges</i>	<i>bedrag</i>
toegerekende lasten Wabo (oa casemanagement, toezicht)	1.674.776
Opbrengst	1.613.900
<i>Kostendekkendheid</i>	96%

De overige leges worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,25%.

Regionale lastenheffingen

In de onderstaande tabel treft u een vergelijking aan van de Nieuwegeinse tarieven met die van de omliggende gemeenten. Hieruit blijkt dat de rioolheffing en de OZB onder het landelijk gemiddelde

zullen liggen. Deze liggen ook onder het regionaal gemiddelde. De afvalstoffenheffing ligt boven deze gemiddelden.

gemeente	afvalstoffen heffing		riool recht		OZB	totaal lokale lasten	
	1-pers.	meerpers.	1-pers.	meerpers.		1-pers.	meerpers.
tarief 2020							
Nieuwegein	185	264	125	179	243	554	687
tarief 2019							
Nieuwegein	171	245	123	176	235	529	656
Dijsselstein	154	296	94	276	261	509	833
Houten	135	230	67	114	386	588	730
Utrecht	216	266	214	214	250	681	731
Vijfheerenland (Vianen)	195	239	228	266	298	721	803
Lopik	165	210	152	259	390	707	859
Bunnik	151	252	194	194	521	866	967
Zeist	214	313	157	157	249	619	718
De Bilt	138	267	188	258	439	766	964
Woerden	167	211	189	189	338	694	738
Baarn	230	230	231	231	368	829	829
Soest	181	202	197	197	253	631	652
Stichtse Vecht	149	225	178	241	358	685	825
gemiddeld 2019 regio	174	245	170	213	334	679	793
gemiddeld 2019 landelijk	192	245	191	212	308	691	766

Bron: www.coelo.nl

De opbrengst van de gemeentelijke heffingen bedraagt 16% van de totale gemeentelijke inkomsten. Ongeveer 85% van deze opbrengst wordt gerealiseerd via de OZB, de afvalstoffen- en de rioolheffing. Deze drie heffingen bepalen de zogenaamde lokale lasten voor de burgers. Deze stijgen in Nieuwegein voor een meerpersoonshuishouden met ongeveer 5%.

Kwijtscheldingen

Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en roerende-zaakbelastingen. Voor de laatste twee wordt overigens zelden kwijtschelding verleend. Voor de kwijtschelding worden de ruimst mogelijke landelijke normen gehanteerd zoals de VNG die heeft opgesteld. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van automatische kwijtschelding.

Het aantal huishoudens waaraan kwijtschelding wordt verleend, is de afgelopen jaren gedaald, vooral als gevolg van de economische omstandigheden. Door de aantrekkende economie verwachten we dat dit zo blijft. In totaliteit wordt voor 2020 uitgegaan van een bedrag van ongeveer € 670.000, dat zal worden kwijtgescholden aan circa 1.900 huishoudens.

3.2. Financiering

In deze financieringsparagraaf behandelen wij de voornemens voor 2020 op het gebied van het treasurybeleid. Wij gaan onder andere in op de belangrijkste ontwikkelingen en de beleidsvoornemens, de interne rekenrente, de stand van de leningenportefeuille en het risicoprofiel.

Wettelijk kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders die gesteld zijn in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).

In de Wet fido staat risicobeheersing en transparantie centraal. Risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's en valutarisico's (de laatste twee risico's zijn voor de gemeente Nieuwegein nauwelijks of niet van toepassing). De transparantie komt tot uitdrukking in de voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut en een financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De Ruddo beperkt zich tot regelgeving omtrent het uitzetten van gelden. In het financieringsstatuut staan de kaders van het treasurybeleid, in de financieringsparagraaf geven we de richting van het beleid aan.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Met name door het hoge tempo van grondverkopen in het Klooster is enkele jaren terug een liquiditeitsoverschot ontstaan wat, tegen 0%, is gestald bij het Rijk. Het liquiditeitsoverschot is echter tijdelijk, omdat in 2019 en 2020 veel leningen zijn en worden afgelost en er nieuwe, grote investeringen op stapel staan. Behoudens tijdelijke schommelingen zal het liquiditeitsoverschot in 2020 zijn verdwenen.

De marktrente is de laatste jaren gedaald naar een historisch laag niveau. Dit had echter geen direct voordelig effect voor de gemeente, doordat onze rentelasten al vastlagen in eerder afgesloten langlopende contracten. Voor 2020 bedraagt de gemiddeld te betalen rente over de bestaande aangetrokken geldleningen 2,9%. De komende jaren loopt een aantal van deze contracten af en in de eerste jaren verwachten we dit, waar nodig, te herfinancieren tegen een lagere rente. Ook gaan we weer gebruik maken van de mogelijkheid om leningen aan te trekken met een korte looptijd, de goedkopere kasgeldleningen. Dit uiteraard binnen de grenzen van de wettelijk toegestane norm, de kasgeldlimiet.

Hoewel de rente al een aantal jaren historisch laag is, houden we in de begroting voorzichtigheidshalve rekening met een in de toekomst stijgende rente. Vooral in latere jaren neemt de onzekerheid sterk toe en het is daarom gewenst voor die periode behoedzaam te ramen. In de begroting hebben we nu voor nieuw af te sluiten leningen gerekend met kort geld tegen 0% en lang geld voor de jaren 2020-2023 tegen 0,55% oplopend tot 1,0%. De voordelen die hierdoor ontstaan zijn voor de jaren 2020 in de begroting verwerkt. Voor 2021, en verder, wordt via de kadernota 2021 een uitgebreide analyse op onze treasury gemaakt. De resultaten hiervan worden vanaf 2021 in de ramingen verwerkt.

Interne rekenrente

Met ingang van 2018 is de BBV-Notitie rente 2017 in werking getreden. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de

begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). Vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie adviseert de Commissie BBV om een rentevergoeding over het eigen vermogen (bespaarde rente) niet meer toe te passen.

De interne rekenrente voor de begroting 2020-2023 is bepaald op 2%. De gemeente betaalt in 2020 gemiddeld 2,9% rente over de aangetrokken geldleningen. De werkelijke rentelasten worden toegerekend aan de investeringen door middel van de omslagrente. Deze wordt berekend door de werkelijke rentelasten te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Deze boekwaarde is vastgesteld op € 276 miljoen, een inschatting van de werkelijke rentelasten (langlopend) in 2020 bedraagt € 4,3 miljoen. Derhalve is de gemiddeld toe te rekenen rente 1,55%. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Als deze te betalen rente wordt afgezet tegen de geraamde totale boekwaarde van de vaste activa komt het interne rekenpercentage in 2020 na afronding op 0,5% uit op 2%. Op basis van dit percentage zijn de kapitaallasten in de begroting 2020 berekend.

Voor de jaren 2021 en verder zal als gevolg van verwachte dalende rentes de rekenrente naar beneden worden bijgesteld. In de huidige meerjarencijfers is nu uitgegaan van 2%. In Nieuwegein hanteren we alleen totaalfinanciering, we maken géén gebruik van projectfinanciering (waarbij voor specifieke projecten expliciet financiering wordt aangetrokken en de rente daarvan rechtstreeks wordt toegerekend aan het betreffende project).

Onderstaand het renteschema 2020 zoals door de commissie BBV is aanbevolen:

Renteschema conform notitie Rente BBV		2020
a. Externe rentelasten korte en lange financiering		€ 4.310.162
b. Externe rentebaten korte en lange financiering		€ 264.500
saldo rentelasten en baten		€ 4.045.662
c1. rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend	€ 70.000	
c2. rente van projectfinanciering die aan het taakveld moet worden toegerekend	€ 0	
c3. rentebaat van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	€ 0	
aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ -70.000
d1. rente over eigen vermogen		€ 0
d2. rente over voorzieningen		€ 0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ -3.975.662
e. de aan taakvelden toegerekende rente		€ 5.254.200
f. renteresultaat op het taakveld treasury		€ 1.278.538

Het grote renteresultaat op het taakveld treasury (€ 1,2 mln positief) wordt vooral bepaald door de afronding van de gehanteerde rekenrente (2% in plaats van 1,55%). Voor 2021 verwachten we een extra voordeel als gevolg van de doorwerking van de in 2020 aan te trekken goedkopere leningen. Het effect van de lagere rente is verwerkt, in 2020 een bedrag van € 221.000 en de jaren daarna € 321.000. In de kadernota 2021 komen we uitgebreid terug met een herijking van het treasurybeleid.

Financieringsbehoefte en schuldpositie

Op basis van de huidige leningenportefeuille en de voorliggende meerjarenbegroting ontstaat onderstaande financieringsbehoefte. Voor de komende periode is er gezien de komende investeringen (onder andere MFA Batau Noord Centrum) uitbreiding van het leningenbestand vereist. Hierbij wordt aangetekend dat één en ander mede afhankelijk is van het tempo van uitvoering van geplande investeringen.

verloop gemeentelijke leningen	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
langlopend	138.500	150.909	168.161	187.401	219.869
kortlopend	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
totaal	155.500	167.909	185.161	204.401	236.869

rentelasten	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
langlopend	4.591	4.310	3.712	4.176	4.313
kortlopend	0	0	0	0	0
totaal	4.591	4.310	3.712	4.176	4.313

Op basis van die aannames loopt de schuldpositie de komende jaren op van € 156 miljoen naar € 237 miljoen. Deze oplopende leningenpositie vanaf 2023 is ingeschat op grond van geplande grote investeringen zoals opgenomen in het MIP, onder andere MFA Fokkestee en Batau Zuid. De rentelasten dalen in de komende jaren, ondanks het stijgende leningsaldo, vanwege de forse verwachte daling van het gemiddelde rentepercentage op langlopende leningen. Ondanks de verwachting dat de rente de komende jaren nog erg laag blijft en we voor de komende jaren geen grote rentestijgingen verwachten, is voorzichtigheidshalve in de begroting uitgegaan van een hoger rentepercentage vanaf de jaren 2021, dit verklaart het oplopende rentebedrag vanaf 2022.

Risicoprofiel

Renterisico

Onder renterisico wordt verstaan de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten verandert als gevolg van wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen.

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. Deze limiet is ingesteld om te voorkomen dat gemeenten teveel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens sterk zouden toenemen. Voor Nieuwegein bedraagt de kasgeldlimiet voor 2020 € 17,0 miljoen. Deze limiet zal niet overschreden worden.

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het renterisico als gevolg van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen wordt beperkt. Voor Nieuwegein bedraagt deze norm in 2020 € 41 miljoen terwijl er € 27 miljoen moet worden afgelost. Ook voor de jaren erna kunnen we in principe aan deze norm voldoen, omdat er bij de opbouw van de portefeuille is gestreefd naar voldoende spreiding in vervaldata.

Kredietrisico

De omvang van de portefeuille lang belegde gelden van de gemeente zal in 2020 circa € 3,7 miljoen bedragen. De portefeuille bestaat uit verstrekte startersleningen, een lening aan een verbonden partij en een tweetal kleinere leningen aan lokale instellingen uit oogpunt van maatschappelijk nut.

De risico's op deze beleggingen zijn bijzonder laag. Ook op de eerstgenoemde, voor de startersleningen geldt namelijk ook de Nationale Hypotheekgarantie.

Behoudens kleinere uitzettingen uit oogpunt van maatschappelijk nut, mogen overtollige gelden alleen bij het rijk of lagere overheden worden belegd.

3.3. Weerstandsvermogen, risicobeheersing & kengetallen

Inleiding

Voor een goed inzicht in onze financiële positie is het van belang om inzicht te krijgen in de potentiële mee- en tegenvallers (risico's) en in onze mogelijkheden om deze tegenvallers op te vangen (= de weerstandscapaciteit). Dit inzicht geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Naast het verkrijgen van inzicht in de financiële weerbaarheid, proberen wij met het uitvoeren van risicomanagement een voortschrijdend en structureel inzicht te krijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van de doelstellingen van de organisatie.

Voor de beoordeling van ons weerstandsvermogen zijn twee elementen van belang:

- De weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover wij (kunnen) beschikken om niet-begrote, onvoorziene kosten (risico's) te dekken.
- De risico's: risico's van materiële betekenis waarvoor geen maatregelen, in de vorm van bijvoorbeeld een verzekering of voorziening, zijn getroffen.

Twee maal per jaar, bij de programmabegroting en bij de jaarstukken, actualiseren we onze risico's en beoordelen we in hoeverre ons weerstandsvermogen toereikend is. Dit doen we aan hand van de gestelde kaders uit de vastgestelde nota risicomanagement en weerstandsvermogen (2009). De beschikbare weerstandscapaciteit zoals deze volgt uit deze begroting zetten we af tegen de geactualiseerde en gekwantificeerde risico-inventarisatie per 1 september 2019.

In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op de beschikbare weerstandscapaciteit en de wijze waarop deze is berekend, de benodigde weerstandscapaciteit en het risicoprofiel waarop dit is gebaseerd en de relatie tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit. Tot slot gaan we in op een aantal financiële kengetallen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit van de gemeente worden gerekend:

- De algemene reserves
- De onbenutte belastingcapaciteit OZB
- De begrotingsruimte

Algemene reserves

Onder onze algemene reserves verstaan we de algemene reserve en de reserve Grondbedrijf. Daarnaast rekenen we ook de reserve Sociaal Domein mee in de weerstandscapaciteit, omdat die reserve een buffer vormt voor de risico's van de transities in het sociaal domein. De boekwaarde van de algemene reserve per 1 januari 2020 bedraagt, op basis van voorliggende begrotingscijfers, € 6,7 miljoen, de omvang van de reserve grondbedrijf € 23,0 miljoen en de omvang van de reserve Sociaal Domein € 3,2 miljoen.

De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de extra ruimte die we hebben om de belastinginkomsten te maximaliseren. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd dat we hiervoor de ruimte hanteren die er is ten opzichte van de artikel 12 normen voor een redelijk belastingpeil. Deze berekening wordt ook door veel andere gemeenten gehanteerd.

De norm (redelijk peil OZB), zoals vastgesteld in de meicirculaire 2019, bedraagt voor het jaar 2020 0,1853% van de totale WOZ waarde. Toepassing van deze norm op de totale WOZ-waarde (€ 8,45 miljard) van Nieuwegein leidt tot een bedrag van bijna € 15,7 miljoen. Bij een totale inkomst uit OZB (woningen en niet-woningen) van € 16,6 miljoen betekent dit dat er geen onbenutte

belastingcapaciteit OZB is. De relatief hoge inkomsten uit OZB worden mede veroorzaakt door het relatief hoge tarief dat wij hanteren voor niet-woningen. Dit werkt door in de totale inkomsten. Voor de riool en afvalstoffenheffing geldt dat sprake is van een vrijwel kostendekkende tarieven (zie paragraaf lokale heffingen). Dit betekent dat er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

Begrotingsruimte

In de begroting is een stelpost voor onvoorzien opgenomen van € 35.000 structureel opgenomen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Op grond van bovengenoemde uitgangspunten bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2020 naar verwachting € 32,9 mln.

Benodigde weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen moet de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet worden tegen de risico's. Het totale ingeschatte maximale gevolg op basis van kansberekening van alle geïnventariseerde risico's bedraagt afgerond € 41 mln. Door de maximale gevolgen van de individuele risico's bij elkaar op te tellen ontstaat een te negatief oordeel over het weerstandsvermogen. Het is immers vrijwel zeker dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen. Daarnaast zal niet ieder risico zich daadwerkelijk in de maximale omvang voordoen. Om deze overschatting van risico's te voorkomen is gebruik gemaakt van risicosimulatie (de Monte Carlo methode). In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgesteld dat voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van een risicosimulatie waarbij een zekerheidspercentage van 90% wordt gehanteerd. Uit de uitgevoerde risicosimulatie volgt dat met 90% zekerheid een bedrag van € 7,7 miljoen voldoende is om alle risico's van de gemeente te kunnen afdekken (de benodigde weerstandscapaciteit).

Risicoprofiel

Er zijn gemeentebreed vele risico's in beeld. Dit betreft niet alleen financiële risico's, maar ook bijvoorbeeld juridische, personele en imago-risico's. In onderstaande tabel presenteren wij alleen de belangrijkste financiële risico's voor wat betreft kans en gevolg. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn uiteraard alle financiële risico's meegenomen. Zoals opgemerkt wordt de totale omvang van de benodigde weerstandscapaciteit berekend op basis van kansberekening, terwijl in het hieronder opgenomen staatje de maximale omvang van individuele risico's is opgenomen. Een vergelijking van deze bedragen is derhalve niet relevant.

Onderstaand overzicht omvat zowel structurele risico's als incidentele risico's. Om deze bedragen vergelijkbaar te maken, hebben wij voor de structurele risico's als uitgangspunt genomen dat deze binnen een termijn van vier jaar (een collegeperiode) zijn opgelost c.q. dat er binnen die termijn alternatieve dekkingsmiddelen zijn gevonden om de gevolgen op te vangen. In de berekening hebben wij daartoe de omvang van het jaarrisico vermenigvuldigd met de factor 4.

Belangrijkste financiële risico's		
Risico	Kans	Maximaal financieel gevolg
Risico's grondexploitatie	divers	€ 17,5 mln
Rijksuitkering Jeugd en WMO in relatie tot vraag	25%	€ 4,0 mln
Fluctuaties in omvang algemene uitkering gemeentefonds	50%	€ 1,0 mln
Risico's parkeren	20%	€ 3,0 mln
Geen volledige compensatie SPUK	95%	€ 0,5 mln

* Dit betreft de uitkomsten van de afzonderlijk voor deze exploitaties uitgevoerde analyse en de daarop toegepaste risicosimulatie naar de stand van 1 september 2019.

Toelichting op de belangrijkste risico's:

- Risico's grondexploitatie: deze risico's zijn apart geanalyseerd en het hierboven vermelde bedrag is de uitkomst een afzonderlijke toegepaste risico-simulatie op deze exploitaties. Het maximale risico bedrag is in vergelijking met de begroting 2019 toegenomen. Dit komt omdat in de berekening van de het maximale financiële risico worden ook de positieve gevolgen (opbrengsten) van de projecten meegerekend. Inmiddels is een deel van de winst van het Klooster genomen, waardoor dit positieve risico is afgenomen (het is immers gerealiseerd). Dit leidt ertoe dat het bedrag van het maximale financiële risico toeneemt.
- Rijksuitkering Jeugd en WMO: De inkomsten van het rijk voor de jeugdhulp en WMO is op dit moment net toereikend om te kunnen voldoen aan de hulpvraag voor ondersteuning. Als de huidige trend doorzet in de stijging van de jeugdhulp en WMO-hulp zal rekening gehouden moeten worden met hogere uitgaven zoals we sinds 2018 zien. Het risico wordt ingeschat op gemiddeld €1 mln. per jaar, derhalve € 4 mln. voor de komende vier jaar.
- Fluctuaties in omvang algemene uitkering Gemeentefonds: zoals in het financieel perspectief van deze begroting is opgenomen, hebben we de afgelopen periode te maken gehad met forse schommelingen in de omvang van de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. De verwachting is dat deze schommelingen de komende periode blijven optreden. Tegelijkertijd vindt op dit moment een herijking plaats van de verdeling van het gemeentefonds, wat kan leiden tot (extra) schommelingen.
- De risico's voor parkeren zijn gebaseerd op een aanname dat de bezettingsgraden lager uitkomen dan waarmee in de parkeerexploitatie rekening is gehouden. Het bedrag van het maximale financiële risico is naar beneden bijgesteld, omdat het transitieproces in 2020 wordt afgerond, waardoor de kans op kostenoverschrijding kleiner wordt.
- Geen volledige compensatie SPUK: De kans dat de gemeente geen volledige compensatie vanuit SPUK ontvangt, is groot. Er bestaat onzekerheid over welk deel niet gecompenseerd wordt. Vooralsnog gaan wij uit van een bedrag van maximaal € 500.000 voor 2020.

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio voor het weerstandsvermogen.

Verwachte stand per 1 januari 2020

Beschikbare weerstandscapaciteit 32,9 mln.

Benodigde weerstandscapaciteit 7,7 mln.

Ratio weerstandsvermogen 4,3

We streven naar een beschikbaar weerstandsvermogen dat tenminste voldoende is. Dat betekent een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4. De ratio weerstandsvermogen ligt dus ruim boven deze norm. Ten opzichte van de begroting 2019 (4,4) is deze norm vrijwel gelijk gebleven. Er is nog steeds sprake van een meer dan voldoende omvang van de ratio weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

Sinds 2015 is in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een aantal financiële kengetallen voorgeschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen zijn bedoeld om inzicht te geven in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hiermee krijgt de raad gemakkelijker inzicht in de financiële positie van de gemeente en in de baten en lasten. Deze kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in de beoordeling van de financiële positie kan betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. De kengetallen leveren daarmee ook een bijdrage aan de kaderstellende en controlerende rol.

Hieronder presenteren wij de kengetallen van Nieuwegein over rekening 2018, begroting 2019 en begroting 2020 t/m 2023.

	jaarrekening 2018	begroting 2019	begroting 2020 (stand per 31/12/2019)	begroting 2021 (stand per 31/12/2020)	begroting 2022 (stand per 31/12/2021)	begroting 2023 (stand per 31/12/2022)
Netto schuldquote	86	87	92	100	103	105
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	83	84	90	99	102	104
Solvabiliteitsrisico	35%	31%	28%	26%	24%	23%
Structurele exploitatieruimte	-6,4	-5,4	-3,3	-1,3	-0,3	-0,05
Kengetal grondexploitatie	2,3	1,7	1,9	2,0	2,0	2,0
Belastingcapaciteit	85%	91%	89%	89%	89%	89%

Hieronder lichten wij de kengetallen toe.

Netto schuldquote:

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (baten). Het geeft hiermee een indicatie in welke mate de rentelasten en

aflossingen op de exploitatie drukken. De netto-schuldquote laat een stijgende lijn zien. Dit wordt veroorzaakt doordat er sprake is van een toename van de langlopende leningen, vanwege de investeringen die de komende jaren worden gedaan.

Netto schuldquote min verstrekte leningen:

Zie de definitie en toelichting hierboven, met de correctie voor doorgeleende bedragen (kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen). Deze vertoont dezelfde ontwikkeling als de netto schuldquote.

Solvabiliteit:

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. De ratio ligt boven deze signaalwaarde. Het solvabiliteitspercentage laat een dalende lijn zien. Dit komt doordat het totaal van de passiva is toegenomen (als gevolg van toename langlopende leningen) en het eigen vermogen afneemt. Dit wordt veroorzaakt door een afname van een aantal reserves.

Structurele exploitatieruimte:

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Dit kengetal laat een positieve ontwikkeling zien. Dit wordt veroorzaakt doordat er jaarlijks een steeds kleiner bedrag wordt onttrokken aan de reserves.

Grondexploitatie:

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Deze waarde is redelijk constant.

Belastingcapaciteit:

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het kengetal belastingcapaciteit vergelijkt de woonlasten (OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing) van een gemiddeld gezin in Nieuwegein met landelijke cijfers. De ontwikkeling van dit kengetal is puur indicatief, omdat hierin nog geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering en mogelijke stijging van de tarieven. De daadwerkelijke ontwikkeling is afhankelijk van keuzes die hierin gemaakt worden.

3.4.Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen Openbaar Domein

Kapitaalgoederen vormen de infrastructuur van de openbare ruimte (zoals wegen, groen, civiele bouwwerken (bijvoorbeeld: bruggen, tunnels), lichtmasten, verkeerslichten) samen met het vastgoed. Na aanleg vergt deze infrastructuur regelmatig onderhoud en dat kost geld. Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen en het maatschappelijke vastgoed is belangrijk omdat het publieke ruimte betreft en dus directe invloed heeft op de aantrekkelijkheid en veiligheid van het woon-, leef- en werkklimaat in de stad. De kapitaalgoederen vertegenwoordigen een substantieel deel van het gemeentekapitaal. Goed beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is belangrijk. Zowel vanuit het oogpunt van de gebruikers als vanuit een financieel perspectief. Nieuwegein is inmiddels bijna 50 jaar oud en in die periode doorgegroeid van een ontwikkelgemeente naar een beheergemeente. Deze transitie maakt dat het beheer - en daarmee de uitstraling van de stad - een grotere invloed heeft gekregen op de identiteit van Nieuwegein.

Financieel beheer onderhoud kapitaalgoederen

Met ingang van 2017 is op grond van de BBV een strikt onderscheid gemaakt tussen investeringen, groot onderhoud en regulier onderhoud. Waar voorheen grote investeringen nog uit een voorziening werden betaald en niet werden geactiveerd is dit nu niet meer toegestaan. Investeringen worden geactiveerd en leiden tot kapitaallasten in de begroting, groot onderhoud gaat volgens een specifiek regime van het vaststellen van beheerplannen door de raad. De kosten van deze beheerplannen (die jaarlijks kunnen fluctueren) worden gevoed door reguliere stortingen in een voorziening. Het reguliere onderhoud wordt betaald uit jaarlijkse exploitatiebudgetten. Daarnaast is de gemeente bezig met het doorontwikkelen van assetmanagement.

Nota kapitaalgoederen 2018

In 2018 is de nota kapitaalgoederen 2019-2023 vastgesteld, met daarin een onderscheid tussen investeringen, groot onderhoud en klein onderhoud. De beheerplannen zijn vastgesteld voor een periode van 5 jaar. Aan de beheerplannen zijn voorzieningen gekoppeld. De gemaakte kosten uit hoofde van deze beheerplannen worden betaald uit de voorziening.

Naar aanleiding van motie M20 Regeren is vooruitzien en motie M21 Beheerplannen op orde is gewerkt aan een aantal beheerplannen en de nota kapitaalgoederen 2020-2023. De verwachting is dat deze nota inclusief de beheerplannen op korte termijn ter vaststelling kunnen worden aangeboden.

In het kader van het duurzaam financieel evenwicht wordt nog nagedacht hoe de nota kapitaalgoederen, assetmanagement en meerjareninvesteringsplannen zich tot elkaar verhouden.

Overzicht investeringen en groot onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte (conform nota kapitaalgoederen 2019-2023) in 2020

kapitaalgoed	onderverdeling	investeringen	kapitaallasten	groot onderhoud	totaal	storting voorziening
sportaccommodaties	Onderhoud sportaccommodaties			323.600	323.600	176.100
sportvelden	Groot onderhoud sportvelden			36.800	36.800	54.400
overige accommodaties	Onderhoud overige accommodaties			553.600	553.600	407.600
schoolgebouw/buurtpleinen	Onderhoud schoolgebouw/buurtpleinen			214.800	214.800	210.300
stadhuis	Onderhoud stadhuis			60.300	60.300	110.000
theater	Onderhoud theater			89.200	89.200	101.300
parkeergarages	Onderhoud parkeergarages				0	300.500
wegen en mobiliteit	Elementenverharding (30% maatregel)	1.315.200	144.672	875.500	1.020.172	718.400
wegen en mobiliteit	Separate kredietaanvragen wegen	438.400	15.344			
wegen en mobiliteit	Levensduur verlengende maatregelen	82.200	2.877			
civieltechnische werken	vaste bruggen en vlonders	109.800	5.490	413.500	418.990	565.100
civieltechnische werken	houten bruggen en vlonders	274.000	13.700			
civieltechnische werken	keerconstructies	41.000	2.460			
Speelvoorzieningen	Speelvoorzieningen	792.200	47.532	0	47.532	nvt
Groen	vervanging Groen	790.200	27.657	0	27.657	nvt
Groen	Beschoeiing	161.200	8.060	0	8.060	nvt
Bebording en bebakening	Bewegwijzering	175.000	8.750	0	8.750	nvt

Onderstaand een nadere toelichting op de geplande investeringen:

Naast het reguliere beheer en onderhoud van de bestaande speeltoestellen, hebben we de komende jaren te maken met een forse vervangingsopgave:

- Speelvoorzieningen (beheerplan Spelen) € 792.200,-
Met de vaststelling van de speelvisie zal er een verschuiving van areaal en daarmee financiële middelen plaats vinden. Waar mogelijk zullen kunstmatige val ondergronden komen te vervallen en wordt er gekozen voor natuurlijke ondergronden. Dit vraagt om een andere vorm van beheer.
- Vervanging groen (beheerplan Groen) € 790.200,-
In de Nota Kapitaalgoederen is de afschrijvingstermijn van diverse groenelementen opgenomen. Met deze investering worden diverse groenelementen vervangen.
- Beschoeiing € 161.200,-
De komende jaren worden beschoeiingen vervangen. De nadruk ligt met name op het vervangen van gemeentelijke beschoeiingen langs particuliere eigendommen.
- Bewegwijzering € 175.000,-
Het onderdeel bewegwijzering is opgenomen in het beheerplan Weg en Straatmeubilair. Dit betreft de bebording op de hoofdwegen (de masten met (al dan niet verlichtte) blauwe armen). Deze investering is in lijn met het financieel perspectief zoals dat in de kadernota 2018 is weergegeven. De komende jaren wordt extra geïnvesteerd om de bewegwijzering te vernieuwen.

Vanuit het beheerplan Wegen volgen diverse investeringen in 2020. De opgave vanuit dit beheerplan richt zich met name op de woonstraten / elementenverhardingen.

- Elementenverharding (30% maatregel) € 1.315.200,-
(gedeeltelijk) herstraten van woonstraten)
- Separate kredietaanvragen wegen € 438.400,-
Volledige vervanging van wegen.
- Levensduur verlengende maatregelen € 82.200,-
(met name asfalt)

Vanuit het beheerplan Civiele bouwwerken volgen in 2020 de volgende investeringen:

- Civieltechnische bouwwerken (vaste bruggen en vlonders) € 109.800,-
Grootschalig betonherstel bij de vaste (niet beweegbare) bruggen.
- Civieltechnische bouwwerken (houten bruggen en vlonders) € 274.000,-
Vervanging houten bruggen. Hierbij worden de bruggen uitgevoerd met duurzame materialen, waarbij het karakter van een houten brug zoveel mogelijk behouden blijft.
- Civieltechnische bouwwerken (keerconstructies) € 41.000,-
Deze middelen worden ingezet voor vervanging van grondkerende constructies in de openbare ruimte.

Kapitaal-goederen	Programma	Beleidskader + looptijd	Kwaliteitsniveau / ambitie	Toelichting
Wegen	Leefomgeving en Veiligheid	Beheerplan Wegen 2018 – 2022	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	
Bruggen, tunnels en viaducten	Leefomgeving en Veiligheid	Beheerplan Civiele Bouwwerken 2018 – 2022	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	
Bebording en bebakening	Leefomgeving en Veiligheid	Beheerplan Weg- en straatmeubilair 2019 - 2023	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	
Water (baggeren en beschoeiingen)	Leefomgeving en Veiligheid	Baggerplan Tertiaire Watergangen 2014-2028, Rapportage oevers en beschoeiingen, 2016	Conform beheer- en onderhoudsplannen.	
Riolering	Leefomgeving en Veiligheid	Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023	Wet milieubeheer en Waterwet Robuust en gezond openbaar watersysteem	
Speelvoorzieningen	Leefomgeving en Veiligheid	Speelvisie Nieuwegein 2019-2029 Speelbeheerplan 2017 Normering speelvoorzieningen 2004 (2004-085)	Aantrekkelijke en uitdagende speelvoorzieningen conform het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen	Op basis van jaarlijkse veiligheidsinspecties wordt de prioritering van onderhoud en vervanging bepaald.
Groen	Leefomgeving en Veiligheid	Groenstructuurplan Beheerplan Groen 2019-2023 Bomenverordening/ Bomenlijst/ Bomenbeschermingsplan 2019	Gemiddeld B-niveau (CROW)	Bomenverordening/ Bomenlijst/

De beheerplannen zijn in 2019 vernieuwd. Deze beheerplannen worden aan de raad aangeboden ter vaststelling. Dit betreft zowel de beheerplannen openbare ruimte als ook een beheerplan voor het maatschappelijk vastgoed.

Kapitaalgoederen maatschappelijk vastgoed

Beleidskader: In 2020 zal het Beheerplan Maatschappelijk Vastgoed 2020-2023 ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt wat de kwaliteitsambities t.a.v. het vastgoed zijn, welk beheer en onderhoud daarvoor moet worden uitgevoerd, en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.

overzicht maatschappelijk vastgoed

Gemeentelijk vastgoed	aantal gebouwen	vloeroppervlakte m2	verzekerde herbouwwaarde (x € 1.000)
1) Stadshuis	1	19.618	58.720
2) Theater	1	10.042	32.730
3) Sportgebouwen	16	11.888	17.210
4) Onderwijshuisvesting	7	23.432	32.850
5) Overige gebouwen	35	17.417	23.240
Totaal	60	82.400	164.750

Vanuit de reguliere vastgoedexploitaties van het gemeentelijk vastgoed wordt ten behoeve van het onderhoud voor elk gebouw gedoteerd aan één van de 5 onderhoudsvoorzieningen:

- 1) Onderhoudsvoorziening Stadshuis
- 2) Onderhoudsvoorziening Theater
- 3) Onderhoudsvoorziening Sportaccommodaties en Sportvelden
- 4) Onderhoudsvoorziening Schoolgebouwen en Buurtpleinen
- 5) Onderhoudsvoorziening Overige gebouwen

De dotaties zijn gebaseerd op Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOP). Voor elk gebouw is een MJOP op basis van conditiemeting cf. NEN2767 opgesteld. De jaarlijkse dotaties zijn het gemiddelde bedrag per jaar van de totale onderhoudskosten over 10 jaar van elk gebouw.

Kapitaalgoederen	Beleidskader + looptijd	Kwaliteitsniveau/ambitie
Stadshuis Theater De Kom Brede School De Lotus Gemeentewerf Brandweerkazerne-Z	Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 MJOP's voor de periode 2018 t/m 2027	ten minste conditie 2 cf. NEN2767 (de kwaliteit is goed of beter)
Alle overige gebouwen	Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 MJOP's voor de periode 2018 t/m 2027	ten minste conditie 3 cf. NEN2767 (de kwaliteit is redelijk of beter)

Financiële consequenties en vertaling naar de begroting

De Onderhoudsvoorzieningen zijn gevormd om de kosten voor het groot technisch onderhoud van het vastgoed door de jaren heen te kunnen egaliseren. Voor elk gebouw is er een MJOP met een planhorizon van 10 jaar. Met niet-verrekenbare BTW wordt bij de dotaties, en dus ook bij de

onderhoudsvoorzieningen, rekening gehouden. Alle vervangingen van meer dan € 30.000 zitten niet meer in de onderhoudsvoorzieningen, maar zijn geactiveerd.

De MJOP's en de geactiveerde vervangingen zijn geïntegreerd in het Beheerplan Maatschappelijk Vastgoed 2020-2023, dat cf. de Nota Kapitaalgoederen 2018 samen met de Beheerplannen van het Openbaar Domein elke 5 jaar ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden.

In 2020 zal worden doorgedaan met de uitvoering van Deel 1 van verduurzaming (vervangen van bestaande verlichting door led-verlichting) en zullen nadere voorstellen worden gedaan voor Deel 2: het doen van investeringen in het bestaande maatschappelijk vastgoed ter verdere verduurzaming tot energieneutrale gebouwen . De bestaande MJOP's worden daarvoor uitgebreid tot duurzame MJOP's (DMJOP). Doel is om de vastgoedportefeuille zo goed mogelijk te laten aansluiten op de Routekaart Energieneutraal Nieuwegein 2040.

3.5. Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in de nota verbonden partijen, die in 2015 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording zijn bij de programma's de beleidsinformatie en beleidsrisico's van de verbonden partijen opgenomen. In deze paragraaf is een totaaloverzicht van de verbonden partijen opgenomen, uitgesplitst in 4 categorieën: gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen, coöperaties en vennootschappen en overige verbonden partijen. Na het totaaloverzicht wordt de informatie per verbonden partij getoond.

Beleidsontwikkelingen

In 2020 zullen wij een vervolg geven aan de verbetering van de sturing en controle op de verbonden partijen. Dit doen wij onder andere door, in samenwerking met gemeenten in de regio, het risicomanagement op de verbonden partijen verder te ontwikkelen. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de informatievoorziening richting raad en college. Hierbij worden ook de raadsrapporteurs betrokken.

Samenvattend overzicht van verbonden partijen

A. Gemeenschappelijke regelingen

- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
- GGD regio Utrecht (GGDrU)
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2.0
- Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)
- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

B. Coöperaties en Vennootschappen

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Coöperatie Parkeerservice UA
- Verbindion (N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein)
- Vitens

C. Stichtingen & verenigingen

- Stichting Administratiekantoor Dataland
- Stichting WerkWIJSS

D. Overige verbonden partijen

geen

Naam	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)		
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Organisatie en regeling van transport, overslag, be- en verwerking van huishoudelijk afval.		
Betrokkenen	Alle gemeenten in de provincie Utrecht		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder M. Schouten		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 250.000	Eind: € 250.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 14.000.0000	Eind: € 14.500.000
Geprognostiseerde bijdrage	Voor 2020 bedraagt het aandeel ten laste van de gemeente € 1.559.272 (raming 2019 € 1.260.069)		
Prognose resultaat	Het saldo van de lasten en baten wordt met de deelnemers verrekend.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen		
Ontwikkelingen	Er is sprake van een hoger aandeel van de gemeente als gevolg van de extra kosten voor de sortering van afval en lagere opbrengsten van het oud papier.		

Naam	Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)		
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Het efficiënt uitvoeren van het heffen van gemeentelijke belastingen, de wet waardering uitvoering onroerende zaken en het beheer en uitvoering van vastgoedinformatie		
Betrokkenen	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Bunnik, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrechtse Heuvelrug en Zeist		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het Bestuur vertegenwoordigd door wethouder H. Adriani.		
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 346.000	Eind: € 501.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 1.343.000	Eind: € 1.150.000
Geprognostiseerde bijdrage	€ 891.700		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	N.v.t.		
Ontwikkelingen	De gemeente Stichtse Vecht zal per 1 januari 2020 toetreden tot de BghU.		

Naam	Coöperatie ParkeerService UA (PSA)		
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Doel	Ondersteunen van gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt als lid tijdens de ALV vertegenwoordigd door wethouder J. van Engelen. Daarnaast bestaat er een RvC, bestaande uit vijf onafhankelijke leden. Een directeur-bestuurder verzorgt de dagelijkse leiding.		
Juridische vorm	Coöperatie UA		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 3.115.767	Eind: € 2.587.676
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: Nvt	Eind: Nvt
Geprognostiseerde bijdrage	De kosten van de uitvoeringstaken worden bij de deelnemers in rekening gebracht via een jaarlijkse uitvoeringsopdracht.		
Prognose resultaat	€ 191.000,- negatief (prognose juli 2019)		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Omdat de coöperatie Uitgezonderd Aansprakelijk is (UA), is er onder normale omstandigheden geen extern risico bovenop het reguliere risico van onze parkeerexploitatie (PEX), waarvoor reeds bij de bepaling van het weerstandsvermogen van de gemeente rekening is gehouden. Hierin zijn ook beheersmaatregelen opgenomen. Bij uitreding van een lid van de coöperatie, bestaat het risico dat de indirecte kosten per resterend lid toenemen. Dit risico wordt niet apart benoemd. De beheersmaatregel voor de andere risico kunnen gezien worden als toereikend. De kans dat deze risico's zich gelijktijdig manifesteren, is nihil.		
Ontwikkelingen	De coöperatie behaalde in 2018 een positief resultaat van € 322.000,-. In de prognose van het resultaat over 2019 is in juli 2019 in de Algemene Ledenvergadering (hierna: ALV) een negatief resultaat gepresenteerd. In 2020 wordt de door ParkeerService ingezette transitie afgerond. Binnen het transitieproces zijn geen ontwikkelingen bekend die een kostenverhogend effect hebben. Wat betreft de reguliere dienstverlening worden diverse kostenstijgingen verwacht die samenhangen met indexatie van lonen waar nog niet op is geanticipeerd.		

Naam	GGD regio Utrecht (GGDrU)		
Vestigingsplaats	Zeist		
Doel	Het uitvoeren van de in de Wet Publieke gezondheid beschreven taken		
Betrokkenen	26 gemeenten in de Provincie Utrecht		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. Kuiper.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 3.328.000	Eind: € 2.756.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 12.613.000	Eind: € 13.185.000
Geprognotiseerde bijdrage	De totale bijdrage voor 2020 aan de GGDrU bedraagt € 1.996.300		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De GGD investeert in versterking van de bedrijfsvoering en zet daar meer capaciteit voor in. Daarvoor zijn ombuigingen noodzakelijk. Het is onzeker of de ombuigingsdoelstellingen worden behaald binnen de bestaande kaders. Het risico bestaat dat de gemeente alsnog moet bijspringen. Terugkoppeling over de ontwikkelingen van het ombuigingsplan en de ontwikkeling en implementatie van het GGiD vindt plaats in de reguliere P&C cyclus in het algemeen bestuur en tussentijds indien de ontwikkelingen dit nodig maken.		
Ontwikkelingen	De speerpunten en actiepunten van de GGD staan verwoord in de bestuursagenda. De GGD zet in op preventieve ondersteuning. De preventieagenda voor de jeugdgezondheidszorg biedt hiervoor een belangrijke basis en zet in op ouderschap, hechting, gezondheid en weerbaarheid. In de regio werken gemeenten ook samen aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vanuit een gezamenlijk opgestelde regiovisie met speerpunten voor de hele keten van preventie tot nazorg. Inzet is om het actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' te integreren in de regiovisie.		

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De helft van alle BNG aandelen is van de Staat der Nederlanden, de andere helft is van gemeenten, Provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Nieuwegein bezit 0,14% van de aandelen. Het bedrag van de winstuitkering is 202.865,52 euro.		
Juridische vorm	N.V.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 5.000.000.000	Eind: € 500.000.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 135.000.000.000	Eind: € 135.000.000.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeenten Nieuwegein bezit 0,14% van de aandelen.		
Prognose resultaat	Nog niet bekend		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	N.v.t.		
Ontwikkelingen	Onzekere ontwikkeling financieel resultaat en daarmee onzekere winstuitkering voor gemeente. Het resultaat staat onder invloed van de kredietvraag en renteontwikkelingen. Daarnaast ziet de bank zich geconfronteerd met stijgende bedrijfslasten om te voldoen aan toenemende (Europese) wet- en regelgeving.		

Naam	Recreatieschap Stichtse Groenlanden (RSG)		
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap		
Betrokkenen	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. van Engelen.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 3.476.000	Eind: € 3.303.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 4.713.000	Eind: € 5.893.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente verstrekt een deelnemersbijdrage naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage van Nieuwegein voor 2020 bedraagt € 252.100.		
Prognose resultaat	€ 6.300 positief		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Weersinvloeden op de inkomsten van het strandbad Maarsseveense plassen. De uitvoeringsorganisatie van het recreatieschap Stichtse Groenlanden (Recreatie Midden Nederland) verkeert in structurele problemen op het gebied van financiën en bedrijfsvoering. Het risico bestaat dat dit effect heeft op de prioriteiten van het recreatieschap. In 2019 en verder is een herstelplan opgesteld. Het recreatieschap heeft echter aangegeven deze problemen binnen de bestaande begroting te willen oplossen.		
Ontwikkelingen	Uitgangspunt is dat er een structureel sluitende programmabegroting 2019-2022 wordt opgesteld. In tegenstelling tot voorgaande jaren, is de inwonersbijdrage vanaf 2019 geïndexeerd. Het bestuur heeft in 2017 het traject 'Strategische Keuzes' doorlopen om te komen tot een evenwichtige begroting en heeft daarbij uitgangspunten geformuleerd voor de nieuwe budgetperiode, die in 2019 start en loopt tot en met 2022. Hiertoe is de gemeentelijke bijdrage met 20% verhoogd. Ondanks deze verhoging is het door de ontwikkelingen bij RMN mogelijk dat er de komende jaren prioriteit wordt gelegd bij het oplossen van de structurele problemen bij RMN en minder op de ontwikkeling van de recreatie.		

Naam	Regionale uitvoeringsdienst Utrecht 2.0		
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels		
Betrokkenen	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het dagelijks bestuur en in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder M. Schouten.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 875.000	Eind: € 886.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 1.710.000	Eind: € 1.710.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente Nieuwegein is zowel eigenaar van als opdrachtgever aan de RUD Utrecht. Het aandeel 2020 bedraagt naar verwachting € 286.000.		
Prognose resultaat	Het resultaat over 2020 is € 11.000 positief		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	<ol style="list-style-type: none"> 1. Outputfinanciering: productie, onvoldoende productie, een achterblijvende vraag en kengetallen 2. Ziekteverzuim 3. Bedrijfsvoering 4. Wet- en regelgeving o.a. Omgevingswet 		
Ontwikkelingen	In het jaar 2020 spelen onderwerpen als koersbepaling van de RUD en overdracht van asbesttaken naar de RUD.		

Naam	Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)		
Vestigingsplaats	Soest		
Doel	Het realiseren van een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardig en klantvriendelijke uitvoering van afvalbeheer en beheer van de openbare ruimte, waaronder reinigingstaken.		
Betrokkenen	Baarn, Bunnik, Nieuwegein, Soest, IJsselstein, Zeist		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het bestuur vertegenwoordigd door wethouder M. Schouten.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2019	Begin: € 1.091.200	
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2019	Begin: € 11.384.600	
Geprognostiseerde bijdrage	Voor 2020 bedraagt de bijdrage van Nieuwegein € 4.261.000 (raming 2019 € 4.098.000)		
Prognose resultaat	0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	<p>De deelnemende gemeenten dragen naar evenredigheid bij voor wat betreft zeggenschap en financiële risico's. Als belangrijkste risico's zijn gedefinieerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Indien gemeenten taken of delen van taken weghalen kan overcapaciteit aan productiemiddelen en boventaligheid van personeel ontstaan en onderdekking van de algemene kosten. * De complexiteit van Europese aanbestedingen zorgt voor een groot tijdsbeslag op de inkopers en vergt een hoge mate van deskundigheid van de inkopers. Dit brengt risico mee van te lange doorlooptijden en geen optimale vertaling van de behoefte naar het programma van eisen. * Door de groei van de organisatie en de technische snelle ontwikkeling van IT systemen ontstaat het risico dat IT systemen niet goed op elkaar aansluiten en werkzaamheden inefficiënt worden uitgevoerd en de beheerskosten toenemen. * Bij een aantal gemeente heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden met betrekking tot het nieuwe afvalbeleid waaronder het VANG beleid. Als gevolg daarvan kan de bedrijfsvoering nog niet optimaal worden ingericht en kan de bedrijfsvoering nog niet optimaal op elkaar worden afgestemd. * Na afloop van de contractduur kunnen als gevolg van marktomstandigheden grote schommelingen ontstaan in de tarieven van de verwerkingsstromen. 		
Ontwikkelingen			

Naam	Stichting Administratiekantoor Dataland BV		
Vestigingsplaats	Gouda		
Doel	Ontzorgen, ondersteunen en faciliteren van gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie		
Betrokkenen	VNG en groot aantal gemeenten		
Bestuurlijk belang	Nieuwegein participeert in Dataland en is daarmee certificaathouder. De gemeente Nieuwegein heeft 29.848 certificaten. Dat is 0,44% van het totale aantal. De burgemeester van Nieuwegein, F. Backhuijs, is voorzitter van het bestuur van Dataland		
Juridische vorm	Stichting		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2018	Begin: € 750.800	Eind: € 112.300
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2018	Begin: € 522.500	Eind: € 463.100
Geprognostiseerde bijdrage	Zie bestuurlijk belang. Door het ontbreken van recente gegevens, is de informatie uit de Jaarrekening 2018 opgenomen.		
Prognose resultaat	€ 683.516 negatief		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	N.v.t.		
Ontwikkelingen	N.v.t		

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)		
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweezorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).		
Betrokkenen	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met een convenant verbonden aan de Veiligheidsregio		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door burgemeester F.T.J.M. Backhuijs. Ook is de burgemeester lid van het dagelijks bestuur van de VRU.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 9.448.000	Eind: € 11.478.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 71.995.000	Eind: € 71.132.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeentelijke bijdrage voor 2020 is € 3.559.200		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	<p>De belangrijkste financiële risico's zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Openbaar Meldsysteem: Het op termijn kunnen wegvallen van de OMS-opbrengsten als een algemeen dekkingsmiddel. 2. Wet banenafpraak: Een deel van de structurele kosten voor het creëren en invullen van 15 garantiebannen in 2020 zal moeten worden gerealiseerd binnen de bestaande formatieve kaders. Het risico bestaat dat het creëren en invullen van de garantiebannen niet binnen de bestaande kaders kan worden gerealiseerd.. 3. Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren: Mogelijk is op termijn sprake van een aanpassing van de loonkosten als blijkt dat ook brandweervrijwilligers onder het reguliere arbeidsrecht vallen en hierdoor werknemers zouden worden. Een voorzichtige schatting geeft een kostenstijging van 30% tot 50% (€ 2,5 miljoen tot € 4 miljoen) voor vergoedingen aan vrijwilligers vanwege verplichte pensioenopbouw, sociale zekerheidsrechten, etc. Op landelijk niveau vindt overleg plaats over de status van de vrijwilligers binnen de Wnra. 4. Derde jaar WW-uitkering: Vanaf 2018 worden werknemerspremies op de salarissen van de VRU medewerkers ingehouden om de kosten voor de reparatie van het derde WW-jaar te dekken. Deze ingehouden middelen zijn in principe van de werknemers. Het risico bestaat dat voormalige medewerkers met recht op een uitkering aanspraak zullen maken op deze middelen. 5. Overige (onvoorziene) exploitatierisico's: Naast het wegvallen van baten kan de veiligheidsregio worden geconfronteerd met onvoorziene kosten binnen het begrotingsjaar als gevolg van exogene ontwikkelingen (zoals premiestijgingen, claims, kostenfluctuaties die samenhangen met incidenten en crises). In de 		

	begroting van de VRU zijn geen posten voor onvoorziene uitgaven opgenomen.
Ontwikkelingen	<p>Een aantal exogene ontwikkelingen vormt de aanleiding voor bijstellingen die nodig zijn om bestaand beleid te kunnen voortzetten.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toename adviesaanvragen bouw 2. Toename evenementen adviezen 3. Toename AED-uitrukken 4. Invoering Omgevingswet 5. Inwerkingtreding Wet normalisering rechtspositie ambtenaren 6. Uitvoering Wet banenafpraak 7. Digitale toegankelijkheid 8. Experiment Verbeteren Paraatheid Brandweer

Naam	Verbindion (N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein)		
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Doel	Beheren en exploiteren van sport- en evenementencomplex Merwestein en het uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten door buurtsportcoaches		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeente is 100% aandeelhouder van de NV, totaal gestort aandelenkapitaal, inclusief gecumuleerde mutaties € 10.564.611		
Juridische vorm	N.V.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 10.564.611	Eind: € 10.640.164
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 548.229	Eind: € 717.511
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente verstrekt de NV een bijdrage in de exploitatie van het complex (onder meer voor de zwemactiviteiten), totaal € 1.275.000 en subsidie voor de buurtsportcoaches van € 517.000.		
Prognose resultaat	Nog niet bekend.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	In 2019 is de vrijstelling BTW Sport verruimd, dat betekent dat de BTW niet meer in aftrek worden genomen. Het Rijk heeft een compensatieregeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK Sport) ingesteld waarbij de niet meer in aftrek genomen BTW kan worden teruggevraagd.		
Ontwikkelingen	<p>Merwestein is al meerdere jaren erg populair bij de recreatieve zwemmer. Het zwembad is al twee jaar op rij gekozen tot en in 2019 wederom genomineerd voor beste zwembad van Nederland (in de categorie meer dan 200.000 bezoekers per jaar). Het positieve financiële resultaat van de afgelopen jaren lijkt zich verder te verbeteren.</p> <p>Met de wijziging van het Sportbesluit zijn de fiscale voordelen van het kunnen verrekenen van de BTW komen te vervallen. Dit heeft vergaande financiële gevolgen voor de kosten op investeringen en onderhoud van sportaccommodaties. Ter compensatie van het nadeel zijn er subsidieregelingen in het leven geroepen. Dat deze het verschil volledig compenseren moet nog blijken.</p> <p>De NV oriënteert zich op haar positie en toekomst binnen de betere buurten omgeving "Mooi Merwestein". In februari is een eerste contour van haar toekomstvisie met exploitatieplan gepresenteerd. Aan de NV is een taakstelling van € 160.000 op de exploitatiebijdrage opgelegd. Verbindion heeft een pakket aan voorstellen voorgelegd waarvan het effect op de verhuur/gebruik van de gemeentelijke accommodaties wordt gewogen. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de eerdergenoemde dienstverleningsovereenkomst.</p>		

Naam	Vitens N.V.		
Vestigingsplaats	Zwolle		
Doel	Het maken, verkopen en leveren van drinkwater.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders.		
Juridische vorm	N.V.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2019	Begin: € 533.000.000	
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2019	Begin: € 1.233.000.000	
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente Nieuwegein heeft 1,060% van de aandelen. Als aandeelhouder heeft de gemeente stemrecht.		
Prognose resultaat	Het dividend 2018 bedroeg € 171.795.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Vitens N.V. streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven en naar een resultaat dat toereikend is om rente en dividend te vergoeden aan de vermogensverschaffers. Deze dividenuitkering kan jaarlijks fluctueren.		
Ontwikkelingen	Toekomstig uit te keren dividend zal onder druk komen te staan als gevolg van stijgende uitgaven door toegenomen vervangingsinvesteringen. In de loop van 2019 komt Vitens met een voorstel over hun nieuw financieel beleid gelet op de vervangingsopgave. Bovendien was er afgelopen jaren overwinst, die teruggegeven zal worden aan de klant.		

Naam	Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)		
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Doel	Effectieve uitvoering en het bieden van een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van werk, inkomensvoorziening en inkomensondersteuning.		
Betrokkenen	Gemeenten Nieuwegein, Houten, Lopik en IJsselstein. De gemeente Vianen die opgegaan is in de gemeente Vijfheerenlanden treedt per 1-1-2020 uit.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het dagelijks en algemeen bestuur door wethouder E. Eggengoor. Wethouder H. Adriani vertegenwoordigt de gemeente Nieuwegein eveneens in het algemeen bestuur.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: 0	Eind: 0
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 4.300.000	Eind: € 4.300.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente Nieuwegein leverde een exploitatiebijdrage voor de uitvoering van de taken van de dienst (organisatiekosten) en regelingskosten bedraagt totaal € 27.385.100 (incl. BTW).		
Prognose resultaat	€ 0.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Wij schatten de risico's als gevolg van de geschetste Ontwikkelingen hieronder ten opzichte van de afgelopen jaren lager in, toen de klantenaantallen relatief hoog lagen en de rijksbudgetten relatief laag. Onzeker is hoe het Rijksbudget zich ontwikkeld. Anderzijds is het onduidelijk wat de uittreding van Vianen gaat betekenen voor de resterende vier gemeenten. Immers, Vianen draagt de kosten van de uittreding, maar het is onduidelijk wat de herverdeling van kosten over de vier gemeenten gaat betekenen voor Nieuwegein. Dit risico kunnen we op dit moment niet inschatten.		

<p>Ontwikkelingen</p>	<p>Organisatorische ontwikkelingen:</p> <p>De Lekstroomgemeenten werken aan de herijking van de opdracht aan WIL 2019 - 2020.</p> <p>De gemeenten en WIL experimenteren met lokaal werken. Dit gebeurt mede in het kader van de herijking van de opdracht aan WIL in de periode 2019 – 2020. De ontwikkelingen in Nieuwegein zijn met name gericht op Meedoen naar vermogen (gericht op het bevorderen van de uitstroom naar betaald en onbetaald werk) en Geldwijs (gericht op de bestrijding van armoede en schulden). WIL voert sinds 1 januari 2019 deels de taken uit op het gebied van de Wet sociale werkvoorziening.</p> <p>De voormalige gemeente Vianen, die samen met gemeenten Zederik en Leerdam per 1 januari 2019 is toegetreden tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden, trekt zich terug uit WIL per 1 januari 2020.</p> <p>Voor de bedrijfsvoering van WIL zijn deze ontwikkelingen nogal ingrijpend. En hoewel er voldoende expertise wordt ingehuurd om valkuilen te vermijden, brengen ze een zeker risico met zich mee.</p> <p>In 2020 stijgt het aantal klanten licht, dit kan van invloed zijn op zowel de organisatiekosten als de regelingskosten.</p> <p>Rijksbudget</p> <p>De verdeelsystematiek voor het macrobudget voor de uitkeringen, die vanaf 2015 is ingevoerd, past steeds beter bij het daadwerkelijke aantal uitkeringsgerechtigden in Nieuwegein.</p>
-----------------------	---

Naam	WerkwIJSS		
Vestigingsplaats	IJsselstein		
Doel	De stichting Beschut Werk Lekstroom (handelend onder de naam WerkwIJSS) heeft ten doel het organiseren van beschutte werkplekken voor personen met een arbeidsbeperking dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt, alsmede al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in de raad van commissarissen door wethouder E. Eggengoor.		
Juridische vorm	Stichting		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 270.000	Eind: € 270.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2020	Begin: € 0	Eind: € 0
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeentelijke bijdrage in 2020 bedraagt € 265.000. Voor dit bedrag realiseert WerkwIJSS maximaal 42,9 full time beschutte werkplekken voor de gemeente Nieuwegein.		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De mogelijkheid bestaat dat de exploitatie van WerkwIJSS in 2020 niet sluitend is en dat er een exploitatietekort ontstaat. Wanneer dat gebeurt, zou vanwege de continuïteit van WerkwIJSS een beroep op de deelnemende gemeenten kunnen worden gedaan om dit tekort af te dekken. De kans dat dit risico optreedt is matig tot groot; de financiële impact is beperkt.		
Ontwikkelingen	WerkwIJSS is per 1 januari 2019 gestart. WerkwIJSS verzorgt de beschut werk faciliteit voor de Lekstroomgemeenten, uitgezonderd Houten. In 2019 zijn goede stappen gezet in de ontwikkeling van de organisatie. In 2020 zal de organisatie zich verder moeten gaan zetten. Naast de functie van vangnet is het van belang dat WerkwIJSS waar mogelijk medewerkers zodanig in het werk ontwikkelt dat zij kunnen doorstromen naar een werkplek buiten WerkwIJSS.		

3.6.Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidslijn voor het grondbeleid en de wijze waarop de gemeente dit uitvoert en wordt nader inzicht gegeven in de financiële positie van het grondbedrijf.

Nota Grondbeleid

In de door uw raad op 25 november 2015 vastgestelde Nota grondbeleid Nieuwegein 2015-2019 (raadsstuk 2015-453), zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk grondbeleid vastgelegd.

De belangrijkste uitgangspunten van de Nota Grondbeleid zijn:

- De ambitie om de stad op peil te houden met haar goede voorzieningen, veel werkgelegenheid en een divers samengestelde bevolking vindt plaats in een stedelijk bebouwde omgeving. Uitleggebieden zijn immers bijna niet meer voorradig (met uitzondering van Galecopperzoom);
- Samen met de stad (inwoners, ondernemers) zal getracht moeten worden een ontwikkeling tot stand te brengen waarbij de diverse belangen zorgvuldig zijn afgewogen;
- Het Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder andere volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, duurzaamheid, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken;
- We het principe hanteren van 'situationeel grondbeleid': er zal per situatie maatwerk worden toegepast over het te voeren grondbeleid. Dit is afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen, de prioriteit die de gemeente aan een ontwikkeling geeft, de financiële consequenties en de risico's die gelopen worden;
- De Gemeente Nieuwegein heeft altijd een financieel solide grondbeleid gevoerd. Dit heeft ervoor gezorgd dat zij de economische crisis goed heeft doorstaan. Deze succesvolle lijn wordt voortgezet met deze Nota Grondbeleid. Aangezien het Grondbedrijf in principe zijn eigen broek moet ophouden is een solide reservepositie van belang;
- Het vertrekpunt voor grondprijsbepaling is dat deze marktconform is, objectief bepaald, transparant en geschoond is van subsidies of premies;
- De gemeenteraad geeft de kaders van het te voeren grondbeleid aan. Het college voert het door de gemeenteraad vastgestelde grondbeleid uit. Het grondbedrijf richt zich op de realisatie en uitvoering van het grondbeleid;
- Gelet op de huidige (financiële) omstandigheden en het gebrek aan grondposities gaan we er in deze nota vanuit dat het vertrekpunt van de gemeente Nieuwegein bij nieuwe ontwikkelingen een overwegend faciliterend grondbeleid is.

De Nota Grondbeleid 2020-2024 wordt op dit moment geactualiseerd en zal in december 2019 in de raad ter vaststelling worden aangeboden.

Huidige situatie

De projecten Blokhoeve, Het Klooster, Lekboulevard en City(Binnenstad) zijn in volle gang. In deze gebieden is sprake van actief grondbeleid en vastgestelde en actieve grondexploitaties. Voor de voortgang van deze projecten wordt verwezen naar het programma Wonen en Economie.

Grondtransacties en grondruilen waarvoor geen grondexploitatie is vastgesteld en die groter zijn dan normale snippergroen transacties zullen voortaan verantwoord worden bij complex 1 van het

Grondbedrijf. De begroting is hierop aangepast. Het resultaat van deze transactie landt in het jaarlijkse resultaat van het Grondbedrijf, het wordt niet geactiveerd op de balans.

Financiële positie grondbedrijf

Bij de jaarstukken grondbedrijf 2018 is de financiële positie van het Grondbedrijf per 1-1-2019 als volgt samengevat:

Financiële positie Grondbedrijf per 1-1-2019	
	(in € miljoen)
Reserve Grondbedrijf per 1-1-2018 na resultaatbestemming	27,5
Voorjaarsnota 2018 ter dekking personele lasten programma bedrijfsvoering	-0,1
Najaarsnota 2018 verwacht resultaat 2018	7,2
Reserve Grondbedrijf per 1-1-2019 voor resultaatbestemming	34,6
Minus reeds verwacht resultaat 2018	-7,2
Wijziging reserve Grondbedrijf als gevolg van raadsbesluit grex City 1-11-2018	-5,8
Werkelijk resultaat 2018	3,6
Minus afdracht aan algemene dienst ivm egalisatiesystematiek plan- en vat-kosten	-0,1
Minus te betalen vennootschapsbelasting 2018	-0,5
Minus correctie te betalen vennootschapsbelasting 2017	-0,2
Reserve Grondbedrijf per 1-1-2019 na resultaatbestemming	24,5
waarvan geoomerkt voor het project Binnenstad - Atrium	1,2
waarvan geoomerkt voor het project Juko-Hesseveld/Vredebestl	0,3
waarvan niet geoomerkte reserve grondbedrijf	23,0
Nog niet gerealiseerd (winstgevend) resultaat Het Klooster	32,7
Beschikbaar weerstandsvermogen per 1-1-2019	57,1
Risicoposten (benodigde weerstandsvermogen bij 90% zekerheidspercentage)	3,1
Buffer (incl. nog niet gerealiseerd resultaat)	54,0

Voor een nadere specificatie en onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen we naar de jaarstukken grondbedrijf met geheime bijlagen (raadsstuk 2019-198).

Het is gebruikelijk dat een Grondbedrijf een reserve heeft te weten de reserve Grondbedrijf. In het algemeen geldt dat deze als buffer functioneert tussen de inspanningen/risico's verbonden aan de grondexploitaties en de Algemene Reserve van de gemeente Nieuwegein. Achterliggende gedachte hierbij is om de gemeentebegroting niet te belasten met de financiële uitkomsten/risico's van de grondexploitaties. Uit deze reserve kunnen voorzieningen worden gevormd voor (nieuwe) verlieslatende complexen, of kunnen oplopende tekorten van verlieslatende grondexploitaties worden opgevangen. Deze zullen dan (met onmiddellijke ingang) afgedekt moeten worden door een toevoeging aan de reeds gevormde voorziening.

Ook dient de reserve om de risico's af te dekken. In alle grondexploitaties loopt de gemeente in meer of minder mate risico's. Dit kunnen tegenvallende of onvoorziene kosten zijn, lager dan geraamde grondopbrengsten, langere doorlooptijden e.d..

De reserve van het Grondbedrijf is per 1-1-2019 positief € 24,5 miljoen, waarvan € 1,2 miljoen geoomerkt voor het project Binnenstad en € 0,3 miljoen voor Juko-Hesseveld/Vredebestlaan. De verwachte voordelige resultaten lopende grondexploitaties (winstgevend) mogen we, gelet op de voorschriften, niet nemen (in de algemene reserve verwerken) maar wel gebruiken om de risico's af te dekken.

Voor de verliesgevende grondexploitaties zijn per 1-1-2019 de volgende voorzieningen gevormd:

Voorziening verlieslatende grondexploitaties			
Complex	voorziening 1-1-2018 (in € miljoen)	voorziening 1-1-2019 (in € miljoen)	mutatie
23 Lekboulevard	4,6	4,5	-0,1
26 Blokhoeve	2,8	2,8	0,0
31 Deventerschans	0,2	0,2	0,0
37 Binnenstad Herijkt	0,9	6,7	5,8
Subtotaal lopende exploitaties	8,5	14,2	5,7
02 Galecopperzoom (MVA)	15,2	15,2	0,0
Totaal	23,8	29,4	5,7

Met deze voorzieningen zijn alle voorgerecalculeerde verliezen afgedekt.

De te verwachte resultaten worden per complex weergegeven in de onderstaande tabel, zowel het nominale resultaat, het resultaat op eindwaarde als het contante resultaat.

Prognoses kosten en opbrengsten per complex bij begroting 2020-2023					
Complex	kosten nominaal (in € miljoen) A	opbrengsten nominaal (in € miljoen) B	geraamd nominaal resultaat (in € miljoen) C = B-A	geraamd resultaat op eindwaarde (in € miljoen) D	geraamd contant resultaat (in € miljoen) E
Voorraad in exploitatie genomen gronden					
03 Nagenoeg voltooide complexen	536,6	536,7	0,0	0,0	0,0
22 Het Klooster	114,4	152,5	38,1	38,8	32,3
23 Lekboulevard	12,8	8,3	-4,5	-4,9	-4,5
26 Blokhoeve	59,1	56,5	-2,6	-3,1	-2,8
31 Deventerschans	1,2	1,1	-0,2	-0,2	-0,2
36 Parkhout/Rijnhuizen	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0
37 Binnenstad (Herijkt)	38,6	33,1	-5,6	-8,3	-6,8
41 Rijnhuizen Noord	7,9	8,7	0,8	0,3	0,2
Overlopende passiva					
38 Mooi Rijnhuizen	6,0	6,1	0,2	0,0	0,0
Totaal	777,8	804,2	26,4	22,5	18,3

Voor het boekjaar 2019 is, conform de BBV voorschriften, een winstneming geraamd van € 6,7 miljoen. Deze winst ontstaat bijna volledig in Het Klooster.

3.7. Parkeerexploitatie

Inleiding

Het doel van betaald parkeren in Nieuwegein wordt door ons samengevat als “de juiste parkeerder op de juiste plek tegen het juiste tarief”. Hierbij zetten wij parkeerregulering in als sturingselement, met onderscheid naar doelgroepen. Voor het gebruik van een parkeerplaats rekenen wij een parkeertarief, zowel voor de doelgroep kortparkeerders als voor de doelgroepen bewoners, bedrijven en hun beide bezoekers. Het gebruik van de bewaakte fietsstallingen is voor iedereen gratis. Wij reguleren in de binnenstad het stallen van fietsen en scooters nabij voorzieningen, winkels en horeca ten einde overlast door gestalde fietsen en scooters te voorkomen. Met prijsdifferentiatie creëren wij accenten in de sturing. Op straat geldt bijvoorbeeld een hoger parkeertarief dan in de parkeergarages. Daarentegen kan men op straat gebruik maken van het gratis flitsparkeren in een tweetal parkeerschijfzones van beperkte omvang. Bewoners en hun bezoekers betalen minder voor parkeren dan bedrijven en hun bezoekers. Voor beide doelgroepen hanteren wij een uitgifteplafond voor het aantal parkeerrechten. Dit plafond is parkeerzone-gebonden. Als het plafond bereikt is, gelden er beperkingen ten aanzien van de uitgifte van het aantal parkeervergunningen. Wij werken continu aan het op peil houden van de kwaliteit van de parkeervoorzieningen en daarmee de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Door dagelijks intensief beheer en het uitvoeren van planmatig onderhoud blijft de kwaliteit van de parkeervoorzieningen op niveau. Waar nodig wordt de kwaliteit verbeterd door maatregelen die de beleving optimaliseren, zoals het verbeteren van de vindbaarheid van vrije parkeerplaatsen en de snelheid waarmee het verkeer de parkeergarages kan in- en uitrijden. Wat dit laatste betreft is inmiddels in alle parkeergarage het systeem voor in- en uitrijden op kenteken beschikbaar. Dit heeft naast een betere doorstroming voor kortparkeerders ook als voordeel dat zij, na aanmelding, achteraf maandelijks kunnen betalen voor het parkeren in de parkeergarages. Net zoals het belparkeren op straat. In combinatie met een loyaliteitssysteem kunnen ondernemers in de binnenstad hun klanten op eenvoudige wijze een parkeerkorting aanbieden.

Reserve parkeren

In de parkeerexploitatie wordt gerekend met een aanloopverlies vanwege hoge investeringen in de gebouwde parkeervoorzieningen. De aanloopverliezen worden gedekt door een reserve parkeren, groot € 16,6 miljoen. Het dieptepunt van de aanloopverliezen wordt verwacht in 2022. Daarna kent de parkeerexploitatie een positief jaarresultaat.

Toelichting reserveonttrekkingen

De onttrekking aan de reserve Parkeren is gebaseerd op de meest actuele parkeerexploitatie.

Ontwikkelingen 2020

De parkeerexploitatie bestaat uit kosten en opbrengsten. Aan de kostenkant stijgen de uitgaven voor de externe parkeerdienstverlening, vanwege prijsindexaties en noodzakelijke systeemaanpassingen binnen de bedrijfsvoering van de coöperatie ParkeerService. Afgelopen jaar is in de parkeervoorzieningen veel preventief maar ook correctief onderhoud uitgevoerd. Onze onderhoudsplannen zijn het afgelopen jaar geactualiseerd. Dit biedt voor de komende jaren een goed beeld van het preventief onderhoud. Waar mogelijk en/of noodzakelijk worden maatregelen doorgevoerd die wettelijk verplicht, kosten- en milieubesparende zijn of die de beleving van de parkeerders verbeteren. Groot onderhoud bekostigen wij vanuit de daarvoor bestemde reservering. In dit kader wordt in de zomer van 2020 de renovatie van de parkeergarage Cityplaza uitgevoerd.

Aan de opbrengstenkant worden in 2020 geen extra inkomsten begroot, behoudens dat de begrote opbrengsten in de parkeerexploitatie jaarlijks stijgen als gevolg van prijsindexatie en structurele tariefafspraken. De bezetting in de parkeergarages fluctueert jaarlijks. De exploitatie wordt hier jaarlijks op herzien. De tendens in de bezetting is conform prognose, waarbij in 2020 voor de gehele binnenstad in één van de parkeergarages een lichte groei wordt voorzien. Vanwege de renovatie van de parkeergarage Cityplaza, waarbij de parkeercapaciteit een aantal maanden wordt gereduceerd, projecteren wij de lichte groei in de parkeergarage Stadshuis. In de binnenstad stijgt het aandeel kortparkeerders op straat dat gebruik maakt van belparkeren nog steeds (naar verwachting 50% in 2019). Gelijkblijvende aantallen kortparkeerders op straat en verhoudingsgewijs meer belparkerers resulteert in een hogere betalingsbereidheid. In alle parkeerzones samen is de betalingsbereidheid echter iets gedaald maar nog altijd op een hoog niveau (van 98% in 2018 naar 96% in 2019). Op basis van de uitkomsten van het meest recente jaarlijkse parkeeronderzoek concluderen wij dat vooral de randen van de buitenste parkeerzones als aandachtsgebieden kunnen worden aangeduid. Tot de integrale handhavingsinspanningen behoren ook de controles op betaald parkeren. Binnen deze inzet wordt specifiek aandacht gevraagd voor de betalingsbereidheid in de aandachtsgebieden.

We starten met de planvorming voor de bouw van de parkeergarage Zuid. Deze parkeergarage met circa 550 parkeerplaatsen is gelegen op het abonnementenparkeerterrein naast het ziekenhuis. De bouw is gerelateerd aan het project Doorslagzone waar de komende 3 jaar circa 500 appartementen worden gebouwd. Met de ontwikkelaar is afgesproken dat een deel van de bewoners in de parkeergarage Zuid gaat parkeren. Met de ontwikkelaar zijn ook afspraken gemaakt over het opzetten van een parkeerlocatie voor (elektrische) deelauto's in de parkeergarage Theater. De gemeente laat daarbij onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden voor een systeem met zonnepanelen op het dak van de parkeergarage Theater.

4. Financiële begroting

4.1. Overzicht van baten en lasten

Onderstaand zijn de cijfers opgenomen van de meerjarenbegroting 2020-2023 per programma. Ter vergelijking is de stand van de begroting 2019 opgenomen, inclusief de wijzigingen tot en met de Voorjaarsnota. Op dat moment sloot de begroting met een voordelig saldo van € 471.000.

Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuur en Dienstverlening	3.434	3.718	3.672	3.808	3.877	3.857
Wonen en economie	15.814	23.177	34.140	27.525	23.981	21.015
Leefomgeving en Veiligheid	24.673	26.886	28.463	28.805	29.168	29.570
Vrije Tijd	7.184	7.530	7.621	7.848	7.921	8.018
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	69.448	62.771	67.226	67.182	66.323	66.917
Bedrijfsvoering	53.575	65.141	62.039	62.607	63.593	64.500
Algemene dekkingsmiddelen	1.892	5.879	182	329	1.554	2.580
Totaal lasten	176.018	195.101	203.343	198.105	196.417	196.456
Bestuur en Dienstverlening	1.613	1.219	1.227	1.252	1.277	1.303
Wonen en economie	14.780	22.087	33.504	26.771	23.183	20.252
Leefomgeving en Veiligheid	16.767	18.048	19.602	19.688	19.800	20.081
Vrije Tijd	194	33	34	34	35	35
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	22.334	21.164	21.800	22.113	22.109	22.182
Bedrijfsvoering	7.091	9.261	6.560	6.992	7.122	7.239
Algemene dekkingsmiddelen	102.582	112.686	113.037	116.628	118.868	121.985
Totaal baten	165.361	184.498	195.763	193.477	192.394	193.076
Saldo van lasten en baten	-10.658	-10.603	-7.580	-4.628	-4.024	-3.380
Storting in reserves	-10.661	1.049	2.079	1.577	1.069	1.069
Onttrekking aan reserves	10.637	12.123	8.049	5.535	4.777	4.419
Totaal	-10.682	471	-1.610	-670	-316	-30

4.1.1. Aanvullende maatregelen

In bovenstaande tabel zijn de cijfers van de begroting 2020 aangegeven zonder de aanvullende maatregelen, zoals we die in het financieel perspectief hebben voorgesteld, om het begrotingstekort terug te dringen. Deze maatregelen leiden tot het volgende aangepaste perspectief:

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo begroting 2020	-10.682	471	-1.610	-670	-316	-30
Aanvullende maatregelen			691	692	442	442
Saldo na maatregelen	-10.682	471	-919	22	126	412

4.2. Overzicht reservemutaties

Reserves	Stand 31 dec 2019	storting 2020	onttrekk. 2020	Prognose 31 dec 2020	storting 2021	onttrekk. 2021	Prognose 31 dec 2021	storting 2022	onttrekk. 2022	Prognose 31 dec 2022	storting 2023	onttrekk. 2023	Prognose 31 dec 2023
Algemene reserve	6.737.600	-	269.000	6.468.600	-	264.600	6.204.000	-	264.600	5.939.400	-	264.600	5.674.800
Grondbedrijf	23.049.700	274.000	-	23.323.700	274.000	-	23.597.700	269.000	-	23.866.700	269.000	-	24.135.700
Nota kapitaalgoederen	2.697.800	518.400	-	3.216.200	16.400	-	3.232.600	-486.700	-	2.745.900	-486.700	-	2.259.200
Dekking kapitaallasten	40.017.200	-	3.888.200	36.129.000	-	3.786.700	32.342.300	-	3.520.000	28.822.300	-	3.404.000	25.418.300
Kunst en cultuur binnenstad	358.800	-	-	358.800	-	-	358.800	-	-	358.800	-	-	358.800
ISV gelden	454.600	-	40.000	414.600	-	-	414.600	-	-	414.600	-	-	414.600
Betere Buurten	3.175.200	1.287.000	424.300	4.037.900	1.287.000	450.700	4.874.200	1.287.000	447.800	5.713.400	1.287.000	447.800	6.552.600
Maatregelen luchtkwaliteit	80.600	-	30.000	50.600	-	30.000	20.600	-	11.400	9.200	-	11.400	-2.200
Urgentieprogramma 1600 woningen	82.500	-	-	82.500	-	-	82.500	-	-	82.500	-	-	82.500
Parkeren	1.927.000	-	280.500	1.646.500	-	148.600	1.497.900	-	200.100	1.297.800	-	200.100	1.097.700
Actieplan geluid	1.297.700	-	40.200	1.257.500	-	40.200	1.217.300	-	40.200	1.177.100	-	40.200	1.136.900
Startersleningen	273.000	-	50.400	222.600	-	50.400	172.200	-	50.400	121.800	-	50.400	71.400
WABO-leges	1.321.500	-	-	1.321.500	-	-	1.321.500	-	-	1.321.500	-	-	1.321.500
Cultuurvisie	72.100	-	-	72.100	-	-	72.100	-	-	72.100	-	50.400	21.700
Scholen/maatschappelijk vastgoed	1.429.100	-	150.000	1.279.100	-	175.000	1.104.100	-	206.000	898.100	-	-	898.100
Sociaal domein	3.156.400	-	2.714.700	441.700	-	430.300	11.400	-	-	11.400	-	-	11.400
Woonwijs	677.500	-	25.000	652.500	-	25.000	627.500	-	25.000	602.500	-	-	602.500
Opvang instroom asielzoekers	401.400	-	136.600	264.800	-	133.600	131.200	-	11.600	119.600	-	-	119.600
TOTAAL RESERVES	87.209.700	2.079.400	8.048.900	81.240.200	1.577.400	5.535.100	77.282.500	1.069.300	4.777.100	73.574.700	1.069.300	4.468.900	70.175.100

Toelichting reserve toevoegingen

In de begroting 2019 is de volgende toevoeging aan bestemmingsreserves geraamd:

- Het begrote resultaat van het Grondbedrijf wordt in de jaren van het meerjarenperspectief gestort in de reserve Grondbedrijf.
- Conform de nota kapitaalgoederen wordt het voordelig effect van de investeringen in de openbare ruimte als gevolg van de wijziging in de BBV gestort in de reserve nota kapitaalgoederen. Door de toename van de kapitaallasten als gevolg van de investeringen is er vanaf 2022 per saldo sprake van een onttrekking aan deze reserve. Bij de verwerking van het meerjareninvesteringsplan in de eerste begrotingswijziging zal de onttrekking voor 2023 worden aangepast.
- Conform de eerdere besluitvorming daarover wordt met ingang van 2020 jaarlijks een bedrag van € 1.287.000 gestort in de reserve Betere buurten. Het gedeelte voor personele kosten is structureel verwerkt in de exploitatie. Hier tegenover staat een onttrekking voor de kapitaallasten van de investeringen in de buurten.

Toelichting reserveonttrekkingen

- De onttrekking aan de algemene reserve betreft de doorwerking van eerder genomen besluiten. Deze zijn nu nog structureel opgenomen en worden betrokken bij de analyse van het meerjarig begrotingsperspectief bij de kadernota 2021.
- De reserve kapitaallasten is gevormd voor de dekking van een aantal kapitaallasten in de begroting. Jaarlijks wordt daarvoor een bedrag onttrokken aan deze reserve. Vanaf 2022 wordt de onttrekking evenredig aan de jaarlijkse verlaging van de kapitaallasten van de onderliggende investeringen afgebouwd. Door gewijzigde regelgeving van het BBV is het niet meer toegestaan de rentelasten aan de reserve te onttrekken. In overleg met de toezichthouder zullen wij voor de begroting 2021 een nieuwe opzet voor de inzet van deze reserve voorstellen.
- De onttrekking aan de reserve Betere buurten betreft de geraamde lasten voor de aanpak van de eerste drie wijken.
- De onttrekking reserve maatregelen luchtkwaliteit betreft de bijdrage ten behoeve van Walstroombeheer.
- De onttrekking aan de reserve Parkeren is gebaseerd op de vastgestelde parkeerexploitatie, die eind 2018 is herijkt.
- Zoals in de voorjaarsnota aangegeven, worden de afschrijvingslasten voor de maatregelen in het kader van het actieplan geluid gedekt door een onttrekking uit de reserve actieplan geluid. Dit betreft een bedrag van € 40.200.
- Voor de kosten van de startersleningen is een reserve gevormd, waarvan hier de benodigde onttrekkingen worden geraamd.
- De onttrekking aan de reserve scholen en maatschappelijk vastgoed is bestemd voor de kosten van tijdelijke huisvesting voor de duur van de nieuwbouw van de scholen.
- Vanwege het "hek" rond het sociaal domein worden vooralsnog de nadelen en voordelen daarbinnen verrekend met de reserve. Voor 2020 betreft dat een onttrekking van € 2.714.000, met name voor de kosten van de transformatieagenda. Met het vervallen van het "hek" in 2022 komt vanaf dat jaar een eind aan de inzet van de reserve.
- De geraamde onttrekkingen aan de reserves Woonwijs en Opvang instroom asielzoekers tot en met 2022 worden gebruikt voor de kosten van huisvesting van statushouders aan de Luifelstede.

4.3. Overzicht mutaties voorzieningen

Voorzieningen	Stand 31 dec 2019	storting 2020	onttrekk. 2020	Prognose 31 dec 2020	storting 2021	onttrekk. 2021	Prognose 31 dec 2021	storting 2022	onttrekk. 2022	Prognose 31 dec 2022	storting 2023	onttrekk. 2023	Prognose 31 dec 2023
Onderhoud sportaccommodaties	309.700	176.100	323.600	162.200	176.100	296.900	41.400	176.100	200.000	17.500	176.100	193.000	600
Groot onderhoud sportvelden	259.000	54.400	36.800	276.600	54.400	20.500	310.500	54.400	12.500	352.400	54.400	14.600	392.200
Onderhoud overige accommodaties	1.346.300	407.600	553.600	1.200.300	413.100	363.800	1.249.600	408.500	366.300	1.291.800	409.300	418.800	1.282.300
Onderhoud schoolgebouw/buurtpleinen	3.900	210.300	214.800	-600	210.300	113.900	95.800	210.300	201.500	104.600	210.300	184.500	130.400
Onderhoud stadhuis	587.500	110.000	60.300	637.200	110.000	63.300	683.900	110.000	48.500	745.400	110.000	855.100	300
Onderhoud theater	410.100	101.300	89.200	422.200	101.300	89.900	433.600	101.300	98.400	436.500	101.300	89.200	448.600
Onderhoud parkeergarages	1.592.100	300.500	-	1.892.600	306.200	-	2.198.800	306.200	-	2.505.000	306.200	-	2.811.200
Onderhoud wegen en mobiliteit	1.371.900	718.400	875.500	1.214.800	718.400	961.300	971.900	718.400	1.041.300	649.000	718.400	1.138.300	229.100
Onderhoud civieltechnische werken	1.013.300	565.100	413.500	1.164.900	565.100	478.400	1.251.600	565.100	391.900	1.424.800	565.100	665.200	1.324.700
Rioolheffing	20.600	-	48.000	-27.400	31.800	-	4.400	27.100	-	31.500	-	-	31.500
Afvalstoffenheffing	475.400	-	277.700	197.700	-	24.400	173.300	6.800	-	180.100	125.400	-	305.500
Wethouderspensioenen	4.921.300	302.500	-	5.223.800	302.500	-	5.526.300	302.500	-	5.828.800	302.500	-	6.131.300
Naheffingsaanslag BTW 2012	1.303.200	-	-	1.303.200	-	-	1.303.200	-	-	1.303.200	125.400	-	1.428.600
Premie reparatie WW	18.100	-	-	18.100	-	-	18.100	-	-	18.100	125.400	-	143.500
VPB-last	122.000	-	-	122.000	-	-	122.000	-	-	122.000	125.400	-	247.400
TOTAAL VOORZIENINGEN	13.754.400	2.946.200	2.893.000	13.807.600	2.989.200	2.412.400	14.384.400	2.986.700	2.360.400	15.010.700	3.455.200	3.558.700	14.907.200

4.4. Overzicht incidentele baten en lasten

Materieel evenwicht van de begroting houdt in dat de structurele lasten met structurele baten zijn gedekt. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de incidentele baten en lasten, groter dan € 25.000, die in de begroting 2020 zijn opgenomen.

progr.	Incidentele lasten	2020	2021	2022	2023
1	Kosten nieuwe raad	0	0	48.700	0
2	planontwikkelingskosten	30.785.800	24.018.700	20.398.900	17.412.600
2	Kosten GIP huisvuil	274.100	0	0	0
2	Invoering omgevingswet	116.900	0	0	0
4	Nieuwegein 50 jaar	20.000	80.000	0	0
4	Transformatie sociaal domein	1.958.000	1.263.000	0	0
4	Opvang en begeleiding asielzoekers	73.000	0	0	0
4	Subsidie inwonersinitiatieven	100.000	0	0	0
4	Luifelstede kosten huisvesting	319.700	319.700	183.600	0
6	Informatisering	150.000	0	0	0
6	Professionalisering inkoop	187.000	100.000	0	0
7	Tijdelijke huisvesting onderwijs	150.000	150.000	150.000	0
	totaal incidentele lasten	34.134.500	25.931.400	20.781.200	17.412.600

progr.	Incidentele baten	2020	2021	2022	2023
2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31.061.700	24.294.800	20.665.900	17.693.900
2	Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	277.700	0	0	0
2	Onttrekking voorziening rioolrechten	48.000	0	0	0
4	Statushouders	263.000	263.000	131.000	0
7	Algemene uitkering	73.000	0	0	0
	totaal incidentele baten	31.723.400	24.557.800	20.796.900	17.693.900

progr.	Incidentele reservemutaties	2020	2021	2022	2023
reserve	Reserve Nota kapitaalgoederen	-518.400	-16.400	486.700	486.700
reserve	Algemene reserve	269.000	264.600	264.600	264.600
reserve	Reserve Sociaal Domein	2.714.700	430.300	0	0
reserve	Reserve Betere Buurten	-862.700	-836.300	-839.200	-839.200
reserve	Reserve Luchtkwaliteit	30.000	30.000	11.400	11.400
reserve	Reserve Grondbedrijf	-274.000	-274.000	-269.000	-269.000
reserve	Reserve scholen en maatschappelijk vastgoed	150.000	175.000	206.000	0
reserve	Reserve actieplan geluid	40.200	40.200	40.200	40.200
reserve	Reserve Woonwijs	25.000	25.000	25.000	0
reserve	Reserve Opvang instroom statushouders	136.600	133.600	11.600	0
	Totaal Incidentele reservemutaties	1.710.400	-28.000	-62.700	-305.300
	Incidentele inkomsten (baten en res. mutaties)	33.433.800	24.529.800	20.734.200	17.388.600
	Saldo incidentele lasten en baten	700.700	1.401.600	47.000	24.000

Bovenstaand gegevens leiden, in combinatie met de resultaten van de meerjarenbegroting, tot het volgende structurele begrotingssaldo.

Saldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten begroting 2020	-7.580	-4.628	-3.885	-3.380
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-5.970	-3.958	-3.708	-3.350
Begrotingssaldo na bestemming	-1.610	-670	-177	-30
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	701	1.402	47	24
Structureel begrotingssaldo	-909	732	-130	-6

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat, met uitzondering van het jaar 2021, de incidentele baten hoger zijn dan de incidentele lasten. Dit betekent dat er voor die jaren geen sprake is van materieel evenwicht. Deze bedragen zijn nog zonder de voorstellen voor de dekking, die wij bij deze begroting doen. Als daarmee rekening wordt gehouden, ontstaat het volgende beeld:

Saldo na aanvullende maatregelen:	2020	2021	2022	2023
Structureel begrotingssaldo	-909	732	-130	-6
Structurele aanvullende maatregelen	342	442	442	442
Structureel saldo na aanvullende maatregelen	-516	1.174	312	436

Hiermee ontstaat voor alle jaren, behalve de begroting 2020, een materieel sluitende begroting. Dit staat echter op termijn wel onder druk. Op het moment dat de kapitaallasten op grond van de Nota onderhoud kapitaalgoederen en Betere buurten toenemen, zal een groter beroep op de reserves worden gedaan. Wij nemen dit mee bij de Kadernota 2021, waarbij we tot een duurzame oplossing voor de toekomstige kapitaallasten willen komen.

Daar staat tegenover dat de extra middelen voor jeugdzorg en WMO, die op basis van de meicirculaire 2019 zijn ontvangen, niet structureel zijn geraamd voor de jaren 2022 en 2023.

4.5. Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa					
<i>Immateriele activa</i>	349	349	349	349	349
<i>Vaste activa</i>					
materiele vaste activa	263.367	270.828	271.553	274.205	293.379
financiële vaste activa	13.488	13.481	13.474	13.467	13.460
Totaal vaste activa	276.855	284.309	285.027	287.672	306.839
<i>Vlottende activa</i>					
Onderhanden werk		0	0	0	0
Vorderingen	29.064	24.064	19.064	19.064	19.064
Liquide middelen	1.412	1.412	1.412	1.412	1.412
Voorraden	3.816	3.816	3.816	3.816	3.816
overlopende activa	451	451	451	451	451
Totaal vlottende activa	34.292	29.292	24.292	24.292	24.292
Totaal activa	311.497	313.950	309.668	312.313	331.480
Passiva					
<i>Vaste Passiva</i>					
Eigen vermogen	87.210	81.240	75.673	72.905	69.998
begrotingssaldo	0	-1.610	-670	-177	111
Voorzieningen	13.754	13.808	14.384	15.011	14.907
Langlopende leningen	138.500	138.500	150.909	168.161	207.401
aan te trekken langlop	0	12.409	17.253	19.240	12.468
Waarborgsommen	386	386	386	386	386
Totaal vaste passiva	239.851	244.731	257.935	275.526	305.271
<i>Vlottende passiva</i>					
overlopende passiva	3.662	3.662	3.662	3.662	3.662
leningen < 1 jaar	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
Overige	50.984	48.557	31.071	16.126	5.547
Totaal vlottende passiva	71.646	69.219	51.733	36.788	26.209
Totaal passiva	311.497	313.950	309.668	312.313	331.480

Bovenstaande balans is opgesteld op basis van de geactualiseerde cijfers, doch exclusief de voorgestelde mutaties uit de najaarsnota 2019. Dit betekent dat het begrotingssaldo 2019 nog op nul staat, en ook de aangekondigde mutaties voor reserves en voorzieningen nog niet zijn opgenomen in deze begroting.

4.6 Begrotingscijfers per taakveld

		Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0. Bestuur en ondersteuning				
0.2	Burgerzaken	501.900	-1.135.600	633.700
0.4	Overhead	52.894.800	-2.190.200	-50.704.600
0.1	Bestuur	2.625.800	-	-2.625.800
0.5	Treasury	-654.800	-500.000	1.154.800
0.64	Belastingen overig	1.515.300	-1.006.300	-509.000
0.61	OZB woningen		-12.571.800	12.571.800
0.8	Overige baten en lasten	123.300	25.900	-149.200
0.62	OZB niet-woningen		-3.993.800	3.993.800
0.63	Parkeerbelasting		-1.526.900	1.526.900
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	90.000	-	-90.000
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-94.275.700	94.275.700
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-1.610.000	-	1.610.000
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.779.200	-201.800	-3.577.400
1.2	Openbare orde en veiligheid	569.500	-508.400	-61.100
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.2	Parkeren	5.570.100	-4.645.000	-925.100
2.1	Verkeer en vervoer	5.925.700	-1.868.000	-4.057.700
2.5	Openbaar vervoer	76.700	-20.700	-56.000
2.3	Recreatieve havens	55.200	-24.800	-30.400
2.4	Economische havens en waterwegen	31.600	-	-31.600
3. Economie				
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	12.648.900	-12.649.000	100
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	279.000	-12.000	-267.000
3.4	Economische promotie		-54.000	54.000
4. Onderwijs				
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4.063.500	-2.633.500	-1.430.000
4.2	Onderwijshuisvesting	4.131.000	-709.000	-3.422.000
4.1	Openbaar basisonderwijs	60.300	-	-60.300
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.738.900	-94.900	-3.644.000

5.5	Cultureel erfgoed	215.000	-84.800	-130.200
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.891.800	-1.559.000	-3.332.800
5.6	Media	1.977.400	-	-1.977.400
5.1	Sportbeleid en activering	675.200	-	-675.200
5.2	Sportaccommodaties	3.422.400	-878.500	-2.543.900
5.4	Musea	171.300	-	-171.300
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.159.000	-522.500	-2.636.500
6.3	Inkomensregelingen	27.631.000	-18.430.300	-9.200.700
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.163.000	-24.300	-1.138.700
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	13.071.700	-400.000	-12.671.700
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	2.447.400	-	-2.447.400
6.2	Wijkteams	1.074.500	-	-1.074.500
6.4	Begeleide participatie		-	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	11.318.400	-	-11.318.400
6.5	Arbeidsparticipatie	1.728.200	-	-1.728.200
7. Volksgezondheid en milieu				
7.4	Milieubeheer	1.256.500	-28.900	-1.227.600
7.3	Afval	5.848.600	-6.875.200	1.026.600
7.2	Riolering	3.089.600	-5.146.500	2.056.900
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	84.200	-399.500	315.300
7.1	Volksgezondheid	2.131.300	-	-2.131.300
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	18.590.900	-18.866.800	275.900
8.1	Ruimtelijke ordening	774.700	-143.600	-631.100
8.3	Wonen en bouwen	594.900	-1.808.000	1.213.100
	Subtotaal	201.732.900	-195.763.400	-5.969.500
Mutaties Reserves				
0.10	Mutaties reserves	2.079.400	-8.048.900	5.969.500
Totaal		203.812.300	-203.812.300	0

4.7.Overzicht Investerings

Investerings

Onderstaande investeringskredieten worden met het vaststellen van de programmabegroting 2020 beschikbaar gesteld. Hieronder vallen ook projecten waarover wij voor aanvang van de start van het project met de raad in gesprek willen. In de kadernota 2021 komen wij met spelregels hoe hier nader invulling aan te geven.

Investerings 2020	Krediet (€)	Afschr. termijn	Toelichting
Doorontwikkeling CRM	110.000	5	Vervanging van investering in 2015
Vervanging servers	200.000	5	Vervanging van investering in 2015
Windows 8 migratietraject server-werkstations	190.000	5	Vervanging van investering in 2015
Automatisering Energie & installatie Software	16.000	4	Vervanging van investering in 2016
ICT workspac (Thinclients, laptops, smartphones, e.d)	140.000	3	Zie VJN 2017
Software digitalisering documentbeheer 2014	50.000	5	vervanging investering uit 2014
CCS centrale hardware	50.000	4	Vervanging van investering in 2016
GBA/BAG software	190.000	5	Vervanging van investering in 2015
Regionaal verkeersmanagement syst. (software)	60.000	5	vervanging uit 2014
Kadernota 2019: 2e Fase MFA Batau Noord Centrum	9.400.400	40	Conform besluitvorming 2 fase
Kader 2019: 2e Fase MFA Batau Noord Centrum Tijdelijke huisvesting	2.279.700	8	Conform besluitvorming 2 fase
Aanleg dierenweide Galecop	87.700	15	vervanging upgrading
Road blocker Utrechtsestraatweg	43.800	10	vervanging uit 2009
Lumintext beheerssoftware openbare verlichting lum	98.600	5	vervanging uit 2015
Inventaris sporthal Galecop	32.900	15	Vervangen sport- en keukeninrichting uit 1995
Toplaag korfbalveld sp.park Zandveld /Parkhout	161.800	10	vervangen toplaag korfbalveld uit 2000
Aanlegkosten 1 voetbalveld (105) spp. Parkhout	38.800	15	toplaagrenovatie
Aanlegkosten toplaag atletiekbaan (310) sportpark Galecopperzoom	641.300	15	

Investerings 2020	Krediet (€)	Afschr. termijn	Toelichting
Toplaag kunstgrasveld (101) Vreeswijk / Geinoord	282.500	10	
Aanleg kunstgasveld Parkhout Toplaag	151.800	10	
Aanleg kunstgasvelden Parkhout Onderlaag	247.100	40	
Vervanging voertuigen WSW- Groen	95.000	10	
Vervanging voertuig Schoonmaak	45.000	10	
Vervangen installaties verlichting Stadshuis	134.800	15	conform beheerplan
Herstraten schoolpleinen	137.200	25	conform beheerplan
Aanlegkosten 1 voetbalveld (302) sp.p. Galecopperzoom	38.400	15	conform beheerplan
Renovatie toiletten sport	77.000	20	
Sportzaal Galecop vervangen dakbedekking	163.500	20	conform beheerplan
Sportzaal Galecop vervangen CV installatie	39.800	15	conform beheerplan
Woning Geinoord groot onderhoud dakbedekking	86.600	25	conform beheerplan
Woning Geinoord vervangen ventilatie-installatie	95.400	15	conform beheerplan
Speelvoorzieningen	792.200	20	conform beheerplan
Vervanging groen	790.200	40	conform beheerplan
Elementenverharding (30% maatregel)	1.315.200	10	conform beheerplan
Seperate kredietaanvragen wegen	438.400	40	conform beheerplan
Levensduur verlengende maatregelen elementen	82.200	40	conform beheerplan
Beschoeiing	161.200	25	conform beheerplan
Civieltechnische bouwwerken (vaste bruggen en vlonders)	109.800	25	conform beheerplan
Civieltechnische bouwwerken (houten bruggen en vlonders)	274.000	25	conform beheerplan
Civieltechnische bouwwerken (keerconstructies)	41.000	20	conform beheerplan
Bewegwijzering	175.000	25	conform beheerplan
Tractie:			
GD	90.000	10	Vervanging voertuig van 2010

Investerings 2020	Krediet (€)	Afschr. termijn	Toelichting
O3	50.000	10	Vervanging voertuig van 2012
P2	50.000	10	Vervanging voertuig van 2012
P3	40.000	10	Vervanging voertuig van 2012
S4	30.000	10	Vervanging voertuig van 2012
P4	45.000	10	Vervanging voertuig van 2012
S2	15.000	10	Vervanging voertuig van 2010
ZS A1	35.000	10	Vervanging voertuig van 2010
ZS A23	35.000	10	Vervanging voertuig van 2010
V3	155.000	6	Vervanging voertuig van 2014
P17 Nimos MI Track	40.000	10	Vervanging voertuig van 2012
Ten laste van parkeerexploitatie:			
Vervanging kunstwanden (Theater)	164.400	10	conform de PEX
Vervanging kunstwanden (cityplaza)	109.600	10	conform de PEX
Vervanging kunstwanden (stadshuis)	65.800	10	conform de PEX
Ten laste van afvalstoffenheffing:			
Ondergrondse containers installaties	1.115.000	15	
Ondergrondse containers beton	438.400	40	
Ten laste van rioolrechten:			
Diverse rioolvervangingen	630.200	50	Conform GRP 2019-2023
Diverse rioolvervangingen	109.600	20	Conform GRP 2019-2023
Investerings hemelwaterafvoer	657.600	50	Conform GRP 2019-2023
Investering grondwaterafvoer	109.600	50	Conform GRP 2019-2023
Totaal investeringen 2020:	23.549.500		

Hierbij leggen wij u de kredieten per complex voor die, op basis van de vastgestelde grondexploitaties, voor 2020 worden geraamd.

Investeringsraming 2020 per gebied	
Het Klooster	
Bouw- en woonrijpmaken entreegebied	2.600.000
Woonrijpmaken sectie 4	900.000
Stelpost / onvoorzien	2.200.000
	5.700.000
Lekboulevard	
Bouw en woonrijpmaken Lotusplantsoen, middenblok, Nijemonde	500.000
Stelpost / onvoorzien	500.000
	1.000.000
Blokhoeve	
Bouw- en woonrijpmaken	1.000.000
Stelpost / onvoorzien	1.000.000
	2.000.000
Deventerschans	
Bouw- en woonrijpmaken	300.000
Stelpost / onvoorzien	50.000
	350.000
Parkeerterrein tramhalte Wiersdijk	
Bouwrijpmaken	200.000
Parkeerterrein / fietspad	250.000
Stelpost / onvoorzien	50.000
	500.000
Binnenstad (herijkt)	
Verwervingen, Bouw- en woonrijpmaken, plan en VAT	16.000.000
Stelpost / onvoorzien	2.000.000
	18.000.000
Mooi Rijnhuizen	
Bouw- en woonrijpmaken	1.500.000
Stelpost / onvoorzien	300.000
	1.800.000
Rijnhuizen Noord	
Stelpost / onvoorzien	50.000
	50.000
Onvoorzien / afronding	1.600.000
Totaal	31.000.000

5. Overige gegevens

5.1. Kerngegevens

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Bestuurlijk			
Aantal raadsleden	33	33	33
Aantal wethouders	5	5	5
Commissieleden (niet-raadsleden)	17	16	16
Financieel (x € 1.000)			
Totale programmabaten	165.533	184.093	195.764
Totale programmalasten	176.191	193.216	203.343
Reservemutaties:			
Onttrekkingen	10.465	10.506	8.049
Stortingen	10.489	1.080	2.079
Resultaat	-10.682	471	-1.610
Sociaal			
Aantal inwoners	63.058	63.105	63.376
Aantal bijstandsgerechtigden (BUIG)	1.245	1.354	1.249
Totaal aantal leerlingen:	10.487	10.549	10.220
- openbaar basisonderwijs	1.499	1.597	1.499
- bijzonder basisonderwijs	3.188	3.167	3.188
- voortgezet onderwijs	5.543	5.544	5.276
- speciaal basisonderwijs	257	241	257
Totaal aantal scholen:	22	22	22
- scholen basisonderwijs	17	17	17
- scholen voortgezet onderwijs	4	4	4
- scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1
Fysiek			
Aantal woonruimten	28.716	28.842	28.835
Aantal 'niet-woningen' conform OZB	3.431	3.800	3.523
Oppervlakte gemeente in hectare (incl. water)	2.565	2.565	2.565
Aantal arbeidsplaatsen (fulltimers en parttimers)	43.407	42.500	44.000
Aantal bedrijfsvestigingen	5.588	5.400	5.450
Aantal m ² kantoren	356.635	395.000	356.500
waarvan beschikbaar (m ²)	87.700	111.900	82.600

5.2. Landelijke basisset indicatoren

	Basisset indicatoren	Nederland (jaartal)	Nieuwegein (jaartal)	Eenheid
1	Formatie	niet gemeten	8,0 (2019)	Fte per 1.000 inwoners
2	Bezetting	niet gemeten	8,0 (2019)	Fte per 1.000 inwoners
3	Apparaatskosten	niet gemeten	536 (2019)	Kosten per inwoner
4	Externe inhuur	niet gemeten	50 (2019)	Kosten per inwoner
5	Overhead	niet gemeten	9,8 (2019)	% van totale lasten
6	Verwijzingen Halt	119,0 (2018)	124,0 (2018)	Aantal per 10.000 inwoners
7	Vervallen			
8	Winkeldiefstallen	2,2 (2018)	4,0 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners
9	Geweldsmisdrijven	4,8 (2018)	4,1 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners
10	Diefstallen uit woning	2,5 (2018)	3,6 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	5,4 (2018)	6,2 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners
12	Vervallen			
13	vervallen			
14	Funcziemenging	52,8 (2018)	60,4 (2018)	% bedrijfsvestigingen t.o.v. woningen
15	Vervallen			
16	Vestigingen (van bedrijven)	145,9 (2018)	137,8 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd van 15-65 jaar
17	Absoluut verzuim	1,91 (2018))	2,99 (2018))	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar
18	Relatief verzuim	23,28 (2018)	24,53 (2018))	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,9 (2018)	1,9 (2018)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs 12-23 jaar
20	Niet sporters	48,7 (2016))	49,8 (2016)	%
21	Banen	663 (2018)	893 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd van 15-75 jaar
22	Jongeren met een delict voor de rechter	1,45 (2015)	1,62 (2015)	% 12-21 jaar
23	Kinderen in uitkeringsgezinnen	6,58 (2015)	5,93 (2015)	% kinderen tot 18 jaar
24	Netto arbeidsparticipatie	67,8 (2018)	68,0 (2018)	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking
25	Vervallen			
26	Werkloze jongeren	1,52 (2015)	1,08 (2015)	% 16-22 jaar

27	Personen met een bijstandsuitkering	39,0 (2018)	31,9 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder, 2e half jaar 2018
28	Aantal re-integratievoorzieningen	26,1(2018)	26,1 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners van 15-75 jaar
29	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp	10,4 (2018)	9,4 (2018)	%
30	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	1,1 (2018)	1,0 (2018)	%, 2e half jaar 2018
31	Jongeren (12-22 jaar) met jeugdreclassering	0,3 (2018)	0,4 (2018)	%, 2e half jaar 2018
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	60 (2018)	56 (2018)	Aantal per 1.000 inwoners, 2e half jaar 2018
33	Omvang huishoudelijk restafval	174 (2017)	214 (2017)	Kg/inwoner
34	Hernieuwbare elektriciteit	16,9 (2017)	10,3 (2017)	%
35	Gemiddelde WOZ waarde	230 (2018)	214 (2018)	€ 1.000
36	Nieuw gebouwde woningen	7,2 (2016)	1,5 (2016)	Aantal per 1.000 woningen
37	Demografische druk	69,8 (2019)	69,5 (2019)	% personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot personen van 15 tot 65 jaar.
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	669 (2019)	527 (2019)	€
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	739 (2019)	653 (2019)	€

5.3. Lijst van gebruikte afkortingen

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AVU	Afval Verwijdering Utrecht
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BghU	Belastingsamenwerking Gemeenten en Hoogheemraadschap Utrecht
BO	Basisonderwijs
BOA	Buitengewoon Opsporings Ambtenaar
BOR	Bewegen Op recept
BPSDL	Bestuurlijk Platform Sociaal Domein Lekstroom
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
CMPG	Complex Multiprobleem gezinnen
CTI	Computer Telephony Integration
DMJOP's	Duurzame meerjaren onderhoudsplannen
EBU	Economic Board Utrecht
ECUB	Energie Collectief Utrechtse Bedrijven
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
Fido	Wet Financiering decentrale overheden
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
Gip	Grondstoffen inzamelplan
GLI	Gecombineerde Leefstijlinterventie
GMP+	Gemeentelijk Mobiliteits Plan +
GrEX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HdSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HSD	Herstructurering Sociaal Domein
IJGZ	Integrale jeugdgezondheidszorg
IKB	Individueel keuze Budget
KOEK	Klimmen op Eigen Kracht
kUS	kennisplatform Utrecht Sociaal
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MDD	Monitor Doelgerichte Digitalisering
MEC	Milieu-educatie centrum
MIP	Meerjaren-investeringsplan
MJOP	Meerjaren-onderhoudsplan
MO/BW	Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen
MOR	Melding Openbare Ruimte
MVI	Maatschappelijk verantwoord Inkopen
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NRU	Noordelijke Randweg Utrecht
NSOB	Nederlandse school voor Openbaar Bestuur
OMU	Ontwikkelmaatschappij Utrecht
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg

OZA	Onderwijs-Zorg-Arrangement
PAS	Programma aanpak Stikstof
PEX	Parkeerexploitatie
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PMD	Plastic, metaal en drankverpakkingen
PUEV	Provinciaal Uitvoeringsproject Externe Veiligheid
RBL	Regionale Backoffice jeugd Lekstroom
REP	Ruimtelijk Economisch Perspectief
RES	Regionale Energiestrategie
RI&E	Risico Inventarisatie & Evaluatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor voortijdig schoolverlaters
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
Ruddo	Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SBN	Stichting Bibliotheken Nieuwegein
SROI	Social Return on Investment
UVVB	Utrechts Verkeer- en Vervoer Beraad
VEX	Vastgoedexploitatie
VO	Voortgezet onderwijs
VRI	Verkeersregelinstallatie
VTH	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WIL	Werk en Inkomen Lekstroom
Winnet	Water Innovatie Netwerk
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNRA	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
wvGGZ	wet verplichte Geestelijke Gezondheids Zorg
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg

5.4. Indicatoren/kengetallen programma's

Zoals in het Bestuurlijk perspectief (hoofdstuk 1.2) is genoemd, zijn in deze paragraaf per programmaonderdeel de indicatoren opgenomen, die niet bij de programma's zijn opgenomen, omdat ze geen directe relatie hebben met de beschreven ambities.

Hiermee zijn alle door de raad vastgestelde indicatoren in de Begroting 2020 opgenomen.

Bestuur

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1a Waardering van burgers voor het bestuur van de gemeente (1)	48%	47%	50%
1b Waardering van bedrijven voor het bestuur van de gemeente (2)	3,1	3,5	3,5
2 Waardering ruimte voor participatie inwoners (2)	3,3	3,8	3,8
3a Waardering inwoners van ruimte voor initiatieven (2)	3,4	4	4
3b Waardering bedrijven van ruimte voor initiatieven (2)	3,1	3,5	3,5
4. Waardering samenwerking (2)	1. RMN: 4,0 2. Parkeerservice: 3,3 3. Belasting-samenwerking: BghU 3,5 4. Eigen onderzoek van WIL en Geynwijs: 5. WIL: 3,7 6. Geynwijs: 70% positief oordeel over Geynwijs (vriendelijkheid, behulpzaam, deskundig, luisteren goed en zoeken de beste oplossing).	3,5	Voor alle uitvoeringsorganisaties streven we naar een 3,5 voor de uitvoering van hun taken.

1. Percentage dat veel of heel veel vertrouwen heeft.

2. Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).

Dienstverlening

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
5a Waardering algehele gemeentelijke dienstverlening door inwoners (2)	3,5	3,7	3,7
5b Waardering algehele gemeentelijke dienstverlening door ondernemers (2)	3,4	4	3,6
6a Waardering dienstverlening via digitale faciliteiten door inwoners (2)	3,6	3,8	3,8
6b Waardering dienstverlening via digitale faciliteiten door ondernemers (2)	3,3	3,6	3,6
7a "De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende" door inwoners (1)	53%	55%	55%
7b "De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende" door ondernemers (1)	34%	42%	40%

1. Percentage mee eens of helemaal mee eens.

2. Rapportcijfer op een tienpuntsschaal (1=laag, 10=hoog)

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Tevredenheid werken op afspraak (schaal 1-5)	4,3	4	vanaf 2020 willen we op een andere manier de dienstverlening meten
2a. Aantal bezoekers website en aantal paginaweergaven	195.000 bezoekers 1.200.000 pagina weergaven	300.000 bezoekers 900.000 pagina weergaven	195.000 bezoekers 1.200.000 pagina weergaven
2b. Verbeterde digitale formulieren		10	10
2c. Kwaliteit BRP (zelfevaluatie) (95% is de score voor een voldoende)	Voldoende	95%	95%

Wonen

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1.1 Tevredenheid over omgevingskwaliteit en fysieke leefomgeving (<i>tevredenheid over de verschillende voorzieningen in de wijk</i>) ¹⁾	3,5	3,6	3,6
1.2 Tevredenheid over omgevingskwaliteit en fysieke leefomgeving (Hoe prettig vindt u de wijk waarin u woont?) ¹⁾	3,9	4,1	4,1
3.1 Tevredenheid over het woningaanbod ¹⁾	2,9	3,3	3,3
3.2 Aantal sociale huurwoningen	8.321	8.327	8.601
3.3 Percentage aanbod betaalbare sociale huurwoningen t.o.v. totale aanbod sociale huurwoningen	85,5	70	70
3.4 Algemene tevredenheid over de kwaliteit van de woning ¹⁾	4,2	4,1	4,1
4 Aantal gemeentelijke monumenten	43	>43	p.m.
5.1 Mate van energieneutraliteit ²⁾	nog niet bekend	4,7%	p.m.
5.2 Duurzaamheidsscore (0-100) ecologisch kapitaal ³⁾	48	51	51

¹⁾ Gemeten op een schaal van 1 tot 5.

²⁾ $\text{energieneutraliteit} = \text{opgewekte duurzame energie} / \text{energiegebruik} * 100 \%$

³⁾ bron = Telos <http://www.sustainablecitiesbenchmark.eu/>

Kengetallen	Realisatie 2018	Verwachting 2019	Verwachting 2020
Aantal woningen uitbreiding woningvoorraad	283	335	550
Uitbreiding aantal toegevoegde nultrreden woningen en woningen voor verzorgd wonen	220	99	p.m.

Economie

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
2 Aantal arbeidsplaatsen	43.407	42.500	44.000
4.1 Bedrijfsvestigingen in Nieuwegein	5.588	5.400	5.450
4.2 Aantal arbeidsplaatsen in U10-regio in U10-regio	471.166	460.000	475.000
5.1 Aantal nieuwe bedrijven op Het Klooster	6	7	10
5 2 Ontwikkeling aantal Bezoekers Cityplaza (2014 is 100%)	110%	115%	110%
5.3 Aantal toeristen overnachtingen	p.m.	33.400	33.400

Leefomgeving

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1a. Tevredenheid bewoners met openbare ruimte (over de voorzieningen die er zijn) (1)	3,6	4,4	4,4
1b. Tevredenheid bewoners met openbare ruimte (onderhoud van voorzieningen) (1)	3,3	4,4	4,4
2. De mate waarin bewoners een actieve bijdrage leveren aan de inrichting van de openbare ruimte (2)	28%	45%	40%

1. Gemeten op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot 5 (zeer tevreden).

2. Percentage dat een actieve bijdrage levert of wil leveren.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Wijkbeoordeling inwoners. (Schaal van 1 tot 10)	>6	> 6	> 6
2. Percentage afwikkeling van meldingen openbare ruimte binnen 14 dagen/aangegeven normtijd.	75%	> 70%	> 70%
3. Percentage vervolgmeldingen.	5,0%	5% of lager	5% of lager
4. Percentage tevreden afwikkeling van vragen/ meldingen uit wijkplatformvergaderingen.	80%	100%	100%
5. Groeipercentage gebruik OV	-0,6%	2,5%	2,5%
6. Bezettingsgraad parkeergarages. Het gemiddelde aantal bezette parkeerplaatsen door kortparkeerders gedurende de openingsuren, uitgesplitst naar parkeergarage, uitgedrukt in %.	Cityplaza: 25% Stadshuis: 27% Theater: 16%	Cityplaza: 26% Stadshuis: 27% Theater: 17%	Cityplaza: 26% Stadshuis: 28% Theater: 18%
7. Betalingsbereidheid straatparkeren. De som van alle geparkeerde voertuigen met een geldig parkeerbewijs (parkeerticket, parkeervergunning of mobiel parkeeractie) gedeeld door het totaal aantal geparkeerde voertuigen, uitgedrukt in %.	98%	96%	96%
8. Klanttevredenheid parkeergarages * Waarderingscijfer voor algemene tevredenheid van garageparkeerders. Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).	3,9	4,0	4,0
9. Klanttevredenheid straatparkeren * Waarderingscijfer voor algemene tevredenheid van straatparkeerders.	3,8	4,0	4,0

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
<i>Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).</i>			
10. Benchmark regionale parkeertarieven. <i>De afwijking van het reguliere uurtarief in de parkeergarages in de binnenstad van Nieuwegein ten opzichte van het reguliere uurtarief in de parkeergarages in de regio.</i>	Gemiddeld uurtarief in Amersfoort, Hilversum, IJsselstein, Nieuwegein, Utrecht, Woerden en Zeist is € 2,25. Uurtarief in Nieuwegein is € 2,30.	Gemiddeld uurtarief in Nieuwegein is met € 2,40 bijna gelijk aan het gemiddelde uurtarief in de regio van € 2,29.	Gemiddeld uurtarief in Nieuwegein ** is gelijk of lager dan het gemiddelde uurtarief in vergelijkbare binnensteden in de regio.

* Dit betreft het klanttevredenheidsonderzoek 2018.

** Op basis van deelname aan het loyaliteitsysteem van de eigenaar van het winkelcentrum ontvangt men parkeerkorting. Deze korting is in de benchmarkt verwerkt.

Veiligheid

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Veiligheidsgevoel (<i>percentage</i>)*	pm	<27%	<27%
Criminaliteitscijfer (<i>aantal per 1.000 inwoners</i>)	55,9	<68	<55
Overlastmeldingen jeugd (<i>aantal per 10.000 inwoners</i>)	46	125**	50
Naleefgedrag Omgevingsrecht Milieu (<i>percentage</i>)	49%	52%	55%
Controles schenken en/of verkopen aan <18 jaar met mysterieguest***	n.v.t.	n.v.t.	15
Besproken signalen in ondermijningsoverleg****	-	-	20

* % bewoners dat zich vaak of soms onveilig voelt

** In 2019 was het streven om de overlast te verminderen, maar de meldingsbereidheid onder gebruikers en bewoners te stimuleren vandaar de hogere streefwaarde. Gebleken is dat het aantal meldingen niet dusdanig toeneemt om de hoge streefwaarde vast te houden.

***de indicator naleefpercentage is geschrapt, omdat we juist gelegenheden bezoeken waarbij we het vermoeden hebben dat het niet goed gaat. Dit maakt dat het naleefpercentage lager uitkomt dan het daadwerkelijk is. De nieuwe indicator is het aantal controles met een mystery guest

**** nieuwe indicator om beter zicht te krijgen op ondermijningsaanpak. In de loop van het jaar wordt bekeken of deze indicator aangescherpt/ doorontwikkeld kan worden.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Aantal autokraken	651	<770	<651
Aantal woninginbraken	223	<260	<223
Aantal bestaande bouw controles	26*	40	30
Aantal thema controles	15	30	30

*Er zijn in 2018 minder controles bestaande bouw en themacontroles dan vooraf ingeschat. Dit is te wijten aan krapte in capaciteit en een aantal incidenten die veel inzet hebben gevraagd. Het aantal controles nieuw- en verbouw is hoger geweest dan vooraf ingeschat en heeft daarmee de nodige capaciteit gekost.

Voorgesteld wordt om het aantal Top X uitgestroomd niet meer als indicator op te nemen. Deze indicator geeft niet goed de werkzaamheid van de aanpak weer. Soms stroomt iemand uit ondanks intensieve inspanningen, maar is toch niet het gewenste resultaat bereikt. Hier geldt dat verantwoording aanpak beter kwalitatief gezien kan worden dan kwantitatief.

Het thema huiselijk geweld komt terug in het programma Bescherming.

Vrije tijd

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Inwoners hebben in Nieuwegein voldoende mogelijkheden om hun vrije tijd door te brengen (Welke activiteiten onderneemt u en hoe tevreden bent u daarover?) (1)	4,0	4,2	4,2
2. De gemeente Nieuwegein ondersteunt inwoners bij initiatieven voor vrijetijdsbesteding (2)	3,8	3,7	3,8

1. Gemeten op een schaal van 1 tot 5, 1 is zeer ontevreden, 5 is zeer tevreden.

2. Gemeten op een schaal van 1 tot 5, 1 is helemaal oneens, 5 is helemaal eens.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Bibliotheek			
Aantal drempeloverschrijdingen De Tweede Verdieping	385.347	400.000	405.000
Aantal betalende leden (18+)	3.084	2.600	3.680) ¹
Aantal niet-betalende leden (tot 18 jaar)	6.721	6.600	6.550
Cultuur			
Aantal drempeloverschrijdingen DE KOM	--	240.000	245.000
Aantal bezoekers theater	53.934	52.500	55.000
Aantal leerlingen kunstencentrum	539	650	600
Deelnemers cultuureducatie: aantal leerlingen primair onderwijs	5.500	5.500	5.500
Deelnemers cultuureducatie: aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.000	1.095	872) ²
Deelnemers buitenschoolse cultuur-activiteiten: aantal leerlingen primair en voortgezet onderwijs (combinatiefunctionaris)	1.650	1.600	1.840

1 Prognose bibliotheek is gestoeld op de resultaten van de eerste vijf maanden van 2019. In het kader van klantenbinding is een nieuw abonnement geïntroduceerd de zogenaamde clubkaart. Dit zijn nu 725 van de betalende leden.

2 De lagere prognose wordt veroorzaakt doordat met name het Oosterlicht College nog geen volledige invulling heeft kunnen geven aan het CKV programma. De verwachting is dat dit lopende het schooljaar ingevuld gaat worden.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Aantal bezoekers voorstellingen amateurkunst	6.477	6.440	5.700) ³
Aantal popevenementen/aantal bezoekers	2/2.678	2/2.500	2/3.000
Musea			
Aantal bezoekers Museumwerf, Vreeswijks Museum & Museum Warsenhoeck	23.158	15.000	15.000
Sport (inclusief Verbindion)			
Aantal bezoekers Sport- en Evenementencomplex Merwestein) ⁴	561.000	540.000	540.000
Aantal bezoekers zwembad	211.090	217.000	217.000
Totaal aantal deelnemers/aantal unieke deelnemers beweegactiviteiten	--	64.000/20.000	65.000/21.000
Aantal beweegactiviteiten in samenwerking	--	1.500	1.550
Aantal sportverenigingen met sport- en beweegactiviteiten als voorliggende voorziening voor inwoners met een beperking	--	10	12
Aantal sportverenigingen met nieuwe sport- en beweegactiviteiten voor het maatschappelijke veld	--	10	12
Stadspas)⁵			
Pasgebruik: percentage pashouders dat minimaal eenmaal gebruik heeft gemaakt van de Stadspas	--	45%	50%
Aanbod: aantal aanbieders dat is opgenomen in het aanbod van de Stadspas	--	130	130) ⁶

)¹ = prognose bibliotheek is gestoeld op de resultaten van de eerste vijf maanden van 2019. In het kader van klantenbinding is een nieuw abonnement geïntroduceerd de zogenaamde clubkaart. Dit zijn nu 725 van de betalende leden.

)² = de lagere prognose wordt veroorzaakt doordat met name het Oosterlicht College nog geen volledige invulling heeft kunnen geven aan het CKV programma. De verwachting is dat dit lopende het schooljaar ingevuld gaat worden.

3 Lager aantal bezoekers wordt verklaard doordat het kunstevenement Rijnhuizen Buitengewoon niet in de telling is meegenomen, omdat dit evenement eenmaal in de twee jaar georganiseerd wordt en in de plaats is gekomen van de jaarlijkse Kunstmarkt.

4 Inclusief bezoekers zwembad.

5 Indicatoren voor de Stadspas zijn voor het eerst in 2019 in de Programmabegroting opgenomen, voorheen werd hierover in kwartaalrapportages informatie gegeven.

6 Stabilisatie na drie jaar.

Versterking eigen kracht

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Inwoners geven aan grip te hebben op/ richting te kunnen geven aan hun eigen, plezierig leven (<i>sociale kracht in sociale kracht monitor, schaal 1-5</i>)	4,0	4,0	4,0
Collectieve zelfredzaamheid (<i>sociale kracht monitor, schaal 1-5</i>)	2,9	3,2	3,2
Aantal inwoners met een beperking dat mee doet aan vrij toegankelijke activiteiten (n.a.v. de ervaringen in 2018 is de streefwaarde voor 2019 gelijk gehouden)	340	350	370
Aantal inwoners met een participatieplek (n.a.v. de ervaringen in 2018 is het streefwaarde voor 2019 bijgesteld)	31	20	25
Aantal plaatsingen van inwoners met een bijstandsuitkering dat betaald werk vindt (vanaf 2020 lokale cijfers)	260	400	220
Aantal plaatsingen van inwoners met een bijstandsuitkering dat onbetaald werk vindt (vanaf 2020 lokale cijfers)	88	400	220
Het percentage voortijdige schoolverlaters van 12 tot 23 jaar in het voorgaande schooljaar	1,9%	1,5%	1,7%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Tevredenheid inwoners over informatieve waarde sociale kaart (% inwoners dat gevonden heeft wat hij/zij zoekt)	In 2018 is geen Geynwijs onderzoek gehouden	70%	75%
Tevredenheid inwoners over deskundigheid professionals Geynwijs	In 2018 is geen Geynwijs onderzoek gehouden	3,8	3,8
Tevredenheid over tijd tussen eerste contact en start ondersteuning professionals Geynwijs	In 2018 is geen Geynwijs onderzoek gehouden	4	4

Aantal koppelingen Buurtgezinnen.nl	15	15 nieuwe koppelingen en onderhoud 15 bestaande koppelingen	15 nieuwe koppelingen en onderhoud 15 bestaande koppelingen
Taakstelling huisvesting statushouders	87	44 + 27 = 71	Nog niet bekend) ³
Aantal gehuisveste statushouders	60	33) ¹	
Aantal nog te huisvesten statushouders	27	38) ²	

)¹ = stand van zaken op 1 september 2019.

)² = in verband met de gefaseerde oplevering van de Meander sturen we per 2020 zoveel mogelijk op statushouders die hiervoor in aanmerking komen. Dit lijkt kansrijk om invulling te geven aan de totale opgave.

)³ = opgave taakstelling 2020 wordt in het najaar 2019 vanuit het Rijk doorgegeven.

Ondersteuning

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Mantelzorgers kunnen hun taak aan.	59%	60%	60%
Tevredenheid vrijwilligers over hun ondersteuning) ¹	3,7	4,0	4,0
Inwoners vinden de geboden ondersteuning passend.	69%	80%	75%
Het percentage jongeren, 0-18 jaar, dat ondersteuning heeft ontvangen	14%	9%	14%
Inwoners met een beperking of een tijdelijke problematiek gaan zelfstandig wonen vanuit een intramurale setting) ²	35	40	40

)¹ = Gemeten op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot 5 (zeer tevreden).

)² = vanuit de ambulantisering U16 MO/BW (Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen) zijn er 36 uitstromers per jaar afgesproken. De Meander wordt later opgeleverd dan oorspronkelijk gedacht en biedt m.i.v. 2020 goede mogelijkheden, daarom is onze ambitie wat hoger.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Het percentage jongeren in de leeftijd tot 27 jaar dat na begeleiding door WIL en RMC vanuit het Jongerenloket onderwijs volgt of werkt.	68% (geldt voor de regio)	70%	70%
Gesprekken met inwoners in dagbesteding, om te onderzoeken welke mogelijkheden zij hebben om in te stromen in een participatieplek of op termijn betaald werk met loonkostensubsidie.	25	35	40
Aantal uithuisgeplaatste kinderen dat verblijft in residentiële voorzieningen.	45	--	40
Aantal uithuisgeplaatste kinderen dat verblijft in gezinsvormen.	125	--	130
De Thuiszittersaanpak Lekstroom leidt tot een daling van het percentage thuiszitters en onderwijsvrijstellingen:			
- aantal thuiszitters: jongeren tussen de 5 en 18 jaar die vallen onder de leerplicht en/of kwalificatieplicht en ingeschreven staan op een school, maar zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimen, zonder dat ze vrijstelling hebben van de leerplicht.	20	14	16

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
- aantal onderwijsvrijstellingen van de leerplicht (kan telkens voor een jaar worden afgegeven op basis van psychische en lichamelijke klachten van een kind)	26	28	26

Bescherming

Effectindicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Het aantal incidenten met personen met verward gedrag	253	280	300

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
Aantal meldingen minderjarigen dat door Veilig Thuis is doorgezet naar het sociaal wijkteam.	360	360	440
Aantal begeleidingen (drang) door Samen Veilig	193	180	180
Aantal casussen waar gemeente ketenregie (CMPG en PGA), uitgesplitst naar: a. aantal actieve zaken in dat jaar b. aantal advieszaken		a. 72 b. 50	a. 75 b. 20

Bedrijfsvoering

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Aantal werkprocessen verbeterd in het kader van LEAN (totaal van 270)	Nieuw	Nieuw	12
2. Volledig gedigitaliseerde processen in het kader van substitutie (totaal van 270)	Nieuw	Nieuw	100

Prestatie-indicatoren vastgoed	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1 MVI: Actieplan MVI	nvt	nvt	Actieplan gereed
2 Verduurzaming Autopool	1 voertuig	nvt	3 voertuigen
3 Verduurzaming vastgoed deel 1, led-verlichting aanbrengen	nvt	25%	50%
4 Verduurzaming vastgoed deel 2, gebouwen energieneutraal maken	nvt	nvt	10%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Verzuimpercentage*	6,93%	5%	5,8%

* Het **verzuimpercentage** is het totaal aantal ziekte-dagen van de werknemers, in procenten van het totaal aantal beschikbare (werk-/kalender)dagen van de werknemers in de verslagperiode.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Streefwaarde 2019	Streefwaarde 2020
1. Voldaan aan normen landelijke Ensia stelsel	Grotendeels	Volledig	Volledig
2. Aantal geconstateerde datalekken	11	15	20

5.5. Vertragingen en temporiseringen

<i>De volgende voorstellen uit de Kadernota zijn voor 2020 getemporeerd:</i>			
	Kadernota	Aanpassing na temporisering	Verschil
RUD - overdracht asbesttaken	70	0	-70
Doorontwikkeling burgerzaken	88	66	-22
Dienstverlening	120	90	-30
Totaal temporisering Kadernota			-122
<i>De volgende voorstellen uit het Coalitieakkoord zijn voor 2020 getemporeerd:</i>			
	Coalitieakkoord	Aanpassing na temporisering	Verschil
zwemmen en verkeersexamens	25	0	-25
schoolpleinen (kapitaallasten)	25	0	-25
matchingsfund, groen geluk	100	50	-50
historische dorpskernen (deels kapitaallasten)	50	0	-50
werkbudget / capaciteit wijkcoördinatoren	152	95	-57
herijken evenementenbeleid	60	40	-20
Totaal temporisering Coalitieakkoord			-227
Totaal temporisering Kadernota en Coalitieakkoord			-349

In onderstaande tabel wordt de vrijval van de afschrijvingslasten in de begroting 2020 weergegeven. Vertraging in de investeringen in 2019 leidt ertoe dat de begrote kapitaallasten in het jaar daarna (2020) incidenteel vrijvallen (bedragen in €).

Omschrijving	krediet jaar	krediet bedrag	2020 begroot afschrijvingen
Cocons hoogbouw MIP 2017	2017	80.000	3.200
VRI 703 - MIP 2016	2015	98.880	4.900
VRI 704 - MIP 2016	2015	96.000	4.800
VRI 706 - MIP 2016	2015	115.200	5.760
VRI 707 - MIP 2016	2015	120.000	6.000
Herinrichting begraafplaats - MIP 2016	2015	200.000	4.800
Grafdelfmachine	2018	100.000	12.500
Onderhoud betondekken Gr. Anselmdek	2017	864.000	43.200
VRI 702 - MIP 2017	2017	102.000	5.100
Asfalt Jutphaas Wijkersloot	2017	544.000	27.200
CCS centrale hardware - MIP 2016	2015	50.000	2.500
Kinderboerderij MIP 2019	2019	250.000	6.250
			126.210
Kleedaccommodatie Parkhout/Zandveld	2017	911.200	22.780
Aanlegkst. 1 voetbalveld spp Zandveld MIP 2017	2017	39.000	2.600
Investering kantine Parkhout Zandveld	2018	400.000	20.000
Installaties accommodatie Parkhout Zandveld	2017	252.000	16.800
Inrichting accommodatie Parkhout Zandveld	2017	126.000	8.400
Shovel zwenklader	2018	90.000	11.250
Basisaanpassingen Atrium/Stadshuis	2016	375.000	9.375
Aanpassing Atrium Casco	2018	1.482.200	37.055
Aanpassing Atrium Installaties	2018	746.800	37.340
Aanpassing Atrium Inrichting	2018	2.700.000	180.000
Investeringen ICT en Geo-informatie	div	680.000	135.000
Cognos MIP 2019	2019	80.000	16.000
			496.600

programma	bedrag
Leefomgeving en Veiligheid	126.210
Bedrijfsvoering	496.600
Totale vrijval afschrijvingslasten	622.810
Lagere inkomsten Stadshuis (ook verwerkt in begroting 2020)	<u>-415.000</u>
Saldo verwerkt in begroting 2020	207.810

